

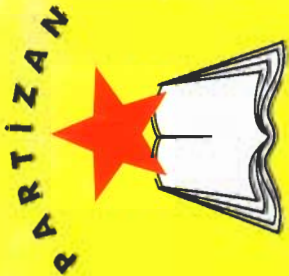
TEMMUZ 2000 SOSYALİST SİYASİ DERGİ FİYATI: 1.000.000 TL • 7 DM

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜRDEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

35

- ▶ 21. YÜZYILDA EMPERYALİZM VE DEVRİM
- ▶ DÜNYAYI DEĞİŞTİRME EYLEMİNİN TEORİ VE PRATİĞİNİN ÖZLÜ FENERİ: KOMÜNİST PARTİSİ
- ▶ GAYRİ-TABİİ SELLERE KİTLELER SON VERECEK
BANGLADEŞ/Ataur Fahman

İÇİNDEKİLER

1. 21. Yüzyılda emperyalizm ve devrim.....4-70
2. Dünyayı değiştirme eyleminin teori ve pratiğinin özlü
feneri: Komünist Manifesto.....71-100
3. Gayri-tabii sellere kitleler son verecek/
Bangladeş-Ataur rahman.....101-129

UMUT YAYINCILIK VE BASIM SANAYİ LTD. ŞTİ

Yönetim yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mah. İmam Murat Sok. No:23/2 Aksaray-Fatih/İSTANBUL. Tel: (0212) 521 34 30,
531 48 53 FAKS: (0212)621 61 33 Sahibi ve Yazışları Müdürü: Ali Kemal KAHRAMAN Baskı: Serier Matbaası

BÜROLAR

İ KARTAL: HAMAM SOK. DEMİRLİ İŐHANI NO: 57/14 KARTAL, TELEFAKS: (0216) 306 16 02

İ ANKARA: NECATİBEY CAD. NO: 6644 MALTEPE, TELEFAKS: (0312) 230 16 33

İ İZMİR: GAZİOSMANPAŐA BULVARI, KOŐAŐ İŐHANI NO: 87, DAİRE:318 KONAK, TELEFAKS: (0232) 441 93 09

İ MALATYA: DABAKHANE MAHALLESİ, BOZTEPE CAD., BABACAN İŐHANI NO:9 KAT:1/16 MALATYA TEL: 0535 314 36 70

İ BURSA: GÜMÜŐEKEN CAD. ERKMEN İŐHANI, NO:7/21, HEYKEL TEL: (0224) 224 09 98

İ SAMSUN: KALE MAH. YUSUF KEPELİ İŐHANI, KAT: 4, NO: 1, TEL: (0362) 435 64 57

İ AVRUPA MERKEZ BÜRO: WESELER STR 93 47169 DUISBURG-DEUTSCHLAND TEL: 0049 203 40 60 958 FAKS: 0049 203 40 60 959

21. Yüzyılda emperyalizm ve devrim

ABD Başkanı Bill Clinton'ın Berlin Duvarı'nın yıkılışının 19. yıldönümü ve AGİT İstanbul zirvesi için geldiği Türkiye'de (TBMM'de), 2000'li yıllarda ABD'nin Türkiye için biçtiği misyonu ana hatlarıyla ortaya koyan konuşmalar yapması, Türkiye-ABD ilişkilerini ve Türkiye'nin yönetilen-sevkedilen taraf olarak 21. yy. da nasıl konumlandırılacağı üzerine, çeşitli tartışma ve görüşlerin ortaya atılmasını beraberinde getirdi.

Çeşitli türden emperyalizmin şakşakçıları, Türkiye'yi daha fazla ABD güdümüne sokmayı amaçlayan, bu sözleri, uşağın, efendisinin okşamasından duyduğu hazzı benzer duygular içerisinde, sevinç çığlıklarıyla karşıladılar. Beyinleri emperyalizm uşaklığıyla şekillendirilmiş; yazılı ve görsel medyanın, köşe başlarını tutmuş devlet aydınları, Yunanistan emekçileri tarafından büyük bir protesto gösterisiyle karşılanan ABD Başkanı'nın Türkiye'deki karşılanışı ile Yunanistan'daki karşılanış farkını; "işte bizim farkımız", "Türk misafirperverliği" gibi yine uşakça yorumlamaktan dahi geri durmadılar. Bazıları böyle bir başkana sahip olmadığı için, adeta kendini yerken, "Clinton 50 yaşlarında. Bu konuşmayı dikkatle dinledikten sonra, hissiyatınız nedir? Yoksa siz de benim gibi mi düşündünüz? Bizim orta yaş kuşağımız, neden hala böyle bir lider çıkaramadı..." (Ertuğrul Özkök-Hürriyet, 16 Kasım '99) ya da "bizim siyasetçilerle ABD Başkanı Bill Clinton arasındaki derin farklılık Clinton'ın ziyareti sırasında net bir biçimde ortaya çıktı. Bunun adı devlet ciddiyetidir. Şemsiye meselesine ne demeli? Bizimkiler yürürken arkalarından bir görevli şemsiye tutuyor. Clinton, Hillary yürüyorlar, şemsiyelerini de kendileri tutuyorlar. Ya çadır-kent'e yapılan ziyaret! Dünyanın en iyi korunan adamı halkın içinde, kucağında bebek. Belli ki Clinton iyi bir baba. Bebeği tutuşundan, bebeği kucağından hoplatmasından

"Faşist Kemalist diktatörlük bundan böyle esas olarak OYSS'ne göre yeniden yapılandırılacaktır. Yani emperyalizm adına bölge halklarına kan kusturacak ve bölgesel gerici savaşlar çıkartacak ya da savaşlarda dolaylı-dolaysız aktif rol oynayacaktır."

belli. Bebek burnunu sıkıyor, Clinton gülüyor. Clinton halktan biri, bizimkiler 'ayrıcalıklı sınıf' (Fatih Altaylı-Hürriyet, 17 Kasım '99). Ali Sirmen gibi bazıları ise, başkanlarının protesto edilmesine anlam veremediğini yazacak kadar, zavallılaşıyordu: "Clinton'ın ziyareti sırasında Ankara'da aralarında önlerinde gelen bir sendikamızın da bulunduğu, kimi 'sol' kuruluşlar, Başkan'ın Türkiye'ye gelişini protesto ettiler. Bu protestonun nedenlerini anlamakta güçlük çektiğimizi, bilmem ki belirtmeye gerek var mı? Clinton'a 'yuh' diyerek, 30 yıl öncesi sloganlarıyla solcu-luk yaptığını sanmak, bunu yapanların toplumdan soyutlanmasından başka bir şeye yaramayacaktır." (Cumhuriyet 16 Kasım '99)

Demokrasi kahramanı olarak kitlelere pazarlanmaya çalışılan Clinton'ın ABD Başkanı olduğu dönemden bugüne gerçekleştirdiği 'demokrasi girişimlerinden' birkaç tanesi şunlardı: 1992-Somali işgali; 1993-Uçuşa yasak bölgede Sırp'ların bombalanması; 1994'te Haiti işgali; 1995'de Hırvatistan'daki Sırp yerleşim yerlerinin bombalanması; 1997'de Liberya ve Arnavutluk'a "insani yardım" adı altında işgal güçlerinin yerleştirilmesi; teröristleri barındırdıkları gerekçesiyle Sudan ve Afganistan'ın bombalanması; Körfez Savaşı'ndan bugüne neredeyse aralıksız bir biçimde Irak'ın bombalanması; Yugoslavya işgali; Kafkasya ve Orta Asya'da islamcı militanların kışkırtılması vs. vs. Ülkemizdeki emperyalizm uşaklarını sevince boğan, konuşmalarda 21.yy.daki dünyanın "küresel" yapılanmasında alacağı tavrın önemli olduğu, Türkiye'nin Avrupa, Ortadoğu ve Orta-Asya-Kafkasya arasında kilit ülke olduğu belirtiyordu.

"... Türkiye'ye gittiğim zaman, 20.yy.ın tarihinin büyük bir bölümünün 1. Dünya Savaşı öncesi ve sonrası yıkılmasıyla ve bunun ardından Avrupalı güçlerin, verdikleri kararlarla belirlendiğini anlatacağım. İnanıyorum ki gelecek yüzyılda, Türkiye'nin bugünkü ve gelecekteki kendi geleceğini ve rolünü belirlediği yol ile önemli ölçüde şekillenecek. Çünkü Türkiye, Avrupa, Ortadoğu ve Orta-Asya'nın kesiştiği noktada bulunuyor. Eğer Türkiye istikrarlı, demokratik, laik bir müslüman ulus olarak, Avrupa'da tam olarak yerini alabilirse, gelecek daha iyi olacak.

Türkiye'nin bu şekilde Avrupa'da yerini alabilmesi ancak Yunanistan ile sorunlarını, ki buna özellikle Kıbrıs dahil, çözümünde ilerleme sağlarsa, Türkiye insan haklarına saygıyı, güçlendirmeye devam ederse ve Avrupalı müttefikler, gerçek bir vizyona sahiplerse gerçekleşecektir. Avrupalı müttefikler Avrupa ve müslüman dünyasının barış ve uyum içinde Türkiye'de buluşabileceğine inanmak ve dünyanın bu bölgesinde yeni bin yılda misyonlarının gerçekleşmesine bir şans vermelidir."

Uzun yıllardır Adriyatik'ten Çin Seddi'ne uzanma hülyaları içerisinde kendini avutan Türk milliyetçilerinin duygularını okşayan bu açıklamalar önümüzdeki süreçte Türkiye'nin ABD'nin 'hayati çıkar bölgeleri' olarak nitelendiği Balkanlar, Ortadoğu ve önümüzdeki süreç açısından, "buraya hakim olan, dünyaya hakim" olur denilen Avrasya bölgelerinde Türkiye'nin bir koç başı olarak çok daha aktif bir biçimde kullanılacağına ifadesi.

Açıklamalardaki temel mantık ve Türkiye'ye gösterilen görev bölgelerine baktığımızda Türkiye egemenlerinin, özellikle son 10 yıldır, bu strateji doğrultusunda, kendilerini paraladıklarını görürüz. Clinton'ın belirttiği gibi Türkiye egemenleri, ABD'nin Yeni Dünya Düzeni adı altında, emperyalist sistemin değişen güç ilişkileri ve sistemin içinde bulunduğu ekonomik-siyasal koşulları nedeniyle yeniden yapılandırma sürecinin bir parçası olarak, Körfez Savaşı'nda ABD öncülüğündeki emperyalist bloğun en ateşli savunucusu olmuş, Irak halkına yönelik emperyalist haydutluğa ortak oluşunu tarihten gelen yağmacı-talancı geleneğinin bir yansıması olarak "bir koyup üç alacağız" biçiminde formüle etmiş, Irak halkının (günümüze kadar devam eden biçimde) Türkiye'deki üslerden bombalanmasına onay vermiş, Somali, Haiti, Grenada vb. işgalleri desteklemiş, Balkanlar'ın yağmalanması için gerçekleştirilen emperyalist haydutluğun en önemli destekleyicilerinden olmuş, ABD'nin Yeni Dünya Düzeni ekseninde Ortadoğu'yu düzenlemesinde bölge ülkelerinin önemli bir bölümünü karşısına alarak İsrail'le ittifaka girmiş vb. birçok uygulama.

ABD emperyalizmi için birçok şeyi canı-gönülden yapmıştır. Bu yüzden de Türkiye bu uşaklık pozisyonuyla, ABD tarafından övgülere mazhar olmaktadır.

Gelinen aşama, ABD'nin bu üç bölgede yapmayı düşündüğü yeni düzenlemeler, taşların daha da yerine oturması, emperyalist dalaşın Kafkasya ve Orta-Asya üzerinde yoğunlaşmasıyla, Türkiye'nin oynayacağı misyonla belirginleştirilmiştir. ABD tarafından Türkiye'nin bu bölgeler açısından işlevi Brezenski'nin "büyük satranç tahtası" adlı kitabında ana hatlarıyla şöyle belirtilmiştir; "*Türkiye Karadeniz bölgesinde istikrarı sağlamakta, Akdeniz'e geçişi kontrol etmekte, Rusya'yı Kafkasya'da dengelemekte, İslam kökten-dinciliğine panzehir sunmakta ve güneydeki dayanak noktası olarak NATO'ya hizmet etmektedir. İstikrarsız bir Türkiye, muhtemelen, Güney Balkanlar'da daha fazla şiddetin ortaya çıkmasına neden olur. Kafkasya'da bağımsızlığını yeni kazanmış devletler üzerinde Rus denetiminin yeniden sağlanmasına yol açar.*"

Burada söylenenlerle bugünlerde sıkça ABD'lilerden duyduğumuz sözleri karşılaştırdığımızda, önceden belirlenen bir planın, Türkiye açısından işletilmekte olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Son dönemde Türkiye'nin 21. yy'daki rolüne ilişkin açıklamalar yapılırken, bir tarafta Türkiye egemenleri pohpohluyor, diğer taraftan da belirlenen bu role rıza göstermemeleri durumunda, ciddi sorunlarla karşılaşacakları yönlü tehditlere maruz bırakılıyorlar. ***“Türkiye'nin ABD için önemi, en az savaş yılları kadar, belki daha fazla. Coğrafi konumu, nüfusu, dini çeşitliliğe sahip olma özelliğiyle Türkiye, 21.yy'da ya Doğu ile Batı, İslam dünyasıyla İslam olmayan dünya arasında, demokratik bir istikrar köprüsü teşkil edecek ya da komşuları ve bölge halkı bakımından bir istikrarsızlık ve çatışma kaynağı olacaktır.”*** (ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Sandy Berger)

ABD Türkiye'yi “kriz bölgelerine müdahale gücüne dönüştürme çabası içerisinde, son aylarda hamlelerini hızlandırdı. Türkiye, ya ABD'nin kriz bölgeleri olarak belirlediği alanlarda kendisine dayatılan role soyunacak ve belirsizliğe sürüklenecek ya da istikrarsızlık ve karışıklık içerisinde yuvarlanacak. Türkiye'deki ABD uşakları tarafından “çıkart birliğinin kesişmesi” olarak lanse edilen bu rolün zorunlu sonucu olarak Türkiye, başta Rusya ve Çin olmak üzere, İran, Irak, Suriye ve Rusya'ya yakın duran Kafkasya ülkeleri ile giderek gerginleşen bir ilişki sürecine girecektir. Türkiye, ABD ile çıkart birliği adı altında, sadece son yıllar içerisinde eski Sovyet Cumhuriyetleri üzerinden Çin'e kadar uzanan bölgede, provokasyonlardan darbe girişimlerine kadar birçok kirli işe bulaşmış ya da bunları bizzat tezgâhlamıştır. Çeçenlere savaş malzemeleri ya da eğitilmiş eleman gönderilmesi, Çin'in Uygur özerk bölgesinde provokatif eylemler örgütleme, Azerbaycan ve Özbekistan'da darbe girişimleri vs. vs.

ABD Türkiye'yi geçmişte Sovyetler Birliği'ne karşı oluşturulan “Yeşil-kuşak projesi” içerisinde işlevlendirirken, bugün yine benzer bir biçimde, fakat bu kez Rus emperyalizminin etkisizleştirilmesi için kullanmayı önüne koymuştur. Türkiye bu iş için biçilmiş kaftandır. Yüzlerce yıllık devlet olma geleneği, faşizmin en koyusunu en pervazsız biçimde uygulayabilmesi, yıllar önce parçalanmış imparatorluğu yeniden yaratma hayallerinin egemenlerin bir bölümünde sürekli bir ütopya olarak varoluşu, iktisadi ve sosyal yapısı gereği kendisini zor üzerinden örgütleyen bir devlet yapısı ve zoru meşrulaştıran iç ve dış düşmana göre oluşturulmuş ideolojik-siyasal-kültürel üst yapısı, uzun bir süredir güçlü bir anti-emperyalist dalgadan yoksun oluşu, dünyanın hem en büyük hem de gerilla

savaşına karşı önemli bir deneyime sahip olan bir silahlı güce sahip oluşu, jeo-stratejik önemi 21.yy'da enerji hatları açısından önemli bir geçiş güzergahı oluşu, neo-liberal politikalar doğrultusunda devleti yeniden yapılandırma sürecini ABD'nin bölgesel hesaplarını gerçekleştirmek için gereken daha merkezi, daha baskıya dayalı devlet örgütlenmesi yaratma noktasındaki çabaları vs.

ABD emperyalizminin Türkiye'den bir an önce bazı gerekleri yerine getirmesi isteğini ve Türkiye'yi pohpohlamasını anlamak gerekmektedir. ABD'nin süreci hızlandırma çabasının nedeni, politikasının nesnel zemininin bir takım gelişmeler sonucu yeterince olgunlaşmış olmasıdır. Yukarıda Türkiye-ABD ilişkisinde Türkiye'nin son yıllarda, her alanda aktif ABD destekçisi olduğunu söylemiştik. İsrail-Türkiye ittifakı ile bu süreç daha da ilerlemiş, A.Öcalan'ın yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesi ve ardından PKK'nin içerisine girdiği teslimiyet süreci ile tüm koşullar oluşmuştur. Bunun üzerine ABD'de Türkiye ile ilgili planlarında daha ileri bir hamle yapmıştır. Türkiye'ye gösterilen bu ilginin artışının önemli bir ayağı olması açısından PKK'nin geldiği aşamanın ABD emperyalizminin T.C'ye yüklediği misyonu daha da belirginleştirmesindeki rolüne bakmak gerekiyor. Bunun içinde PKK ile T. Kürdistanı diyalektiği içerisinde ABD'nin kendisini daha rahat hissetmesine neden olan gelişmeleri kısaca gözden geçirip, ABD'nin Türkiye'ye yüklediği misyonun yerine getirilmesi açısından, bu değişimin önemini görelim.

“GÖREV VERİLİRSE, İMKAN TANINIRSA YAPMAYA HAZIRIM”

PKK Genel Başkanı A.Öcalan CIA ve MOSSAD tarafından gerçekleştirilen bir operasyonla yakalanıp Türkiye'ye getirilirken, uçakta gözleri açıldığında ilk sözleri “görev verilirse yaparım” biçimindeydi. Geldiğimiz aşamada bu sözlerin Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve PKK açısından anlamı çok net biçimde açığa çıktı. Bu sözler, tarihte eşi görülmemiş bir teslimiyet süreci işleterek kendi kendisini öldüren bir sürecin başlangıcı oldu. Dünya üzerinde oldukça güçlü bir örgütlenme ağına, büyük bir kitle desteğine ve binlerce kişiden oluşan gerilla gücüne sahip bir Ulusal Kurtuluş Hareketi, pişmanlık yasasının makul hale getirilecek biçimine tüm güçlerini tasfiye etmek ve bununla da yetinmeyerek düşmanı daha güçlü hale getirmek için yarattığı imkânlarını seferber etmekten bahseder bir duruma gelmiştir. A.Öcalan yakalandığında sarf ettiği sözlerle başlangıçta ciddi kuşkuyla bakılmıştı ama böylesine bir kendini inkâr ediş tahmin edilmiyordu. Ulusal karakterli hareketlerin çağımızda en

fazla gidebileceği yer, kendi devletini kurmak olsa da sonuç olarak emperyalist sistemle bütünleşmektir. Marksist olmadıkları gerçeğinden hareket edildiğinde dahi bugüne kadar görülen ulusal karakterli hareketler en geri gittikleri süreçlerde dahi taleplerinde PKK kadar gerilememişlerdir. PKK-Başkanlık Konseyi ve A.Öcalan'ın PKK'yi yönettiği teslimiyetçi İmralı Çizgisi'ni doğru bulmayıp tavır koyan **“PKK-Devrimci Çizgi Savaşçıları”** bu duruma yönelik değerlendirmelerini, çıkardıkları bildirilerde ana hatlarıyla ortaya koymuşlardı. Bu açıklamalardan bazı bölümleri aktarmak, PKK içerisinden gelen değerlendirmeler oluşu ve PKK'nin tavrını yerinden değerlendirişi açısından önemlidir.

“Tarihsel bir kavşak noktasındayız. Tarihsel bir görev ve sorumlulukla karşı karşıyayız. Tarihsel bir karar almak, tarihsel bir adım atmak zorundayız. Partimize ve devrimimize dayatılan dünyada eş-benzeri olmayan topyekün bir silahsızlandırma, güçsüzleştirme ve tasfiye planıdır... Bize dayatılan ‘devlete güvenmek ve güven vermek’ anlayışıdır. İçine girilen sürecin en önemli yönlerinden biri budur. Alınan kararlar ve atılan pratik adımlar da bu temeldedir. Güven vermek için, samimiyeti kanıtlamak için herşey yapılıyor...Peki biz sonunda bu noktaya gelmek, düşmana güven vermek, kendimizi kanıtlamak ve devletle bütünleşmek için mi yola çıktık? Sanki suçluymuşsun gibi bir siyasal ve psikolojik duruşun sahibi olmak, hangi devrimci ilke ve ahlakla bağdaşır? Bütün bunların onurlu bir barış ve demokratik çözümle ne ilgisi var?

Savaşan bir gücün, hiçbir görüşme, uzlaşma ve anlaşmaya dayanmadan silahlı mücadeleye son verdiğini açıklaması ve bununla da yetinmeyerek, güçlerinin silahlarıyla birlikte daha önce savaştığı güce teslim olması, bir politik kararla strateji değişikliği değil, açıkça yenilgiyi kabul ederek teslim olması anlamına gelir. Yine Savaştığı güçten, silahlarının ve savaşan güçlerin tesliminin karşılığında “af” istemesi, yenilginin kabulünden de öteye, bir pişmanlık bildirimidir... PKK-Başkanlık Konseyi üyelerinin peşpeşe yaptığı açıklamalarda devletten cevap olarak beklenen tek şeyin, PKK yöneticilerini de kapsayacak ölçüde pişmanlık yasasının genişletilmesi olduğu görülüyor...

“Hiçbir halkın kan ve can bedeli yarattığı mevzilerini kölece teslim etmesi beklenemez. Hele Kürdistan halkı gibi, hakkında biçilen inkar ve imha hükmünü dişi ve tırnağıyla parçalamaya çalışan bir halkın, emperyalist ve sömürgeci güçlere ödeyeceği bir diyeti olamaz. Kürdistan halkı katillere hesap verme ve köleliğinin samimiyetini kanıtlama gibi bir onursuzluğa mahkum edilemez. Hiçbir PKK'li de böyle bir boyun eğmeye zorlanamaz...”

Gelinen süreci teslimiyet olarak değerlendirenleri “barış düşmanları” olarak suçlayan PKK-Başkanlık Konseyi ve A.Öcalan ise, ABD emperyalizmi ve Türkiye egemenlerinin iştahını kabartıcı açıklamalar yapıyordu.

“Cumhuriyet tarihinin bu en zor sorunu çözümlendiğinde, Türkiye’nin, iç barışından aldığı güçle, bölgede lider bir ülke olarak hamle gücüne kavuşacağı kesindir. Ortadoğu da liderlik dönemi, Orta-Asya’dan Balkanlar ve Kafkaslara kadar etkili olma anlamına gelecektir. Demokratik sistemin çözüm gücü, başta barış olmak üzere ve birçok sorun ve çelişki olan bu bölgelere haklı bir müdahale ve desteğin verilmesi ve istenmesine de yol açacaktır. Bu aynı zamanda, gelişmiş ekonomik ve kültürel gelişmenin de taşınarak zenginleşmesine yol açacaktır. Türkiye 2000’li yıllara bu perspektifiyle girmektedir...”

“Bu birlikte vatanın daha bağımsız, cumhuriyetin daha güçlü olacağından kuşumuz yoktur. Bu sorunu çözmüş cumhuriyetin tarihe yarasır bir önderliği Ortadoğu’dan Balkanlar’a Kafkasya’dan Orta-Asya’ya taşıracığına da inancımız tamdır.

“Bu bölücülük değil, belki Türkiye ve Türkler ile en büyük birlik olma, güçlü olma, yeniden Ortadoğu’dan Kafkasya’ya Balkanlar’a önder olma hareketidir.” diyen PKK-Başkanlık Konseyi ve Öcalan Türkiye’nin bölge halklarına saldırmasının yönünü gösterip onların talancı geleneklerini kışkırtmanın yanısıra, kendilerinin de devlete hem içerde, hem de dışarda yardımcı olmaktan memnurluk duyacaklarını belirtmektedirler.

“İleri sürdüğümüz talepler kabul edilecek olursa, gerillanın durumunun ne olacağı konusu, işin çözümünün en kolay kısmı. Devlet bugün Kürdistan’da 75 bin korucu besliyor. Bunlara avuç dolusu para ödüyor. Korucuların yaptığı işi biz onlardan daha iyi yaparız, üstelik onlar kadar da masraflı olmayız. Bu devlete çok daha ucuza gelir.

“Kendilerine intikamcı değil kazanımcı bir yaklaşımla yaklaşılsa, PKK’nin silahlı gücü, alt-yapısı, bölgesel ve uluslararası ilişkileri ve imkânları ile içte ve dışta devletin hizmetine gireceği, bunun da Türkiye’nin bölgede lider bir ülke haline gelmesine büyük katkı sağlayacağı görülmelidir.”

İşte ABD’yi bölgesel hesapları içinde daha cüretli hamleler yapmaya ve TC’yi daha fazla hesaplarının içine dahil etmeye iten, son döneme kadar bölgedeki hesaplar açısından ciddi bir sorun olan PKK’nin getirildiği bu düzeyidir. Bu çizginin geldiği son aşama ise AGİT-Istanbul Zirvesi’nde görülmüştür; “Amerika’nın önerdiği türden bir demokrasi, Amerika’nun dediği gibi bir Ortadoğu ve Kürt çözümü istiyoruz” (Osman Öca-

lan)

A. Öcalan ve Başkanlık Konseyi bu yönlü açıklamalar yaparken, bu sürecin başlangıcından itibaren ABD emperyalizminin sözcüleri sürekli olarak dil ve kültürün doğal bir hak olduğu, Kürtçe TV ve radyonun olması gerektiği biçiminde açıklamalarda bulunmaktaydılar. Zaten dikkatlice bakıldığında görülecektir ki, A. Öcalan'ın açıklamalarıyla ABD'nin açıklamaları birbirini tamamlamaktadır. Tabi ki, ABD'nin ilgisi ve müdahalesi yalnızca açıklamalar yapmakla sınırlı kalmadı. A. Öcalan'ı yakalayıp Türkiye'ye teslim ederek başlattığı süreci bugüne kadar devam ettirdi. Perde arkasını bir kenara bırakırsak, perde önünde açıktan flörtler ve Kürt milliyetçileri cephesinden ABD'nin soruna elatması için açıktan çağrılar yaptırılmasına kadar götürüldü. Ne de olsa A. Öcalan, ABD öncülüğündeki emperyalist dünyaya karşı çıkılmayacağını belirtmiş, ABD'nin gücü önünde secdeye varmıştı.

ABD'nin PKK, dolayısıyla Kürt sorununa müdahalesinin legal alanda somutlandığı süreç, ABD İnsan Hakları'ndan sorumlu Bakanı Koch'un Diyarbakır'a gidip, HADEP'li yöneticiler ve belediye başkanlarıyla görüşmesidir. ABD bu gezilerle bölgeye ilişkin değerlendirmelerini daha da somutluyor. Bölgede esas güç olan Kürtlerin legal platformdaki temsilcisi HADEP vasıtasıyla bölgeyi inceliyor ve bölgeden de Kafkasya ve Orta-Asya bölgelerine sıçrayış için zeminin hangi olgunlukta olduğunu ölçüyor ve istemlerini hem Türkiye egemenlerine hem de Kürtler'in temsilcilerine iletiyordu. Görüşmelerde pazarlığı yapılan önemli sorunlar olduğu açıktır. T. Kürdistan'ı; Hazar-Havzası ve Kafkas bölgesi petrol ve doğalgaz hatlarının dünya pazarlarına geçiş güzergahı olması açısından ABD açısından oldukça önemlidir. Bakü-Ceyhan projesinde olduğu gibi, ne olacağı henüz belli olmasa da Rusya'nın egemenlik sahasına çomak sokmak açısından dahi bu hatlar önemlidir. Bunun için bu bölgede ABD kendi denetiminde bir istikrar istemektedir. Çünkü petrol tekellerini Rusya'nın önerdiği projelere yaklaştırmamak için bölgeye ilişkin güvence vermek zorundadır. Diğer taraftan ve sorunun esas olan yanı ise, ABD'nin Türkiye'ye biçtiği misyon gereği, Türkiye kendi içinde böyle güçlü bir sorunla uğraşmaktan kurtulsun ki, **ABD'nin istemlerini daha iyi koşullarda yapıabilsin.** ABD, Türkiye üzerinden Orta-Asya ve Kafkas petrollerini taşımak istiyorsa, T.Kürdistanı'nda güvenli bir saha yaratmak zorundadır. Bunun önünde en önemli engeli, PKK'nin bölgede yürüttüğü savaş oluşturuyordu ve bu sorun çözülmeliydi. Nitekim tarihe büyük bir leke olarak geçecek biçimde, PKK sorunu, ABD ve TC'nin çıkarları doğrultusunda çözümlenme sürecine sokuldu. Bu hızlı gelişmeler

sonucu ABD, BP-Amaco'yu sıkıştırarak, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı projesinin AGİT İstanbul Zirvesinde imzalanmasını sağladı. Bu süreçte Türkiye Kürdistanı'na adeta emperyalist tekellerin haçlı seferleri başlatıldı. T. Kürdistanı'nda dünyanın en büyük tarımsal kopleksi olan GAP, emperyalist tekellerin hücumuna uğradı. Türkiye egemenleri (Türk ağırlıklı olmak üzere değişik milliyetlere mensup komprador burjuvazi-büyük toprak ağaları) ve Kürt burjuvazisi, elele vererek özelde GAP'ı, genelde de T. Kürdistanı'nı emperyalist tekellerin pervasız sömürüsüne açmak için adeta yarışa girdiler. Emperyalist tekel temsilcileri adeta davul-zurnalarla karşılandı.

Bölgeye yönelik emperyalist yığılma üzerinde durmak gerekiyor. Dünyanın en büyük bölgesel kalkınma projesi olan ve tarımsal sulama ile enerji potansiyeli bakımından tekellerin dikkatini çeken GAP'a yoğun bir ilgi artışı olduğu görülmektedir. 17 hidroelektrik santrali ile günde 21 milyar kw-saat elektrik üretme kapasitesi, 20 tane sulama barajı ile 1.7 milyon hektar araziye sulayabilme özelliği nedeniyle emperyalistlerin iştahını kabartıyor, Ecevit'in Washington'da ABD Başkanı Bill Clinton ile yaptığı görüşmede bölgede **serbest ticaret bölgesi** kurulması yönlü çağrı yapmasının, ardından GAP, tekellerin hücumuna uğradı. Ecevit, Ürdün-İsrail sınırında kurulan ve bu ülkelerin ABD'ye gümrüksüz ihracat yapmasına olanak sağlayan serbest sanayi modelinin GAP bölgesinde de uygulanabileceğini söylemiştir. Bunun üzerine Türkiye-ABD serbest ticaret anlaşması görüşmelerinin başlamasına ilişkin bir yasa tasarısı Demokrat Parti'nin New-York senatörü **Patrick Maynihan** tarafından ABD senatosuna sunuldu. Maynihan konuşmasında ABD'nin Ortadoğu'daki tartışmasız en önemli iki müttefiğinin İsrail ve Türkiye olduğunu, İsrail'in hem ABD hem de Türkiye ile serbest ticaret anlaşması bulunduğu, bunun Türkiye ayağının da en kısa zamanda oluşturulmasının gerektiğini belirtti. Aynı tasarıda ABD'nin yalnızca stratejik-siyasi ilgisinden dolayı değil, aynı zamanda ekonomik nedenlerden dolayı da anlaşma görüşmelerini başlatması istendi. Tasarıda Türkiye'nin serbest pazar kurallarına ve güçlü özel sektöre sahip olduğu, NATO'nun ikinci büyük askeri gücüne sahip olduğu, Orta-Asya üzerinde etkili olduğu gibi özellikleri sıralanmaktaydı.

Tabii sayılan bu özellikler bölgenin emperyalist tekeller açısından ne kadar elverişli bir sömürü alanı olduğunu kanıtlamaya yönelik sözlerdi. Bu süreçlerde ABD'nin Dış İlişkileri Komisyonu Milletlerarası Grubu Onursal Başkanı **David Rockefeller** ve bu grubun 20 üyesinin oluşturduğu heyet **Rahmi Koç**'u da gruplarına dahil ettiklerini açık-

ıyordladı. Daha sonra ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Mark Perris'in başkanlığında Rockefeller'in olduğu 20 tekel yöneticisi GAP'a ziyaret düzenledi. Mersin, Maraş, Antep ve Diyarbakır'da belediye başkanları ve bölgedeki sermaye sahipleriyle görüşen heyet, bölgeye çeşitli yatırımlar yapacaklarını açıkladılar. İsveçli tekel temsilcileri Antep'e fahri konsolosluk açacaklarını belirttiler. **Bell Helikopter Textran Şirketi'nin Genel Müdürü Mike Robbins** "biz ve diğer şirketler bölgeye yatırım yapmaya başlayacağız. İhaleyi kazanırsak, Antep'e helikopter parçası üreten fabrika kuracağız!" derken SS Energy Products temsilcisi "geri bir teknoloji beklerken, Sanko ve Gül-San şirketlerinin teknolojisi bizi şaşırttı. Enerji sektöründe çalışma olanağımız var" diyordu.

Bölgenin işlenmeye hazır bakir denilebilecek kaynaklarının GAP'la birlikte daha önemli hale gelmesi, büyük bir su rezervine sahip oluşu, bu su rezervleri üzerindeki kontrolün kimi Ortadoğu ülkeleri ve İsrail açısından önemli oluşu ve emperyalistler için bölgedeki ucuz işgücü, bölgeyi emperyalistler açısından cazip kılarken, diğer yandan ABD burada kuracağı finans kurumlarıyla Kafkasya ve Orta-Asya bölgesine kaynak aktarmayı hedeflemektedir. **Daha önce bölgedeki büyük tarım arazileri Koç ve Sabancı gibi belli-başlı kompradorlar ve toprak ağaları tarafından talan edilmişti. Şimdi bu talana emperyalist tekeller de dahil edildi.** Bölgeye gelen tekellere baktığımızda T. Kürdistanı'nın nasıl bir sömürüye maruz kalacağı da görülebilir. **Bell Helikopter Textrom, DuPont Products, GE Power Systems, Parsons Brinkerhof, İnternational İn, Boss Irniğation, Cargill, Chese Manhation Bark, Evron Euerope, First Union Bank, Fisher Scientific Worldwide, Frito Las, İBS Rescarch and Consutancy, Mobil Globa Gasand Power, Oracle, Parsons Brücherhoff İnternational Ramtheon, Stewart and Stephenson, Talle Construction, Timken, United Asirliens.**

Bölgeye gelen bu emperyalist tekel yetkililerinin ardından Almanya Federal Meclisi İçişleri Komisyonu üyesi milletvekilleri, Hindistan, Norveç ve İsviçre'nin Ankara büyükelçilerinin de içinde bulunduğu heyet, Diyarbakır başta olmak üzere bölgede temaslarda bulundu.

Burada kurulması düşünülen serbest bölge Ürdün'ün El-Hasan adlı bölgesinde kurulan serbest sanayi bölgesinin bir benzeri olacak. Eğer bu bölgede benzer bir biçimde yaşama geçirilecek olursa, serbest sanayi bölgesinde üretilecek mallar **İsrail damgasını** taşıyarak ABD pazarlarına sorunsuz gönderilecektir. Serbest ticaret bölgesinin bölge halkı açısından en ciddi olumsuzluklarından birisi, büyük bir bölümü işsiz olan bölge halkının yoğun bir sömürüye maruz kalacağı koşullarda sendikasız, iş

güvencesiz vb. tüm haklarından yoksun bir biçimde köle gibi çalıştırılacak olmasıdır. PKK önderliği tarafından “barış” adı altında ideolojik manipülasyona tutulan Kürt işçi ve emekçileri “barış”ı sağlamak adı altında bu sürece katılmaya zorlanacaktır. Şu anda bölgede oluşan atmosfer, emperyalistler ve Türkiye egemenleri açısından şu an için böylesine elverişli koşullar sağlamaktadır.

Amerika, Türkiye’ye bir rol biçiyor. Bu rolün oynanacağı sahne Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkasya-Orta Asya hattıdır. Türkiye; ABD emperyalizmi tarafından nasıl bir girdaba sürüklenmekte ve ABD emperyalizminin bu bölgelerde yapmaya çalıştığı ne? Bunu anlayabilmek açısından Rus Sosyal emperyalizminin yıkılması ve dünya üzerinde güç ilişkilerinin ve düzenlemelerin yeniden oturtulma sürecine girdiği 1980’ler sonundan günümüze bu bölgelerdeki önemli gelişmelere, ABD’nin bu gelişmeler içerisindeki rolüne ve Türkiye’nin bu süreçteki konumlanışına bakmak gerekmektedir.

“İKİ KUTUPLU” DÜNYA’DAN “TEK KUTUPLU” DÜNYA’YA

Kapitalist-emperyalist sistemin yapısal krizi bilindiği gibi yaklaşık 30 yıldır kimi zaman kendi içerisinde ivmelenen, kimi zaman durgun bir biçimde ama sürekli olarak devam etmekte ve tüm çözüm reçetelerine rağmen çözülememekte. Krize çare olarak uygulamaya konulan özelleştirme, taşeronlaştırma, sosyal hakların gaspı, kamu hizmetlerinin paralı hale getirilmesi, tarımsal ürünlere desteğin kesilmesi, sendikasılaştırma vb. **neo-liberal politikalar** olarak adlandırılan reçetenin de bir sonuç vermemesi, aksine yoksulluğu, açlığı daha da arttırarak emperyalistleri 2000’li yıllarda olacak sosyal patlamalar korkusuna sürüklemesi emperyalistlerin sözcülerini bu kez de yeni arayışlara yöneltmiştir.

2. Emperyalistpaylaşım savaşı sonrası, emperyalist cephede dünyada ekonomik ve askeri güç olarak tek başına olan ABD’nin dünya üzerindeki özellikle ekonomik egemenliğine ‘70’lere doğru RSE, Almanya ve Japonya başta olmak üzere diğer emperyalistler de rakip oldular ve daha önce ABD’nin egemenliğinde olan pazarlara girmeye başladılar. Pazarlara fazla sayıda kapitalistin girmesi ve kitlelerin alım gücünün de giderek düşmesi ve benzeri nedenler kapitalist-emperyalist sistemin genişleme döneminin sona ermesine ve günümüze kadar devam edecek olan yapısal bir krizin derinleşmesine neden oldu. Emperyalistler, bu krize çözümünü neo-liberal politikalar olarak formüle edilen, emperyalist tekellere yeni kar alanları açmayı amaçlayan, ekonomik-politik-kültürel bir saldırı paketini devreye koyarak gerçekleştirmeyi hedeflediler. Bu çözüm planına

göre işçi sınıfı ve emekçilerin yıllarca birçok bedel ödeyerek kazandığı sosyal haklar gaspedilecek, KİT'ler emperyalist tekellere peşkeş çekilecek, eğitimden sağlığa herşey özelleştirme adı altında yağma edilecek, sendikalar ya fiili olarak yada ideolojik olarak çökertilerek işçi sınıfı, egemenlerin karşısında örgütsüzleştirilmeye çalışılacak ya da onların peşine takılmaları sağlanacak ve bir çok ülkede tarım çökertilecektir. Bu uygulamalar yalnızca yarı-sömürgelerle sınırlı olmamıştır. Bu politikalar kimi yanlarıyla emperyalist ülkelerde yaşama geçirilmiştir. Tabi ki yarı-sömürgelerde bu daha şiddetli ve kapsamlı olmuştur. Yarı-sömürgelerde sınıflar mücadelesinin daha keskin oluşu, emperyalistler ve işbirlikçilerinin önce bu ülkelerde daha ağır baskı koşullarını yaratmayı, buna yönelik yasal düzenlemeleri getirmeyi ya da direk darbeleri gündeme getirmiştir. Şili, Türkiye, Uruguay vb.lerinde olduğu gibi.

Krizin derinleşmesi ve emperyalistlerarası pazar dalaşının artmasına paralel bu uygulamalara 1990'lı yıllarla birlikte emperyalistler ve uşakları tarafından daha fazla ağırlık verildi. Türkiye'de bu politikalar 12 Eylül AFC'siyle yaşama geçirilen 24 Ocak kararlarıyla başlatılmasına rağmen, esasta Türkiye'nin gündemine de '90'lı yıllarla birlikte oturdu.

'90'lı yılların başlangıcı kapitalist-emperyalist sömürü düzenine kan taşıyan ve yalnızca sıradan halk kitlelerine değil, ideolojik olarak burjuva ideolojisiyle aralarındaki bağı koparamamış, birçok oportünist ve reformist kesimi tümünden burjuva güzergaha sürükleyen emperyalist sistemin önünde secdeye varmaya götüren bir sürecin başlangıcı olmuştur. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku ülkeleri resmen kapitalist olduklarını ilan ediyor, geçiş; Berlin Duvarı "kapitalizmin", "serbest piyasanın zaferi"nin göstergesi olarak büyük bir törenle yıkılıyor, özellikle Doğu Bloku ülkelerinde Romanya'da büyük kitle gösterileriyle birlikte Çavuşesku ve eşi TV kameralarının önünde öldürülüyor, orak-çekiçleri çıkarılmış bayraklar, televizyon ekranlarından tüm dünyaya taşınıyor ve Lenin, Stalin gibi işçi sınıfı ve emekçi halkların yeni bir dünya hayallerinin somutlanmasını sağlayan komünizmin önderlerinin heykelleri yerlerde sürükleniyor, binlerce insan adeta zincirlerinden boşanmış gibi akın akın mağazalara yöneliyordu. Her taraftan çılgınlıklar yükseliyordu; "Sosyalizm öldü, yaşasın kapitalizm", "ideolojiler öldü", "sınıf çatışmaları tarihe karıştı" nakaratları hemen her vesile ile birçok kesim tarafından sürekli dillendiriliyordu. Dünya jandarması ABD ise buyuruyordu: "Yaşasın Yeni Dünya Düzeni!" Artık soğuk savaş sona ermişti, iki kutuplu dünya ortadan kalkmış, tek kutuplu bir dünyaya geçilmişti. Ve ardından barış, demokrasi, insan hakları gibi insanlığın hasret olduğu, özlemini duyduğu birçok

şey sahtekarca peşpeşe sıralanıyordu. Bu söylemlere Marksizm'den çar-
keden dönemlerin katılması, bu tür demagojilerin daha fazla insanı etkile-
mesini getirdi. Fakat bunların etkisi çok uzun erimli olmadı. On yıllardır
revizyonist ve sosyal-emperyalist bir iktidarda ve (sosyalist devletten ve
sosyalist uygulamalardan oldukça uzaklaşmalarına rağmen) emperyalist
sömürü dünyasının serbest piyasasının insanları ögüten dışlilerinden
uzakta yaşamış “Sovyetler Birliği” ve Doğu Avrupa halkları, emperyalist
dünya gerçeğiyle yüzyüze geldiler. Bırakalım kendilerine vaat edilen em-
peryalizmin şatafatlı yaşamını; en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz
duruma geldiler. Mafya, fuhuş, kara para, uyuşturucu tüm bu ülkeleri bir
ağ gibi sardı. Tüm zenginlikleri yeni burjuvaziye ve uluslararası tekellere
peşkeş çekildi. Bununla birlikte bitmek tükenmek bilmeyen savaşlar dö-
nemi başladı. Yaklaşık on yıldır Balkanlar ve eski Sovyet Cumhuriyet-
ler'inin bir çoğu dünyadaki etnik çatışmaların merkezi oldu.

Yapısal bir kriz içerisinde debelenen üretimden kopuk rant ekonomi-
sine yönelen uluslararası tekeller, dağılmanın şokunu yaşayan ve bu ne-
denle de bu ülkeler üzerindeki kontrolünü ciddi oranda yitiren veya oto-
ritesi tartışılır hale gelen Rusya'nın bu durumundan yararlanarak, akba-
banın leşe yönelmesi gibi bu ülkelere yöneldiler. Kafkas ve Orta-Asya
Cumhuriyetleri, Ortadoğu'nun ardından dünyanın en büyük doğalgaz ve
petrol rezervlerine, uranyum, gümüş, altın yataklarına sahipti. Ayrıca
ucuz işgücü ve tüketime aç milyonlarca insan vardı. Balkan ülkeleri yine
benzer olanaklar sunuyordu.

RSE'nin havlu atmasıyla birlikte ortaya çıkan yeni durum, kapitalist-
emperyalist sistemin kendisini bu yeni duruma uyarlamasını getirdi. Di-
ğer emperyalist güçler özellikle ekonomik olarak ABD'ye birçok alanda
rakip olmalarına rağmen, Yeni Dünya Düzeni'nin patronu ABD'idi. Yeni
stratejiyi de o belirledi. RSE'nin basıncından da kurtulan ABD, dünyaya
kendi düzenini dayatmaya başladı. İlk hedef ve prova alanı Körfez Sava-
şı'ydı.

KÖRFEZDE İLK RAUNT İRAN-IRAK SAVAŞI

*“Amerikan halkının Körfez Savaşı'ndaki payı şu oldu; Ortadoğu'da
yaşayanların kışkırtılmasıyla botlarımızla tekmelememiz (yükselen petrol fiyat-
larının dış alımı karşısında) Amerika'nın petrole bağımlılığını azaltmak
için, katlanmamız gerekenden çok daha kolaydı.”* (ABD eski enerji ba-
kanı James Schleriğer)

Amerikan emperyalizminin genel anlamıyla Ortadoğu'ya, özelde de
Irak'a müdahalesinin gerçek nedenini bu sözlerden daha iyi anlatacak,

başka bir söz aramaya gerek yoktur herhalde. Fakat bu sözlerin anlamını daha da somutlamak; Körfez Savaşı'nın ve Irak'a halen devam eden saldırının altında yatan gerçek nedenleri görebilmek açısından, I. Körfez Savaşı'na yani İran-İrak savaşına kısaca değinelim.

Bilindiği gibi İran, Şah döneminde ABD'nin bölgedeki en önemli müttefiği idi (daha doğrusu uşağı). Fakat Şah rejiminin devrilmesi ve Humeyni'nin iktidarı ele geçirmesiyle birlikte, İran ABD'nin kontrolü altından çıkıp, daha çok Fransa ve kısmen de Almanya ile ilişkilerini geliştirmiş ve hepsinden de önemlisi kendisi de bir güç olarak bölgede söz sahibi olmaya soyunmuştur. İran'ın kaybedilmesinin ABD açısından diğer önemli yanı da, ABD tarafından "Sovyetler Birliği"ne karşı oluşturulan Yeşil Kuşak'ın böylece bir yanından parçalanmış olmasıdır. ABD'nin bölgede kendisine bağlı önemli bir gücü kaybetmesi bir yana, ABD ile gerginleşen ilişkileri ve Fransa'nın teşvikiyle de anti-ABD'ci bir söyleme ağırlık vermesi ve bölgede anti-ABD'ciliğin merkezlerinden biri haline gelmesi, ABD'nin bölgedeki çıkarlarının ciddi zararlar görmesine neden oldu. Bu gelişmeler üzerine, ABD, Irak'ı İran'ın üzerine saldırttı. 8 yıl sürecek ve iki ülke içinde büyük bir yıkıma neden olacak olan İran-İrak savaşını başlatmış oldu. (22 Eylül 1980-18 Temmuz 1988)

Savaş bittiğinde İran cumhurbaşkanı Rafsancani, İran-İrak savaşının bilançosunu şu sözlerle aktarıyordu; *"Bu savaşta tam 1.200.000 insan can vermiştir. Savaş bize maddi olarak 1 trilyon dolara patladı. 1980-88 yılları arasında 15 kentimiz tümüyle, 1200 köyümüz yerini bile bulamıyacağımız bir biçimde haritadan silindi. Bu korkunç yıkımın rakamsal değerleri bize bile abartı geliyordu."*

En önemlisi; emperyalistler savaş sonrasında İran'a kendi koşullarını dayatmışlardır. İran'ın 25 milyon dolarlık dış kaynak ihtiyacı ortaya çıkarken, temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları savaş sonrası 16 kat artmış, bu maddelerdeki sübvansiyonlar kaldırılmıştır. Fransa'nın üç büyük markasından BNP ve Credit ile Lyonnaise İran Merkez Bankası ve İran Petrol-Kimya arasında büyük bir anlaşma imzalanmıştır. Emperyalizm savaş sonrasında, dünya petrollerinin %9.2'sini elinde bulunduran İran'ı dize getirmek ve meta zincirleriyle bağlamak için, birçok proje geliştirmiştir. Bender Humeyni Pertol-kimya kompleksi'nin yapımını Fransız Techid firması üstlenmiştir. Oysa İran bu projenin ilk aşamasını, 8 yıllık savaşa rağmen kendi imkanlarıyla gerçekleştirmiştir. Yine savaş sonrası Fransız yapımı Mirage uçaklarıyla, Irak tarafından bombalanan havaalanlarının yapımını Fransız firmalar üstlenmiş, Fransa bu amaçla İran'a 170 milyon franklık kredi açmıştır.

Savaşın diğer tarafı olan ve ABD emperyalizminin yoğun destek ve kışkırtmasıyla İran'a saldıran Irak ise, hem savaşa başlamadan hem de savaş içerisinde çok ciddi oranda teknoloji ve askeri malzeme konusunda desteklenmiştir. İran-Irak Savaşı sonrasında ABD'nin Irak'a ara vermeden istediği anda saldırmasına gerekçe yaptığı kitle imha silahları noktasındaki iki yüzlülüğünü bura da görmek mümkündür. **Suat Parlar**'ın aktardığına göre, **Irak'ta balistik ve ileri teknolojiye dayalı programlara ve özellikle kimyasal silah üretecek bir endüstrinin kurulmasına 20 ülkeden 207 tekel katılmıştır.** Ortadoğu'da silah sayımı yapan "Middle East Data Project'e göre; Irak'a konvansiyonel silah satan firma adedi 1000'dir. Uluslararası silah tekelleri Irak'ı tepeden tırnağa silahlandırmışlardır. Irak'ta kimyasal silah sektörünü en başta Batı Alman şirketleri kurmuştur. Irak'ın askeri programlarında işbirliği yapan ve kimyasal silah üretimi amacıyla çalışmalara katılan 208 firmanın olduğunu görüyoruz. Bunlar Batı Alman, ABD, Fransız, İtalyan, İsviçre, Avusturya, Belçika, Arjantin, Japonya, Hindistan, Brezilya, Mısır, Monaco firması.

Irak yalnızca 1982-85 arasında 42.8 milyar dolarlık silah satın almış. Ve Körfez Savaşı öncesi dünyanın en fazla silah ithal eden ülkesi olmuştur. Bütün dünyada satılan silahların %10'unun alıcısı Irak'tır. **Savaş boyunca 53 ülkenin silah tekelleri İran ve Irak'a 50 milyar dolarlık silah satmışlardır.** İran-Irak savaşında, Irak'ın galip gelmesi için ABD kimi zamanlar fiili olarak da savaşın içerisinde yer almıştır. 1987 yılında CIA'ya ait uçaklar, İran'a ait mayın üreten bir fabrikayı bombalamış, 21 Eylül 87'de Körfez'de İran'ın Ayn adlı gemisine saldırıda bulunmuştur. İran-Irak savaşını sona erdiren, daha doğrusu İran'ı barış anlaşması yapmak zorunda bırakan, **İran havayollarına ait yolcu uçağının ABD saldırısı sonucu 290 yolcusuyla havada imha edilmesi de da yine ABD'nin savaşta fiili yer alışının tescilidir.** Uçağın düşmesine neden olan füze, ABD denetiminde olan **USS Vincennes**'den atılmıştır.

Bu tür süreçlerde silah tekelleri yalnızca savaşan ülkelere savaş araç-gereçleri satmakla yetinmemekte, aynı zamanda bu savaşları gerekçe göstererek kendi ülkelerinde de savaş harcamalarını arttırmaktadırlar. Örneğin 1982-85 arası ABD askeri harcamalarını %30 arttırmıştır. "1982'de Pentagon, silah endüstrisi alanında sanayi yatırımlarının %40'ını finanse edebiliyordu. Aynı yıl silah sanayi sektöründe 420 bin yeni kadro yaratabiliyordu. Pentagon'un siparişleri 200 milyar doları bulurken, Mc Donnel Douglas, General Dynamics, General Electric, Tenneco, Ryhein gibi silah devleri korkunç karlar elde ediyordu." ABD'nin İran-Irak savaşı sonrası açığa çıkan diğer marifeti de **İrangate** skandalı-

la patlak veren **Nikaragua**'daki kontraların finansmanında kullanılmak üzere **İran'a** da el altından silah satılmasıdır.

ABD'NİN YENİ DÜNYA DÜZENİ'NİN MİLADI OLARAK KÖRFEZ SAVAŞI

Körfez Savaşı ABD'nin dünya jandarmalığının teyididir. Diğer emperyalist güçlere bu savaşa katılmak ya da desteklemek dışında esasta ABD fazla bir seçenek bırakmamıştır. Körfez Savaşı; ABD'nin yeni süreçte sorunları çözme yönteminin ne olduğunun da bir provası olmuştur. Kısa bir süre önce her yönüyle desteklediği ve İran'a karşı kışkırtıp 8 yıl savaştırdığı Irak'ı bu kez Kuveyt üzerine yöneltmiş, sonra da bunu bahane ederek, diğer emperyalistler ve uşak güçlerle oluşturduğu koalisyonla korkunç bir teröre maruz bırakmaktan çekinmemiş ve bunu gayet planlı olarak yapmıştır. Şimdilere kadar da, ara ara bombalama tarzıyla saldırılarını sürdürmektedir.

ABD emperyalizminin dünyayı yeniden düzenleme sürecinin miladı olarak da görülebilecek olan Körfez Savaşı, ABD emperyalizmi başta olmak üzere, emperyalistler için aslolanın kendi çıkarları olduğunun, bunun için her şeyi ve herkesi kullanmaktan çekinmeyeceklerinin ve kendi kar alanlarına yönelik en mufak bir tehdide dahi izin vermeyeceklerinin görülmesi açısından önemlidir. Tabi Körfez Savaşı özgülünde görülmesi gereken esas yan ABD'nin Irak'ı oyuna getirerek, bölgedeki konumlanışını nasıl güçlendirdiğidir.

Alttan alta Kuveyt'i işgale teşvik edilen Irak, Kuveyt'i işgal etmesiyle hiç beklemediği bir durumla karşılaşmıştır. Nitekim Irak devlet başkanı Saddam Hüseyin, ABD'nin çıkarlarının neden tehlike altında olduğunu anlamadığını; serbest ticaret ve petrol ithalatı devam ettiği sürece ABD'nin çıkarlarının tehdit edilmiş olmayacağını, gösterilen tavrı anlamadığını söylemiştir. Saddam Hüseyin'in göremediği, ABD'nin yeni koşullarda Ortadoğu'ya ilişkin yeni planlarıdır. Bu planların önemli bir ayağını Irak'ın hem güçsüz hem de parçalanmış hali oluşturmaktadır.

Dönemin ABD Dışişleri Bakanı **James Becker** Körfez Savaşı başlangıcından önce, Tarık Aziz'e "**Sizi öyle bir duruma getireceğiz ki, bu durum Irak halkı için endüstri döneminin çok gerileri anlamına gelecektir**" demiş ve nitekim savaş sonrası Irak halkı için bu gerçekten de öyle olmuştur. Körfez Savaşı sonrası Irak'ın elektrik santrallerinin %82'si yerle bir edilmiş, petrol rafinerilerinin %80'i kullanılmaz duruma getirilmiştir. Yine petro-kimya kuruluşlarının, telekomünikasyon ağının %80'i ağır bombardıman uçaklarıyla birer yıkıntı durumuna getirilmiş-

tir. Yüzlerce büyük köprü, otoyollar, demir yolları, üç yüz modern lokomotif tahrip edilmiş, çimento, alüminyum, tekstil fabrikaları, tekstil atölyeleri, ecza depoları, ilaç fabrikaları hedef gözetilerek imha edilmişlerdir. **43 günde koalisyon kuvvetleri Irak'ın üzerine 88 bin ton bomba yağdırmış, yalnızca Bağdat'ta 20 bin sivil can vermiştir.** Körfez Savaşı öncesi sanayileşmiş bir ülkenin standartlarına yaklaşmış Irak'ın alt yapısı savaş sonucunda çökmüştür. Savaş öncesi hemen hemen tüm Irak, temiz su kullanma imkânına sahipken, savaştan sonra Irak halkının yalnızca dörtte biri bu imkâna sahip olmuştur. 2.5 milyon insana ise hiç su ulaşmamaktadır. Birleşmiş Milletler'in uyguladığı ambargo, gıda maddelerinin %70'ini ithal eden Irak'lıları ciddi sağlık sorunlarıyla karşı karşıya bırakmıştır. Sağlıksız su, bozuk kanalizasyon, Birleşmiş Milletler'in ambargosuyla birleşince ortaya çok ciddi bir tablo çıkmıştır. Buradaki veriler savaş içi ve savaştan kısa bir süre sonrasına ait kısmi bilgilerdir. Bilindiği gibi ABD önce diğer emperyalistlerle ve uşaklarıyla, daha sonra da kendi başına canı istediği zaman ve karargah olarak Türkiye topraklarını kullanarak Irak'ı bombalamaya halen de devam etmektedir. Türkiye devleti de uşaklığının gereği olarak İncirlik Üssü'nü ABD'nin Irak'ı bombalaması için hizmete sunmakta tereddüt etmemektedir. ABD'yi Irak'a bu denli şiddet ve saldırıya götüren nedenleri biraz daha ayrıntılandırmakta fayda vardır. ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik stratejik açılımları; bölgesel nüfus ve gücünü Ortadoğu ve güneybatı Afrika'ya yayarak bölgedeki en etkin dış unsur konumuyla petrol kaynakları üzerinde Amerikan çıkarlarını korumak ve Batı'nın bu alana girmesini önlemek amacıyla askeri ittifaklar kurmak üzerinedir.

Ortadoğu, dünya petrol rezervlerinin %66'sını barındırması nedeniyle emperyalist dalaşın en yoğun ve en vahşi yaşandığı alanların başında gelmektedir. Bu oranın önemini görebilmek açısından ABD ve Avrupa'nın sahip oldukları petrol rezervlerine bakmamız yeterlidir. ABD dünya petrol rezervlerinin %3'üne, Avrupa %2'sine sahiptir. Ortadoğu'daki %66'lık petrolün % 45'i ABD'nin tam denetiminde olan 6 Körfez şeyhliğinde bulunmaktadır. Suudi Arabistan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt ve Umman.

ABD küresel egemenlik stratejisini "1994-99 yılları için Savunma Planlama Rehberi" adlı belgede formüle etmiştir. Ulusal Güvenlik Konseyi, Pentagon ve dış politika kurumlarının hazırladığı bu rehberde Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki "sosyalist devletlerin" çöküşüyle Irak'ta elde edilen askeri başarı temelinde küresel bir emperyalist yapılanma için ortaya çıkan olanaklar tanımlanmaktadır. Rehberde Ameri-

ka'nın her yanlışı düzeltme sorumluluğu alacağı belirtilmiş, "uluslararası ilişkileri ciddi olarak bozan yanlışları seçerek, üstün sorumluluğumuzu koruyacağız" denilmiştir. "Çeşitli Birleşik Devletler çıkarları" başlığı altında sıralanan müdahale gerekçeleri ise "Körfez petrolüne", "Birleşik Devletler yurttaşlarına terörist, bölgesel-ya da yerel çelişkiler nedeniyle tehdit" ve "Birleşik Devlet toplumunu narkotik trafiği ile tehdit" ile "kitle imha silahlarının çoğalması" gibi maddeler belirtilmiştir. Dikkat edilirse ABD 90'dan bu yana tüm işgal ve saldırılarında bu gerekçelere ya da benzer gerekçelere sarılmıştır. Fakat burada önemli olan ABD'nin müdahale gerekçesi olarak körfez petrolünü sıralamasıdır. Kendisinden binlerce km. uzakta başka devletlerin sınırları içerisinde yer alan petrol yatakları ABD açısından "Birleşik Devletler Çıkarları" olarak görülüyor.

Ve bu noktada o denli bir pervasızlık var ki, kendisi dışında bu alana girmeyi düşünen veya girmeye çalışan güçlerin de caydırılması gerektiği açıktan belirtilmiştir. *"Potansiyel rakiplerimizi daha geniş bir bölgesel veya küresel bir role soyunmaktan caydırmak için kurduğumuz mekanizmaları korumalıyız... Dünya Düzeninin nihai olarak Birleşik Devletlerce sağlanacağı bilinmeli, kolektif eylem gerçekleştirilmediğinde veya hızlı tepki gösterilmesi gereken bir krizde Birleşik Devletler bağımsız olarak hareket edebilmelidir... Irak'ın Kuveyt'i işgalinde görüldüğü gibi, bölgeyi bir egemenin ve güçler ittifakının tahakkümü altına almasının engellenmesi yaşamsal bir öneme sahiptir."*

'90 yılında ABD Başkanı Bush, Adalet Bakanlığına gönderdiği belgede Irak'ın Kuveyt'i işgali ile ABD'nin ve dünyanın çok önemli çıkarlarının tehlikeye girdiğini, önlem alınması gerektiğini belirtiyor ve bir dizi askeri önlem alınması gerektiği, yoksa bir takım kişilerin bu süreçten etkilenecek bir dizi sanayi kolunda mali çıkarlarının da zarara uğrayacağını belirtiyordu. Zarara uğrayacakların en başında da ABD Dış İşleri Bakanı **James Becker** de vardı. James Becker'in ailesinin AMACO, EXXON ve TEXACO gibi petrol tekellerinden başka üç petrol şirketi ile on petrol kuyusunda hisseleri bulunuyordu.

ABD, Irak'a müdahale etmeden önce yaşadığı olumsuz koşullara rağmen, kendisine zorluk çıkaracağını düşündüğü Rusya'yı da ikna etmişti. Rus burjuvazisi kapitalist restorasyonun finansmanını sağlamak için ne-redeyse "Sovyetler" in bütün önemli rezervlerini başta ABD olmak üzere emperyalist tekellere peşkeş çekmekteydi. Bunların içerisinde en önemlilerini de petrol-doğalgaz ve benzeri yeraltı kaynaklarının talanı oluşturmaktaydı. 1990 Haziran ayında yapılan Bush-Gorbaçov görüşmelerinin en önemli gündemi, petrol alanlarının paylaşımıydı. Bush-Gorbaçov ve

petrol uzmanlarının katıldığı bu toplantılarda Kazakistan'ın Tergiz bölgesindeki petrol yatakları konusunda bir anlaşmaya varılıyordu. ABD'nin dev petrol tekeli Chevron, Tergiz'deki petrol yataklarının etüdlerinin çıkarılmasını ve dağıtımını üstleniyordu. 1990 yılı Ağustos ayı ortalarında Irak ordularının Kuveyt'e girmesinden bir hafta sonra, "Sovyet"lerin Timon-Peşora bölgesinde TEXACO petrol şirketi petrol çıkarma hakkını Moskova'dan alıyordu. Yine 1990 Eylül ayında Helsinki'de yapılan görüşmelerde ana konu "Körfez Krizi" olmasına rağmen heyette politikacılardan daha fazla petrol uzmanının bulunması dikkat çekiciydi. Görüşmelerde, "Sovyet" topraklarında çıkarılacak olan petrolün tüm ticari yetkilerinin ABD'nin petrol tröstlerinden WAVETCH GEOPHYSICAL'e bırakılmasına dair bir anlaşma üzerinde duruldu. Ayrıca aynı tröst Türkmenistan'da bulunan 90 bin km. lik zengin petrol rezervlerine sahip bölgede sondaj, üretim ve rafine işlerini de kendi belirleyeceği koşullarda dilediği petrol firmalarına verme hakkını elde etme doğrultusunda girişimlerde bulunmaktaydı.

Denilebilir ki ABD'nin başını çektiği emperyalist haçlı seferinin en büyük yardımcısı RSE oldu. BM'nin Irak'a karşı kuvvet kullanımına izin veren kararının RSE tarafından onaylanmasından bir gün önce Suudi Arabistan Dış İşleri Bakanı Suud El Faysal Moskova'ya kralın özel temsilcisi olarak gitti ve 4 milyar dolarlık Suudi yardım çekini Gorbaçov'a verdi. Ertesi gün "Sovyet Güvenlik Konseyi" Irak'a kuvvet kullanımını onayladı.

ABD'nin Körfez Savaşı'ndaki duruşu dünya jandarmalığının teyidi anlamındadır. Aynı zamanda ABD'nin uluslararası ilişkiler tarihinde bir dönüm noktasıdır. Amerika'nın askeri gücü, uluslararası destek gören bir ticari mal, uluslararası finans kaynaklarına sahip bir polis gücüne dönüşmüştür.

Chicago Tribune'nin 9 Eylül '90 tarihli sayısında, ABD'yi Körfez'e müdahaleye taşıyan gücün felsefesi ve Amerikan askeri gücünün rolü şu sözlerle açıklanmıştır; *"Bize Hesiyen sıfatını layık görenler, yani para karşılığı her işi yapmaya layık olduğumuz suçlamasını yapanlar buluncaktır. Oysa, onurlu çok iyi eğitilip donatılmış, finans kaynakları sağlam, itibarı yüksek bir güç için bu tür suçlamaların bir değeri olmaz. Her kim söylerse söylesin, bizler yumruklarımızı sıkıp pazarlık masalarına indirmek üzere hazır bulunmalıyız. Tahsilatımızı dolaylı yollardan gerçekleştirebiliriz, doğrudan da. Ama mutlaka yapmalıyız. Mevcut rolümüzü değiştirmemiz de sözkonusu olabilir. Ancak bu değişiklik dünya ekonomisinin kontrolünü elimize geçirdiğimizde mümkün olabilir."*

Bu anlayışın ürünü olarak ABD (esasta diğer emperyalistlerin zararına ve kendisinin yararına olan) Körfez Savaşı'nın harcamalarını da hem diğer emperyalistler hem de bölgedeki uşaklarına ödetmiştir. Körfez Savaşı'nda ABD'nin harcadığı toplam savaş giderleri: 47.5 milyar doları bulmuştur. Bunun için Almanya 6.6 milyar dolar, Japonya 10.7 milyar dolar, Kuveyt 15 milyar dolar, Suudi Arabistan 16.8 milyar dolar, BAE 3 milyar dolar vermiştir.

ABD bir taşla birçok kuşu birden vurmuştur. Bölgeye yerleşmiş, savaşı bedavaya getirmiş, eldeki silah stoklarını eriterek silah tekellerine yeni kaynaklar yaratmış, yarattığı saddam ve savaş fobisi nedeniyle silahlanmaya olan tepkileri sindirmiş, bölge ülkelerine yüklü miktarlarda silah satmış ve savaşta yakılan-yıkılan, tahrip edilen yerlerin yapımı için tekellere yeni pazarlar açmıştır.

Irak'a karşı gerçekleştirilen saldırı sonrası tüm Amerikan medyası zafer çığlıkları atarak kitleleri yoğun bir ideolojik bombardımana tuttu. Tüm medya "**Again We are Number One**" (Yeniden bir numarayız İşte!) sloganına sarıldı. Savaşın başında Bush'u eleştiren Demokratlar, savaş sonrasında savaş harcamalarını en fazla destekleyenler oldular. Körfez Savaşı öncesi stoklarda 3200 patriot füzesi bulunuyordu. Savaşta bunların yalnızca 130 tanesi kullanılmasına rağmen 150 tane daha alınmasına karar verildi. Reagan'ın eski Savunma Sekreteri yardımcısı Lawrence Korb "Bugün patriota karşı oy kullanmak vatan hainliği gibi düşünülür" diyordu. Yine savaştan hemen sonra Amerikan Ordusunun sahip olduğu 310 bin Sol-Sol MLRS füzesine ek olarak aynı model 200 bin füzenin daha alınması kararlaştırıldı... Pentagon, General Dynamics, Boeing C, Lockheed Corp'un ortaklaşa üretecekleri 650 avcı uçağı için 65 milyon dolarlık bir sözleşme imzalanır. Boeing ve United Technologies ile de yeni bir hücum helikopterinin yapımı için anlaşma yapılır. Northrop Corp ve Mc Donnell Douglas şirketlerine ise radar alarmlarında görünmeme avantajına sahip B-2 Stealth bombardıman uçakları siparişi verilir.

Kamuoyundan gelecek tepkileri nötralize etmek için medya göreve çağrılır. Bu silahlanmanın ABD'nin ve dünyanın korunması için nasıl bir zorunluluk olduğuna ilişkin sürekli yayınlar yapılarak "Küresel ölçekte bir beyin bombardımanı" gerçekleştirilir.

Silah tekelleri aynı zamanda Amerika'nın dev medya tekellerini de ellerinde tuttuklarından silahlanmanın "zorunluluğu" fikrini kitlelere kabul ettirmede fazla zorlanmadılar. Amerikan ordusunun özellikle "Patriot" ve "Tomahawk" füzeleri, görünmez bombardıman uçağı Stealth ve

radar uçak Awacs projelerini yürüten dev silah tekeli General Electric, CBS ve ABC ile birlikte en önemli üç Amerikan televizyonu şebekesini oluşturan NBC'nde sahibidir. General Dynamic de bir çok televizyon kanalını denetiminde tutmaktadır.

Yalnızca ABD'nin askeri organizasyonunun çapı ve silahlanmaya ayrılan miktar dahi silah tekellerinin dünya üzerindeki nasıl bir büyük güç olduklarını ve savaşlarının yalnızca bu pazarın doyurulması için dahi nasıl gerekli olduğunu göstermeye yeter.

ABD'de sivil gereksinimler için harcanan her yüz dolara karşılık kırk dolar askeri harcamalara gitmektedir. 1987'de doğrudan bürokratik hizmetler dışında 2.255 bin asker, 4.365 bin sivil görevli ABD ordusu için çalışmaktadır. Pentagon'da 120 bin kişi çalışmaktadır. 35 bin şirketle anlaşması olan Pentagon için yüz bin firmanın üretimde bulunduğu açıklanmaktadır.

Körfez Savaşı'ndan önce 435 bin Amerikan askeri, ABD dışında 35 ülke topraklarına dağılmış 395 "üs"te "özel görev"dedir. Ayrıca Porto Rico, Guam, Marshall Adaları, Midunan Wake ve Wierge adalarında 10 bin uzman bulunmaktadır. Bu güce yardımcı olarak Pentagon tarafından görevlendirilen sivillerin sayısı 108 bindir. Okyanuslarda sürekli hareket halinde ve belli noktalarda sabit duran gemilerde 47 bin personel bulunmaktadır.

Emperyalistlerin çıkar dalaşlarının ve silah tekellerine pazar yaratmanın bir parçası olan savaşların yarattığı diğer bir pazar alanı ise, yıkılan yerlerin yeniden inşasıdır. Körfez Savaşı sırasında Kuveyt'in savaştan gördüğü tahribatın giderilmesi için 200 milyar dolarlık bir yatırıma gidileceği açıklandı. Daha Körfez krizinin başlangıcında ABD yönetimi geçici diplomatik bir misyon kurar ve bu diplomatik misyon aracılığıyla ABD tekelleri Kuveyt'teki ihalelerin %70'ini alırlar. ABD'nin ardından İngiliz ve Fransız tekelleri de kalanları paylaşırlar.

ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarlarının sürekliliği için başlattığı yıkım savaşı, önce BM'in desteği sağlanarak yapılmışken, uzun süredir ona da ihtiyaç duymayan ABD, Irak'ı bombalamaya devam etmektedir. Irak'ın 32. paralelinde yer alan topraklar Iraklı Şiilerin denetimine, 36. paralel dışında yer alan topraklar da Irak Kürtlerinin denetimine bırakılmış, Irak'a ait herhangi bir gücün bu alanlara en küçük bir müdahale girişimi dahi ABD uçakları tarafından engellenmektedir. ABD 32. paraleli Bassurah bölgesindeki güçleriyle denetlerken, 36. paralelde İncirlik Üssü'nden denetlemektedir.

ABD Irak'a uygulanan ambargonun kalkmaması için her yolu dene-

mektedir. Çünkü Irak'a yönelik bu ambargonun kalkması demek, %9'luk bir petrol rezervine sahip olan Irak'ın petrol piyasasına girmesi ve bu pazardan pay kapması demektir. Bu da ABD'nin çıkarlarına terstir. Irak'tan boşalan yer yıllardır Suudi Arabistan tarafından doldurulmaktadır ve Suudi Arabistan bu paranın çoğunu ABD'den aldığı silah vb. malzemeler için ABD'ye aktarmaktadır. Ayrıca ABD'nin yıllardır zulmüne uğrayan Irak, bölgede diğer emperyalistler için yaslanılacak bir üs olacak ve İran'la birlikte bölgede ABD karşıtı güçlü bir blok oluşacaktır. Bu koşullarda ABD, böylesi bir oluşumu engellemek için herşeyi yapmaktan çekinmemektedir.

'94 yılında BM tarafından Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılmasına kısa bir süre varken, ABD birden bu bölgede savaş rüzgarlarını estirmeye başlamıştır. Buna gerekçe olarakta, aslında Kuveyt'li olan ama Körfez Savaşı sırasında Kuveyt emiri tarafından Irak'a sürülen onbinlerce Bedevi'den bir bölümünün kıl çadırları ile Irak ve Kuveyt arasında oluşturulan 10 km.lik askerden arındırılmış bölgeye yerleşmelerini göstermiştir. Bedeviler'i Irak askeri olarak dünyaya yutturmaya çalışmıştır. BM gözlemcilerinin karşı görüşlerine rağmen Kuveyt emirinin de desteğiyle bunların Bedevi kılıfına girmiş, Irak askerleri olduğu yaygarasını yapmıştır.

Bu tutmayınca bu kez de 32. ve 36. paralelde kalan azınlıklar meselesini ortaya atmıştır. Kürtler ve Şiiiler'in demokratik ve kendi yazgılarını belirleme hakları ile ilgili çeşitli talepler ileri sürmüştür. 16 Mart 1988'de Halepçe'de, kimyasal silahlarla 100 bin Kürdün Saddam güçleri tarafından katledilmesine, yüzbinlercesinin Irak askerlerinin saldırısı sonucu kışın soğuşunda dağlara ve bölge ülke sınırlarına yığılmasına en ufak bir tepki göstermeyen ABD, şimdi, Irak'a saldırmanın gerekçesini oluşturmak için sözde mazlum halkların koruyucusu pozisyonuna soyunuyordu. Bunun da sağlam bir gerekçe olmadığı görüldü. Bunun üzerine de; Irak'ın kitle imha silahlarına sahip olduğu, dünya için tehlike oluşturduğu yaygarası başlatıldı ABD tarafından. Bu yaygara yıllardır sürdürülmektedir.

Benzer gerekçelerle bölgeye Çevik Güç yerleştirildi ve yıllarca bu bölgede kaldı. Yine bölgede devşirdiği Kürtleri CIA ajanları olarak eğitti, Saddam iktidarını devirmek için. Fakat işler umdukları gibi olmayınca bu kez de Irak muhaliflerini örgütlemeye başladılar.

Bu muhalif gruplar 1999 Kasım ayında ABD'nin New-York kentinde tekrar bir araya gelerek Saddam iktidarını devirme planları yaptılar. Bu toplantıya 300'den fazla temsilci katıldı. Toplantının amacı, "Irak muha-

iefetinin birliğini ilan etmek ve güçlendirmek, muhalefetin ortak yönetimini seçmek, muhalif girişimlerin eşgüdümünü ve nüfuzunu arttırmak amaçlı siyasi, mali, insani mekanizmaları oluşturmak, Bağdat rejimini devirmek için ortak strateji ve program saptamak, geleceğin bağımsız, barışçı, bayındır Irak'ını planlamak" olarak açıklandı.

Toplantının açılış konuşmasını Nebralka Demokrat Partisi Senatörü **Bob Kenney** yaptı: "Irak halkının sefaletine son vermenin tek yolu işleyen bir demokrasi kurmaktır. Önümüzdeki birkaç günde yapacağımız işin önemini anlatabilecek güçte ifadeler bulamıyorum. Bu Ulusal Assamble, Irak'ın kaçınılmaz olan kurtuluşunun hazırlığını başlatmalıdır."

Yine bir diğer konuşmacı, **Senatör Sam Brownback** ise; "Ben ABD ordusunun başkomutanı değilim, Saddam'ın devrilmesi emrini veremem. "Son iki başkomutan Bush ve Clinton'ın da bu görevi üstlenmediğini hatırlatarak, "Bu da demektir ki, görev size düşüyor, tabi ABD'nin desteğiyle." diyerek ABD'nin bakış açısını sergilemişlerdir.

Bu oluşumun kısa zamanda herhangi bir sonuca ulaşamayacağı açıktır. Henüz kendi içerisinde dahi bir bütünlük yakalamaktan uzak olan bu kesimler, yapılan tüm yaygaraya rağmen ABD'nin bölgeye ilişkin planlarının bir parçası olarak kullandığı küçük piyonların ötesinde bir misyona sahip değildir. ABD'nin Irak'ın parçalanması ile oluşturduğu statü, Kürt bölgesinde kendisine bağlı uşak bir Kürt devletidir. Resmi olarak ilan edilmese de, fiili olarak şu anda bu alanda en somut gelişme hızla geliştirilen Kürt devletidir. Şii bölgesi ise henüz Kürt bölgesine benzer bir gelişmeye sahne olmamaktadır. Ve görüldüğü kadarıyla bu tablo günümüz koşullarında ABD'nin Irak'a ilişkin istediği bir tablodur. Şu anda tümünden bir değişikliğe ihtiyaç duymamaktadır. Buradaki savaş havası sayesinde de hem bölgede askeri güçlerini rahatça barındırmakta hem de Körfez şeyhliklerini sürekli silahlandırmaya devam etmektedir.

Türkiye ise Özal'ın "bir koyup üç alma" yaygarası doğrultusunda girdiği Körfez Savaşı'ndan milyarlarca dolarlık kayıpla ayrılırken, Irak'a uygulanan ambargo nedeniyle, her yıl milyarlarca dolar kayba uğramaya devam etmektedir. Irak'a yönelik ABD saldırısında hem Körfez Savaşı döneminde hem de daha sonra önemli bir işlev gören **İncirlik Üssü**'nden hala ABD uçakları kalkıp Irak'ı bombalamasına rağmen, Türkiye ABD'den ambargo nedeniyle uğradığı kayıpları dahi alamamaktadır. Buna karşılık Mısır, hemen savaş sonrasında kayıplarını telafi ederken, borçlarının bir kısmının da silinmesini sağlamıştır. Türkiye egemenlerinin ABD uşaklığının ABD'li yetkililer tarafından sürekli öne çıkarılmasına şaşmamak gerekir. Ecevit'in ABD'ye gittiğinde Clinton'la yaptığı

görüşme esnasında basına yansıyan, Clinton'ın karşısında el pençe duran görüntüsü ABD-Türkiye ilişkisini anlatmak için fazla söze gerek bırakmamaktadır.

ABD EMPERYALİZMİNİN ORTADOĞU'DAKİ SİLAHI İSRAİL

Ortadoğu'nun bağına adeta bir hançer gibi saplanmış ve bölge halklarının, özellikle de Filistin halkının kanı ile beslenen İsrail, emperyalizmin ve esasta da Amerikan emperyalizminin bölgedeki esas temsilcisi olarak bölgeye konumlanmıştır.

Kuruluşu dahi bölge halklarının kanı üzerinde gerçekleşen İsrail devletine başlangıçta İngiltere, ABD, Fransa gibi emperyalistlerin direkt desteği ve her türlü yardımı varken, zamanla Amerikan emperyalizmi, dünya üzerinde genel güçlenişine paralel, diğer emperyalistlerin önüne geçerek, İsrail üzerinde hâkimiyetini sağlamıştır. ABD'nin İsrail üzerindeki hâkimiyetinin artmasıyla birlikte İsrail, dünya devletleri içerisinde ABD'nin en fazla yardımını alan devlet konumuna yükselmiştir.

Amerikan emperyalizminin '90'larla birlikte dünyanın birçok bölgesinde "arabulucu"luğuna soyunduğu "barış" girişimlerinden bir tanesi de Ortadoğu bölgesinde yaşanmaktadır. Filistin halkının topraklarını uyguladığı terör ve emperyalist destek sayesinde işgal eden, bununla da yetinmeyip bölge devletleri üzerinde terör estirerek topraklarını sürekli genişleten İsrail devleti ile bölge devletlerini barıştırmayı amaçlayan pax-Americana olarak da bilinen bu girişimin ilk ve en önemli ayağını Filistin-İsrail "barışı" oluşturmaktadır. Bir diğeri de yine bölgenin etkin devletlerini barıştırmayı amaçlayan **Suriye ile İsrail'in** barıştırılmasıdır.

ABD'nin '90'larla başlayan "Yeni Dünya Düzeni" politikasının Ortadoğu'daki ilk ayağını Körfez Savaşı oluştururken, ikincisini de İsrail ile bölge devletlerini "barıştırmak" oluşturmaktaydı. ABD'nin bölgede istediği düzenlemeyi yapabilmesinin birinci koşulu İsrail'e güvenli bir alan yaratmaktı. Bunun için de İsrail başta Filistin olmak üzere Suriye ile barış masasına oturtulmalıydı.

Ortadoğu Barış Konferansı 30 Ekim '91'de Madrid'de toplandı. İşbirlikçi Arafat çizgisinin hâkimiyetinde olan FKÖ görüşmelere katıldı. Devrimci Enternasyonalist Hareket, "**Halk Savaşı, Madrid Komplosunu Yenecektir**" başlıklı bir açıklama yaparak bu konferansı teşhir etmiş DEH taraftarları Madrid'te İsrail ve ABD bayrakları yakarak Ortadoğu Barış Konferansını protesto etmişlerdi.

Devrimci Enternasyonalist Hareket yaptığı açıklamada "30 Ekim'de

Filistin halkının irili-ufaklı düşmanları, Filistin davasını toptan mezara gömme umuduyla Madrid' de toplanacaklar... Konferans, hunhar Körfez Savaşı'ndan yüzbinlerce Iraklı'yı katledip aç bırakarak, bu konferans için esas hazırlığını yapmış olan ABD tarafından orkestra edilmektedir. SB'ne bu ölümcül gösteride yardımcı aktör rolü verilmiştir. Arap uşak rejimlerine konferansa katılmaları emredilmiştir. Yaraya tuz basmak için, Şamir de şeytani bir sinsilikle ellerini ovuşturarak boy gösterecektir. Emperyalist pazarlık masasında boyun büküp el pençe divan durmak üzere bir avuç Filistinli teslimiyetçi kiralananmıştır, Yaser Arafat ise yapılabilecek en ağır aşağılamayı alkışlamaktadır.

ABD emperyalistleri, siyonist İsrail' in meşruluğunun kabullenilmesini görüşmelerin başlangıç noktası yapmıştır, bunun anlamı ise, Filistin halkından kan ve vahşetle kendi toprağından sökülmesini, devlet olma hakkından şiddet yoluyla yoksun bırakılmasını, İsrail denilen hunhar-hapishane devletinin yaratılmasını ve bu siyonist-emperyalist kale tarafından komşu Arap devletlerine karşı savaş yürütülmesini içeren, Filistin halkına karşı girişilmiş olan tüm katliam ve komplolar tarihini meşru diye kabul ettirmektir. Bu süreçte Filistinli liderlere biçilen tek rol; ABD emperyalistlerine ve onların bekçi iti İsrail devletine boyun eğmeyi kabul etmek ve bu teslimiyeti reddedecek olan Filistinli kitlelerin tepesinde Polislik hizmetini üstlenmektir.

Arafat'ın Madrid komplosuna teslimiyeti, bugünkü uluslararası şartlarda FKÖ'nün belli başlı bileşenleri tarafından uzun zamandır savunulan çizginin mantiki bir devamıdır. Yıllardır, Filistin halkına "gerçekliğin" onlara kurtuluşlarının emperyalist rejimlere (ve özellikle Sovyet Sosyal Emperyalistlerine), gerici Arap devletlerine, (sadece Irak, Suriye ve Libya gibilerine değil, aynı zamanda Suudi Arabistan'a ve Kuveyt Emirliğine) ve (gerici hakim sınıfların görüşleri anlamında kullandıkları) "dünya kamuoyu"na dayanmak suretiyle ancak mümkün olabileceğini dayattığı söylenmiştir... SB kendi emperyalist çıkarlarının peşinde, geçmişte Filistin halkının destekleyicisi olma maskesi ardına saklanarak koşturuyordu. Arap kitlelerin mücadelesini, ABD ile rekabette bir silah olarak kullanma peşindedir... Filistin'deki ve Arap dünyasındaki kitlelerin siyonizme ve emperyalizme karşı gerçek devrimci savaşımın zincirlerinden boşandırılmasına her zaman karşı çıkmıştı..." denilmiştir.

Ortadoğu Barış Konferansı'nın ikinci tur'u 4 Aralık'da Washington'da ve üçüncü turu da 28 Ocak '92'de Moskova'da gerçekleştirildi. Bu konferansa ABD, Rusya ve bölge ülkelerinin yanı sıra, AT, EFTA, Japonya, Kanada, Çin ve Türkiye de katıldı. Bu konferansların hiç birisin-

de somut adımlar atılmadı. Aslında ABD'nin böylesine geniş müdahale gücünün katıldığı bir platformda "çözüm" gidilmesini istemeyeceği de bir gerçekti. Nitekim ABD zamanla bu görüşmelerin tek denetleyicisi ve düzenleyicisi olmuş, diğer emperyalistleri devre-dışı bırakmıştır.

Diğer yandan bu tür anlaşmalar da, daha doğrusu teslimiyet protokollerinde karşılıklı çıkışlar için doğası gereğidir? Madrid Konferansı ile başlayan süreç kendi içerisinde tıkanıklıklar yaşasa da bugünlere kadar gelen bir sürecin temeli olmuştur. Arafat ve diğer işbirlikçi/ihanetçi FKÖ "önderleri"nin zaman zaman yaptıkları çıkışlar, oynamaları gereken oyunun bir parçasıdır. İsrail siyonizmi ve emperyalist saldırganlığa yıllarca kanıyla canıyla meydan okuyan Filistin halkını bu oyuna ortak etmek için FKÖ önderliği bu tür oyunlara başvurmak zorundaydı. Tıpkı kendilerinden önce ve sonraki teslimiyetçiler gibi.

ABD'nin İsrail-Filistin barışı adı altında FKÖ'ye atfettiği rolü Noam Chomsky oldukça iyi özetliyordu: *"Öğrendik ki, İsrail askeri gizli servisi ile FKÖ gizli servisi arasında Filistinlilere verilen alanlarda Yahudi haklarının savunulması sorumluluğunun nasıl yürütüleceğine ilişkin toplantılar yapılmaktaymış. Ama Filistinlilerin haklarının ve güvenliklerinin sağlanmasına ilişkin herhangi bir tartışma ise ortada yok. (...) Asıl yaşanan, ABD ve İsrail'in, İngilizlerin Gurkaları İngiliz ordusunun takviyesinde Hindistan'da güvenliği sağlamak için kullanmalarına benzer oldukça klasik bir kolonyal düzene yönelmiş olmalarıdır. FKÖ'den istenen de benzer bir şeydir. Zaten Batı Şeria'ya ve Gazze'ye yabancı olan, bölgede bir kökü olmayan FKÖ, şimdilerde İsrail gizli servisi ile birlikte in-tifada'yı ve İsrail yönetimine karşı herhangi bir direnişi önlemek görevini üstlenmiştir."*

Tarihin her döneminde görüldüğü gibi ABD'nin İsrail ve Filistin'i "barıştıрма" planında Filistin halkının ulusal kurtuluş mücadelesini boğarken, yapmaya çalıştığı oldukça önemli bir karşı-devrimci plan daha vardı: *"Arafat, sadece şiddet kullanılmasından vazgeçtiğini değil, aynı zamanda şiddet eylemlerini kınayacaklarını açıklamıştı. Arafat en azından Filistin hükümetinin kontrolü altındaki bölgelerde, şiddet olaylarının durdurulmasının sorumluluğunu üstlenmelidir."*

Ayrıca basında Arafat'ı Mossad'ın korumaya başladığı ve İngiltere hükümetinin FKÖ'nün anti-terör timlerini eğittiği yönlü haberlerin sıkça çıktığı süreçlerde, dönemin İsrail Bakanlığı yetkilisi Joel Singer *"pazarlık sırasında Filistinlilere HAMAS ile başa çıkıp çıkamayacaklarını sorduk, 'Evet' dediler"* biçiminde bir açıklama yaparak FKÖ'nün rolünü iyice belirginleştiriyordu.

Özgür Gelecek gazetesinin 13-26 Kasım 1998 tarihli sayısında FKÖ'nün teslimiyetçi çizgisinin WYE antlaşması ile direniş düşmanlığına dönüştüğü, direniş odaklarının CIA ve İsrail güvenlik güçleriyle elele vererek yoketmeye başladığı belirtilerek, FKÖ-İsrail "barış"ının gelinen aşamadaki durumu değerlendirilmiştir. "*FKÖ içindeki El-Fetih grubunun WYE antlaşmasını protesto ettiği mitingte Filistin polisinin silahlı müdahalesi sonucu 17 yaşındaki Vasim Tarifi öldürüldü. El Fetih'in irtibat büroları basıldı, anlaşmayı ihanet olarak kabul eden HAMAS tam takibat altında, Filistin polisi göz açtırmamaya yeminli davranıyor. Yani, artık İsrail'e düşmanlık yasak, düşmanlık yapan karşısında Arafat'ın yeni 'generallerini' bulacak.*

Filistin direnişi ve bu direnişe önderlik eden hareketin gelişimi oldukça öğreticidir. Bir teslimiyetin sadece teslimiyet ile sınırlı kalmayacağı'nın bilincini taşıması anlamında yüksek değerdedir. Tanık olduğumuz bu gerçeklik tarihsel bir deneyim olarak mutlaka halkların mücadelesinde değerlendirilmek durumundadır.(...) Çünkü bu deneyim, bize ulusal sorunun çözümünde emperyalizmle işbirliğinin/emperyalist sisteme kökten bir karşıtlığın olmamasının sonuçlarını göstermektedir. Sonuç halk düşmanlığıdır, proletaryanın son kavgasına karşı saldırıdır.(...)

İsrail ordusunun çekileceği %3.1'lik alanla beraber Batı Şeria'nın %40'ında Filistin güvenliği CIA ile işbirliği yapacak. Filistin 'kökten dinci silahlı örgütler'in çökertilmesine yönelik önlemleri ve çökertilmesi için yapılacak operasyonları CIA denetiminde gerçekleştirecek!

İsrail, güvenliğini merkeze koyarak girdiği anlaşmadan CIA'yı 'açıktan görev yüklenmiş gizli örgüt' konumuna taşıyarak bir ilke de imza atmış oldu. CIA şimdi İsrail-Filistin barışının hakemi, denetleyicisi durumunda(...) Arafat için CIA, güven duyulması kesin bir örgüt konumunda şimdi. Düne kadar Filistinliler'in düşmanı olan CIA, bizzat FKÖ tarafından aklanıyor(...) Silahlı direniş odakları, FKÖ'nün teslimiyetçi ve hatta artık tamamen işbirlikçi çizgisi için ne kadar zararlı ise, şimdiye kadarki performansı, halk direnişlerini yoketme üzerine tecrübelenmiş CIA, o kadar yararlı bir pozisyonadadır. Arafat Filistin halkına zulüm, işkence ve kendi güçlerini hem denetleyecek ve hem de onlara yardımcı olacak CIA'yı baş tacı yaptı böylece.

Bu anlaşmanın diğer bir önemli ayağı ABD'nin konumunu, prestijini güçlendirme yönünde adımlar atma çabasıdır. Uzun süredir özellikle Ortadoğu'da insiyatif kaybına uğrayan ABD, Filistin-İsrail aracılığıyla vazgeçilmezliğini kanıtlamaya çalışıyor... ABD, Orta-Asya'da büyük kazanımlar elde etme uğraşında, Ortadoğu'daki duruma tamamen hakim

olmanın ciddiyetini görüyor. Bu bölgedeki hâkimiyet Orta-Asya'da kolaylık sağlayacaktır..."

Gelinen aşamada ABD planı aynı doğrultuda devam etmektedir. 2000 yılında yapılacak yeni bir zirvede Filistin-İsrail barışı nihai olarak sonuçlandırılacaktır. En azından öyle olacağı açıklanmıştır. ABD, Filistin'in ihanetçi önderliğinin Filistin halkının Ulusal Kurtuluş Mücadelesini, İsrail siyonizmine (dolayısıyla kendisine) peşkeş çektirerek, bölgeye ilişkin planlarının bir bölümünü böylece gerçekleştirmiş olacaktır.

Pax Americana'nın Ortadoğu bölümü başta da belirttiğimiz gibi yalnızca İsrail-Filistin "barış"ı ile sınırlı değildir. Diğer bir "barış" girişimi de İsrail-Suriye arasında düşünülmüş, bu yönlü ciddi ilerlemeler sağlanmıştır. İsrail-Filistin anlaşmasının sonlandırılması neticesinde bölgede öne çıkacak "barış girişimi" İsrail-Suriye barışı olacaktır.

Öte taraftan, Pax Americana'nın bölgeye yönelik diğer yanı ve bütünlüklü olarak bakıldığında Pax-Americana'yı da kendi içinde bir parça olarak görebileceğimiz ABD'nin "Yeni Dünya Düzeni"nin dünyadaki diğer istemlerini de içermektedir. YDD ise, bir dizi şeyi içeriyor, Ortadoğu'da belli bölgelerin payına ise "istikrar" düşüyor. Emperyalist istikrar halkların üzerine bir tür ölü toprağı serpilmesidir. Emperyalist sistemin zorunluluğunun sonsuzluğunun beyinlere işlenmesidir. Özelleştirmedi. Sosyal hakların gaspıdır. Ülke kaynaklarının sınırsızca sömürülmesinin önündeki en küçük engelin dahi kalmasına izin vermemektir. Baskıdır. Katliamdır. Sınıfsal ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin kanla bastırılmasıdır...

Emperyalizm Ortadoğu'da her zaman radikal halk hareketlerinden korkuyor. Anti-emperyalizm Ortadoğu'da yalnızca sınıfsal bazda ortaya çıkmamış, ulusal-sınıfsal ve dinsel bazda olabiliyor. Tabi ki sınıfsal bazda olanların dışındaki emperyalizm karşıtlığı esasta şu veya bu emperyalist karşıtlığı ve şu veya bu emperyaliste de yaslanma biçiminde oluyor. Her ne olursa olsun emperyalistler bu bölgedeki devrimci enerjinin zincirlerinden boşanmasından sürekli ürküyorlar.

YDD'nin yerleşmesinde ABD açısından Ortadoğu çok özel bir öneme sahip. Çünkü YDD iki şeye dayanıyor; birincisi, emperyalistlerin müdahale hakkı. Yani emperyalistlerin istedikleri bölgeye kendi çıkarları doğrultusunda askeri müdahalede bulunma hakkı. Bunun kurallarını ve kanunlarını oluşturmak zaten YDD'dir. Filistin-İsrail barışı Ortadoğu'da YDD'nin bölgesel yapılanmasının gerçekleştirilmesi için kullanılıyor.

İkincisi, bölgede AGİK, Ortadoğu Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (OGİK), Ortadoğu Ekonomik Topluluğu (OET) benzeri oluşumları ya-

ratmayı hedefliyor. İsrail Dışişleri Bakanı Simon Peres bu istemi şu sözleriyle açıklıyordu; “Eğer Avrupa’daki gibi kalıcı bir barış ortamı istiyorsak, Ortadoğu’da AET benzeri bir ortak pazar şarttır.”

İSRAİL VE TÜRKİYE YAKINLAŞMASININ ORTADOĞU BÖLGESİ AÇISINDAN ANLAMI VE ABD’NİN BÖLGEYE İLİŞKİN PLANLARI İÇİNDEKİ YERLERİ

ABD’nin Ortadoğu’ya ilişkin yeniden organize planlarının ilk iki ayağını pax-Americana doğrultusunda İsrail-Filistin, İsrail-Suriye “barış”ları oluştururken, üçüncü ve etkisi yalnızca Ortadoğu ile değil, aynı zamanda Orta-Asya ve Kafkasya planlarının da bir parçası olan ABD hamiliğindeki İsrail-Türkiye ilişkilerinin geliştirilmesidir. Bu ilişki öylesine boyutlandırılmıştır ki, İsrail-Türkiye ilişkilerinin en fazla geliştirildiği süreçlerde aktif rol oynayan **Çevik Bir**, geçtiğimiz günlerde Amerika’daki aşırı dinci-siyonist örgüt **Ulusal Güvenlik İşleri Yahudi Enstitüsü (JINSA)** tarafından “**Ulusal liderlik**” ödülü ile “**onurlandırıldı.**” Ödül töreninde yapılan konuşmada Çevik Bir için “siz gerçek bir kahraman, dünya çapında bir lidersiniz.” deniliyordu. İsraili’lerin Çevik Bir’e ilgisi bununla da sınırlı değil, o kadar yararlı işler yapmış ki, İsrail-Türkiye’ye satacağı tanklara Çevik Bir adını vermiş. Çevik Bir ise burada yaptığı konuşmada İsrail-Türkiye ittifakının önemini belirtti. “*Avrasya’nın ve Ortadoğu’nun potansiyel enerji altyapısı dikkate alındığında, Türkiye ve İsrail arasındaki güvenlik üretme bazındaki diyalogun önemi de ortaya çıkmaktadır.*

Dünyadaki petrol rezervlerinin %71’ine ve doğalgaz kaynaklarının üçte birine sahip Avrasya ve Ortadoğu’nun 21. yy.da güç merkezi durumunu devam ettireceği bir gerçektir. Türkiye ve İsrail kendi güvenlik bölgeleri ve de ötesine güvenlik üretme kapasitesine sahip en önemli ülkelerdir. Batı için hayati önem taşıyan eko-stratejiyi hayata geçirecek anahtar bir pozisyonda bulunmaktadır” . (Genelkurmay eski ikinci Başkanı Çevik Bir-Ulusal Strateji, sayı 9)

Çevik Bir’e verilen ödül ve yapılan bu pohpohlamanın emperyalizme ve siyonizme uşaklığının boyutlarıyla ilintili olduğu açıktır. ABD’nin direktifleriyle hızlandırılan Türkiye-İsrail ilişkilerinin perde önündeki başlangıç bölümü, Türkiye ile İsrail arasında 650 milyon dolarlık Türkiye’nin Fantom uçaklarının İsrail tarafından modernize edilmesi ile ilgili anlaşmadır. Aslında bu anlaşma dahi ilk etapta kamuoyundan gizlenmiş, İsrail basınında yer almasının ardından Türkiye kamuoyuna yansımıştır. Bu anlaşmanın kamuoyundan saklanması Türkiye açısından bölge ül-

keleri ile ilişkilerinde sorun yaratacağı açıktı ve nitekim de öyle oldu. Türkiye ile İsrail arasında gelişen bu ilişkiye yönelik hem ülke içinden, hem de bölge ülkelerinden ciddi tepkiler yükseldi. ABD'nin bu ilişkiyi geliştirmekle bölgedeki egemenliğinin iyice pekiştireceği ve Türkiye'nin bölgede ABD çıkarlarının koruyuculuğunun yanında İsrail siyonizmini de korumaya yöneleceğini bilen bölgedeki ABD karşıtı güçler bu ittifağın kendilerine karşı gerçekleştirildiğini açıkça ifade ettiler. İlişkinin geliştirilme hızına bakıldığında kaygılarında kendi açılarından ne kadar haklı olduğu görülebilecektir.

İsrail ile 23 Şubat '96'da yapılan **Askeri Eğitim ve İşbirliği Anlaşması**, en çok tepkiyi çeken ve aynı zamanda geliştirilen ilişkinin neyi hedeflediğini gösteren bir anlaşmadır. Bu anlaşmaya göre iki ülkenin kara, hava ve deniz kuvvetleri sürekli temas halinde olacak, ayrıca karşılıksız eğitim süreçleri koşulsuz olarak yaşama geçirilecek, İsrail ve Türk uçakları birbirlerinin hava sahalarını kullanabileceklerdir. Kısa bir süre sonra da İsrail uçaklarının Konya ovasında eğitim uçuşlarına başladığı görüldü. İsrail pilotları bu sayede bölge ülkelerine yapacakları olası müdahalelerde, Türkiye topraklarının genişliği sayesinde burada yaptıkları eğitimle deneyim kazanmış olacaklardır. Bu anlaşmanın diğer önemli bir yanı da anlaşmayı Türkiye adına Çevik Bir imzalarken, İsrail adına İsrail Savunma Bakanlığından bir yetkili tarafından imzalanmasıdır. Bunun anlamı; anlaşmanın her an değişen ve taktik organlar diyebileceğimiz kurumlar yerine stratejik-daimi bir kurum olan ordunun görevlendirdiği biri tarafından imzalanmış olmasıdır. Anlaşmanın güveni ve sürekliliği böylece TSK'nın teminatı altına alınmıştır. Bu anlaşmanın dikkat çekici diğer yanı da RP ve benzeri islamcı gericilerin kitleleri peşlerinden sürüklemekte dillerinden düşürmedikleri anti-siyonist söylemlerinin sahteliğini göstermesidir. İsrail-Türkiye ilişkilerinin en yoğun trafiği RP'nin hükümette olduğu zaman yaşanmıştır. Böylece en çok anlaşmaya imza atan da Erbakan olmuştur. 1996'dan bugüne İsrail ve Türkiye yetkilileri arasında kamuoyu tarafından bilinen 20 civarında görüşme gerçekleşmiştir. Askeri yetkililerden cumhurbaşkanına, savunma bakanlarından turizm bakanına kadar geniş bir kesim birbiriyle görüşmelerde bulunmuş ve çeşitli anlaşmalar imzalanmıştır. 1997 yılında iyice yoğunlaşan İsrail-Türkiye ilişkilerinin zirve noktası İsrail-Türkiye ve ABD'nin Akdeniz'de ortak tatbikat yapma kararı almalarıydı. Bu karar bölgedeki ilişkileri iyice gerdi. İran cumhurbaşkanı Muhammed Hatemi, yapılması düşünülen tatbikatı kınadığını açıkladı. Suriye Dışişleri Bakanı Faruk El Şara, Arap ülkeleri Dış İşleri bakanlarının yaptığı toplantıda planlanan ortak tatbikattan kay-

gı duyduklarını ve bu tatbikattan vazgeçilmesi gerektiğini belirtti. Bu tepkiler karşısında tatbikat ertelenmek zorunda kaldı.

İlişkiler doğal olarak yalnızca askeri alanla sınırlı kalmadı. Tarım ve Köy İşleri bakanı Taşar, Aralık '97'de İsrail'e gitti ve bir dizi anlaşma yaptı. İsrail'e giderken yaptığı açıklamada "iki ülke arasındaki ticaret hacmi 446 milyon dolardan iki milyar dolara çıkacak. İsrail'e ziyaretimiz sırasında yetkililerle **Türkiye ve İsrail arasında GAP projesi çerçevesinde tarım ilişkileri görüşülecek.** Türkiye, İsrail ve ABD'nin Türk cumhuriyetlerinde yapacakları ortak yatırımın projeleri de konuşulacak." diyordu. Bu açıklamadan kısa bir süre sonra 30 ziraat mühendisi, ekonomist, mimar ve sosyal uzman 3 haftalık bir eğitim semineri için İsrail'e gönderildi. Bu gelişmelerin anlamı son günlerde GAP'a gösterilen ilgide açığa çıktı.

İsrail ile Türkiye arasında böylesine hızla geliştirilen ilişkiyi daha iyi anlamak açısından bu ilişkiyle ilgili yapılan değerlendirmelere bakmak yerinde olacaktır.

"Türkiye'nin İsrail ile işbirliği uluslararası toplumun ilgisini çekiyor. İsrail-Türkiye'yi ilişkilerinin bozuk olduğu Suriye, İran ve Irak yönetimlerine karşı bir denge unsuru olarak kullanırken; Türkiye de İsrail'i AB'den dışlanmasıyla sarsıntıya uğrayan konumunu güçlendirmek için kullanıyor. Müslüman Türkiye ile siyonist İsrail birlikte güçlü ordularla bol insanı, teknoloji ve doğal kaynağı temsil ediyor. Türkiye'nin İsrail'le kurduğu giderek artan ilişki; aksi taktirde tecrit edilecek ve yakın komşuları dışında dostlar arama eğiliminde olan bu iki ülkeye stratejik ortaklıklar ve ekonomik açıdan rahatlama vaad ediyor. İki ülkenin işbirliği büyük bir merkezi güç oluşturuyor. Paylaştıkları bir şey daha var, her ikisi de dış politikada desteği Amerika'dan bekliyor. ABD, İsrail'in tek koruyucu ve garantörü, Türkiye'nin de İslamcılara karşı Batıya dönük yüzünün hamisi.

Soğuk savaş yıllarında ABD, Sovyet gücünü kontrol altında tutmak için Türkiye'yi NATO içinde tuttu. Türkiye hala çevresindeki düzensiz ve kurallara uymayan ülkelere istikrar kazandırma konusunda yararlı olmaya devam ediyor..." (The Washington Post)

Bir başka önemli değerlendirme de Aviation Week dergisi Türkiye temsilcisi Mete Demirkan tarafından yapılmaktadır. "Türkiye-İsrail işbirliğinin belki en önemli ögesi, iki ülkenin Ortadoğu'daki dengelere paralel olarak ortak tehdit değerlendirmesi yapmalarıdır. Bu çalışmanın genel adı 'Tehdit 2000' konseptidir. Verilen birifinglerde gözler, Suriye ve İran üzerinde odaklanıyor... Türkiye-İsrail ile ilişki kurmada belki de

geç kaldı. Bu ilişkiyi bölgede yalnız kalan iki adamın birbirini bulması olarak yorumlayabiliriz.”

“Ortadoğu ülkelerini ayağa kaldıran, özellikle Suriye ve İran’ı diken üstünde tutan Türkiye-İsrail stratejik işbirliğinin en somut adımı olan tatbikat, bölge ülkelerine karşı bir gövde gösterisi özelliği taşıyordu. Batı basınında yer alan yorumlarda bu tatbikatta zirveye ulaşan Türk-İsrail işbirliği Ortadoğu’da dengeleri değiştirecek bir gelişme olarak değerlendiriliyor. Türkiye ve İsrail yaptıkları açıklamalarda ‘işbirliğimiz hiçbir ülkeye karşı değil’ tezini bıkmıp usanmadan işliyor. Ancak kapalı kapılar ardından yapılan görüşmelerde iki ülkenin “Tehdit 2000” çerçevesinde İran ve Suriye’yi ortak tehdit olarak değerlendirdiği sır değil. Ordusunu modernize etmeyi ve bunun için 20 yılda 150 milyar dolar harcamayı planlayan Türkiye, sorgusuz-sualsiz silah satacak bir ortak bulmuş olmaktan memnun. İsrail ise bir yandan Suriye’yi Kuzeyden ‘yeni düşman’ ile sıkıştırmanın, diğer yandan da füze menzili dışında kalan İran’a karşı yeni bir üs edinmenin rahatlığını yaşıyor.” (Yeni Yüzyıl)

“Türkiye’nin işbirliği stratejisinin diğer bir yönü Ortadoğu ve İsrail’dir. Aynı coğrafyada olmamalarına rağmen, bir güç olarak buna ABD’nin de katılması sağlanmalıdır. Ortadoğu’da İsrailsiz bir ABD düşünülemez. Ama Ortadoğu’da Türkiye’siz bir İsrail de düşünülemez.”
(Prof. Dr. Cemil Kıvanç)

Yukarıda aktardığımız görüşler İsrail-TC ilişkilerinin neyin sonucu ve neye karşı oluşturulduğunu belli yanlarıyla vermektedir.

Kısaca toparlarsak, İsrail-Türkiye ittifakı; ABD-İsrail karşıtı devletlere karşı oluşturulan bir ittifaktır. ABD’nin ve İsrail’in Ortadoğu bölgesi başta olmak üzere, Orta-Asya ve Kafkasya pazarlarında hâkimiyet savaşının bir parçasıdır. İsrail-TC ittifakı esasta her tarafından çevrili İsrail’i bu çemberin dışından müslüman bir devletle destekleme operasyonudur. **İsrail-TC ittifakı bölgedeki sınıfsal ve ulusal kurtuluş savaşlarını etkisizleştirme planının bir parçasıdır.**

Ortadoğu bölgesinde İsrail-ABD merkezi halkayı oluştururken, Türkiye bölgesindeki diğer ABD uşağı devletler gibi bu iki ülkenin piyonlarıdır.

BALKANLAR’IN YENİDEN PAYLAŞIMI VE TC’NİN BÖLGESEL JANDARMALIĞINDA İKİNCİ ADIM

Emperyalist haydutların bölge halklarını birbirine kıskırtıp daha sonra “barış”, “demokrasi”, “etnik kırıma müdahale” vs. adı altında hem kendilerine bağımlı devletler oluşturmak hem de bölgeye fiili olarak da yer-

leşme stratejisi doğrultusunda emperyalistlerin müdahalesine maruz kalmış ve bu müdahale nedeniyle de yıllardır iç savaşlardan kurtulamamış bir diğer bölge Balkanlar olmuştur. Emperyalistlerin Balkanlar politikasının merkezine ise Yugoslavya'nın parçalanması oturtulmuştur.

“Doğu Bloku”nun dağılması sonrası bölgeye tüm emperyalist güçler üşüştüler. Özellikle Almanya bu ülkeler üzerindeki ekonomik ve siyasal etkisini ciddi oranda geliştirdi. Yugoslavya'dan ilk kopuşların gerçekleşmesinde ve dolayısıyla da Yugoslavya halkları arasında yıllardır devam eden çatışmaların yaşanmasında Almanya'nın ciddi bir ağırlığı olmuştur, diyebiliriz. Tabi ki buradan Yugoslavya'nın parçalanması yalnızca Almanlar tarafından gerçekleştirilmiş gibi bir sonuç çıkarılmamalıdır. Emperyalistler 29-30 Haziran '91 Brüksel zirvesinde biraraya gelerek Yugoslavya'nın parçalanmasını kararlaştırmışlardı. Zaten emperyalistlerin bölgedeki işbirlikçileri ile gerçekleştirdikleri ilişki sayesinde örgütlenen güçler, emperyalistlerden işareti alınca Hırvatistan ve Slovenya da bağımsızlıklarını ilan ettiler.

Bölgedeki dalaş esas olarak Almanya-Fransa, İngiltere-ABD ve Rusya arasında yaşanmıştır ve halen de yaşanmaya devam etmektedir.

Mart ayında ABD öncülüğündeki emperyalist haydutluk, Yugoslavya özgülünde Balkanlar'a emperyalist müdahalenin hangi amaçlara hizmet ettiği, hangi politik ve stratejik hedefleri kapsadığı ve savaştan hangi güçlerin çıkar sağladığı gibi soruların yanıtlarını verdiği için emperyalistlerin Yugoslavya özgülünde Balkanlar'da yapmaya çalıştıklarını açmak yeterli olacaktır. Özellikle konumuz özgülünde Amerikan emperyalizminin bu bölgelerdeki duruşu ve aynı zamanda Türkiye'nin de kullanılmasını ortaya koymak önemli olduğu için konuyu ABD öncülüğündeki emperyalist güçlerin Yugoslavya'ya yönelik saldırılarını içerisinde açmak yeterli olacaktır.

ABD emperyalizminin Ortadoğu'nun ardından çıkarına göre düzenlemeyi önüne koyduğu diğer alanlardan bir tanesi de Balkanlar'dı. Burada ABD'den önce davranan Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri güçlenmiş, kısmen Rusya Sırplar üzerinden kendisinin varlığını bu bölgede koruyabilmiştir. ABD ise “Komünizm-Kızıl Ordu” tehdidinin bitmesiyle Avrupa'daki askeri güçlerini çekmek zorunda kalmış, böylece bu alanda ciddi bir güç kaybına uğramıştır.

Yugoslavya'nın 1990'lardan itibaren parçalanma süreci esasta Alman emperyalizmine yaramış, ABD bu bölgede istediği etkinliği kuramamıştır. Ayrıca Rusya Sırplar üzerindeki etkinliği vasıtasıyla Balkanlar'da tutunabilmiştir.

Bölgedeki dengelerin Avrupalı emperyalistler lehine oluşu, AB ile ABD arasında giderek kızışan siyasal ve ekonomik ilişkiler Almanya, Fransa, İtalya üçlüsü ile ABD'nin arasında bir çok alanda yaşanan pürüzler, AB'nin ekonomik-siyasal birliğin yanısıra askeri bir birliğe yönelmeye çalışması vb.vb. nedenlerin yanısıra 21.yy.da süper güç konumunu korumaya kararlı olan ABD açısından AB'nin kendisinden bağımsız bir biçimde Balkanlar'a hakim olması ABD'nin 21.yy. stratejik yönelimleri açısından kabul edilir bir durum değildir. Bir de buna ABD'nin bu bölgeden Rusya'yı da çıkarmak istemesi eklenince ABD'nin bölgeye güçlü bir biçimde yerleşmesi kendisini dayatmıştır.

Bu yüzden de ABD emperyalizmi bölgeye kendi istediği doğrultuda bir düzenleme getirmek ve diğer emperyalistleri güçsüzleştirirken kendisini güçlendirmek için Mart ayında BM'in onayını dahi almaya gerek duymadan, diğer emperyalistleri adeta mecbur bırakarak Yugoslavya'ya yönelik saldırıyı başlattı. Saldırıya gerekçe olarak Sırpların gerçekleştirdiği etnik temizlik ve uzlaşmaz tutumları gösterildi. Rambouillet görüşmelerinde Sırplar'ın kabul edemeyeceği tavizler isteyen emperyalistler görüşmeleri çıkmaza sokarak saldırının zeminini hazırladılar.

ABD öncülüğündeki emperyalist haydutların Yugoslavya topraklarına karşı gerçekleştirdiği saldırı nedeniyle bölge halkının birbiriyle savaşı daha da şiddetlenmiş, NATO'nun bombardımanları sonucu onbinlerce insan yerleşim alanlarını terketmek ve sınırlara yığılmak zorunda kalmıştır. ABD önderliğindeki emperyalist haydutların, sivil halka yönelik saldırıların Sırplar tarafından gerçekleştirildiği biçimindeki yalanları kısa süre sonra bizzat saldırıya maruz kalanlar tarafından yalanlanmıştır. **NATO uçaklarının saldırıları sonucu, güya kurtarmaya geldikleri Kosova yakılıp yıkılmıştır.** Bu saldırılar sonucu hem yoğun bir göç dalgası yaratılarak basın-yayın organlarında bu insanların içine düştükleri olumsuz koşullar çarpıtılarak müdahalenin devamı için kamuoyu desteği sağlanmış, hem de savaş sonrası bölgenin yeniden inşası için oldukça ciddi yatırım alanları ortaya çıkarılmıştır. Nitekim savaşın bitiminden sonra Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok ülkeden oluşan bir bileşimle bölgenin yeniden yapılandırılması için biraraya gelinmiştir. Diğer taraftan burada kullanılan her türlü savaş malzemesi silah tekellerinin kasalarını şişirmiş, Washington'daki askeri uzmanlara göre, her savaş günü yalnızca ABD'ye 60 milyon dolara mal olmuştur. ABD hükümeti, Boeing tekeline tanesi 2 milyon dolar olan 230 adet güdümlü füze siparişi verirken, Raytheon'a 700 adet tanesi 1 milyon dolara Tomahawk füzesi siparişi vermiştir. ABD'lilerin kendi güçlerinin bir somutlanması ve ade-

ta başedilmez olarak gösterdikleri fakat Sırp'lar tarafından düşürülüp alay konusu yapılan F-117 hayalet bombardıman uçağı 45 milyon dolardır. Harekatta kullanılan B-2 uçaklarının Kansas'tan Kosova'ya uçması yüzbinlerce dolar tutmuştur. Harekâta kullanılan uçakların yakıtının saniyesi 1 dolardan hesaplanmıştır. Teçhizattan giyeceğe silahlardan uçaklara, yemeğinden suyuna vs. vs. savaş için gerekli malzemelere harcanan para düşünüldüğünde silah sanayii için savaşların ve savaşların uzayan her anının ne kadar önemli olduğu görülür. Hele de dünya silah sanayinin önemli bir bölümünü elinde tutan, sanayiinin önemli bir ayağını savaş malzemelerinin üretimi oluşturan ABD için savaşlar ve savaş harcamalarının çok daha önemli olduğu açıktır. Yugoslavya'ya yönelik saldırının önemli bileşenlerinden birini de savaş sanayiine yeni kaynaklar yaratmak olmuştur.

“ABD, Yugoslavya'ya yönelik saldırısıyla ‘Yeni Dünya Düzeni’ politikasına bağlı olarak NATO'nun yeni stratejik konseptini de ilan etmiş oluyor. Böylece NATO'nun yeni stratejisi Balkanlar'da uygulanmaya başlandı. Yeni konsept aslında, ‘90'lardan beri gündemde olan ABD patentli ve ABD çıkarlarına hizmet eden politikaları kapsıyordu.” varlık nedeni olarak gösterilen “Kızıl Tehlike”nin “ortandan kalkması” NATO'yu da tartışma konusu yapmıştı. Karşıda düşman olmadığına göre, tıpkı Varşova Paktı gibi NATO da kendisini feshedebilirdi. Emperyalistler arası dalaş, NATO'nun varlığı konusunda kendisini gösteriyordu. Esasta ABD güdümünde olan NATO, Avrupalı emperyalistler açısından bu haliyle istenmemekte, kendi ağırlıklarının olduğu bir oluşuma yönelik istemler seslendirilmekteydi. Sonuç olarak NATO'nun yeni bir konsept etrafında devamı noktasında emperyalistler hem fikir oldular. Kasım '91' Roma Deklerasyonu ile Avrupa için yeni yeni tehditler belirlendi. “Yeni Stratejik Konsept”e göre, Avrupa için risk taşıyan unsurlar; “Etnik çatışmalar, toprak anlaşmazlıkları, sosyo-ekonomik sorunlardan kaynaklık gerginlikler, kitle imha silahlarının ve füzelerinin yayılması, terörizm, vs. vs.” Avrupa için belirlenen bu tehlike tespitleri zamanla NATO'nun tüm dünya üzerinde gerekliliğinin gerekleri haline getirildi.

ABD tüm dünyada egemenliğini tesis etmek, emperyalist nüfuz politikasını genişletmek, yani diğer emperyalistleri denetim altına almak istiyor. Dolayısıyla NATO artık “soğuk savaş”dönemindeki gibi “savunma” örgütü değil, dünyanın jandarması örgütü olmalı. Kısacası yeni konsept, ABD emperyalizmi başta olmak üzere Avrupalı emperyalistlerin çıkarlarını tehlikeye düşüren her türlü gelişmeye müdahale etme sınırsızlığını getiriyor. “Yeni Stratejik Konsept”e göre NATO'nun müdahale alanı ge-

nişletilecek, NATO bileşimi dışındaki alanlara da müdahale edebilecek, bunun için gerekli askeri örgütlülük oluşturulacak ve müdahaleleri sınırlandıran bürokratik işlemler kısıtlanacak. Yani artık bürokratik işlem gerektiren BM devre-dışı kalmalıydı. Çünkü YDD'nin daha özlü ifade ile ABD'nin çıkarlarını hakim kılmak için uygun bir örgütlenme değildi. BM'yi ABD'nin çıkarlarına uygun bir biçimde harekete geçirmesi, emperyalistler arası çelişki ve dalaş nedeniyle zaman zaman engelleniyordu. Yada ihtiyaç duyulan hızla yerine getirilemiyordu. Böylece devreden çıkarılması kesinlik kazandı. Bunun fiili adımları ise ABD'nin İngiltere'yi yanına alarak Irak'ı bombalaması, ambargo uygulaması ile atıldı. Bu duruma karşı Çin, Rusya ve Fransa'nın itirazlarına kulak tıkadılar. Ve kendi emperyalist hukuklarını hiçe saymakta sakınca görmediler. ABD'nin son Yugoslavya saldırısı "Yeni Stratejik Konsept'in bir devamı olarak gerçekleştirildi."

ABD öncülüğündeki NATO'nun Yugoslavya'ya saldırısında Avrupa'lı emperyalistlerin ABD ile aralarındaki dalaşın keskinleştiği, ABD'nin gücü karşısında ilk etapta dış göstermeye çalışan Almanya-Fransa ve İtalya'nın geri adım attıklarını görürüz. Onları daha savaşın içerisinde ayrışmaya itmeyen ABD'nin onlarla ya da onlarsız mutlaka müdahale edeceği ve eğer kendileri ABD'nin yanında yer almazlarsa, ABD'nin alana tek başına yerleşeceği gerçeğidir. Almanya ve diğer emperyalist güçler ABD'nin bölgeye yerleşmesine karşı olmalarına rağmen ABD'nin dayatmaları karşısında geri adım atmak zorunda kalmışlardır. Yugoslavya'ya yönelik saldırı esnasında da böyle olmuştur. Her ne kadar ekonomik-siyasal alanda güçlenmiş olsalar da, ABD'nin askeri gücü karşısında yelkenlerini indirmek zorunda kalmışlardır.. Ve ABD'nin Balkan politikasında onunla fazla ayrışmadan yürümeye çalışıyorlar. Tabi ki bu duruma rağmen emperyalistlerin her birinin kendine ait hesapları var. Alman emperyalistleri Balkan politikasında ABD iradesine tabi kalarak kendisine yol açıp tek başına hareket etme zeminini hazırlarken, ABD emperyalizmi ise Alman emperyalizminin yayılmacılığını ve pazar kapma hırsını yakın işbirliğiyle kontrol altında tutarak dalaşı kendi lehine çevirmeye çalışmaktadır. Bu aynı zamanda, Almanya ve diğer Avrupalı emperyalistlerin ortak bir politika ile ABD karşısına blok olarak çıkmasını engellemek amacına hizmet etmektedir.

ABD'nin Yugoslavya saldırısının diğer bir hedefi de Rusya'dır. Her ne kadar Rusya ekonomik alanda bir güç yitimine uğrasa da, gerek bazı Balkan ülkeleri üzerindeki etkisi ve gerekse de küçümsenmeyecek bir askeri güce sahip oluşu, ABD emperyalistlerini endişelendirmekte ve bu-

günden Rusya'yı çeşitli biçimlerde etkisizleştirmek ya da etki alanını daraltmak istemektedir. Zaten ekonomik olarak önemli oranda çökmüş, yoksullaşmış, kültürel-ahlaki olarak değerleri heba edilmiş, her alanda ciddi ekonomik-politik sorunlar yaşayan, ekonomisi mafyalaşmış Rusya'yı, geçmişten beri üzerlerinde ciddi hâkimiyeti olduğu ülkelerden tecrit etmek, yalnızlaştırmak, yine Moskova merkezli herhangi bir oluşumun önüne geçmek istemektedir. Bu politikanın bir parçası olarak NATO'nun doğuya doğru genişlemesi sınırlarını Rusya'ya kadar dayatması, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Macaristan'ın NATO'ya alınmasıyla daha da somutluk kazandı.

Toparlarsak, ABD'nin tıpkı Körfez Savaşı'nda olduğu gibi karşısındakine savaşmak dışında bir seçenek bırakmamak biçiminde hareket ederek, Yugoslavya'ya karşı başlattığı saldırı ABD açısından; a) ABD-Yugoslavya'ya yönelik Avrupalı emperyalistleri de yanına katarak gerçekleştirdiği saldırı ile Avrupalı emperyalistlerle Yugoslavlar arasında gelişebilecek ilişkileri ciddi bir biçimde zedelemiştir. b) Rusya ve AB emperyalistlerine Balkanlar'daki planlarının kendisinin dışında tutularak hesaplanmayacağını göstermiştir. c) Hala kendisinin büyük ağabey olduğunu, kendisinin müdahalesi ve öncülüğü olmadan karışıklıkların çözümlenemediğini göstermeye çalışmıştır. d) Bu saldırıyla ABD bölgeye askeri gücünü yerleştirmiştir. Daha önce Makedonya'ya yerleştirdiği 12 bin askerin yanısıra Kosova'ya da askeri gücünü yerleştirmiştir. e) ABD önderliğindeki NATO'nun emperyalistlerin yeni süreçteki ihtiyaçları doğrultusunda, "insan hakları", "insani yardım" vb. gerekçelerle ülkelerin egemenlik hakları hiçe sayılarak, kendilerince engel olarak gördükleri her ülkeye operasyon düzenleme girişimlerini meşrulaştıran bir adım olmuştur. f) ABD silah sanayii hem savaşta yapılan harcamalar hem de savaşta harcananların yerine yenilerinin alınmasının zorunluluğu vb.den kaynaklı oldukça fazla kar elde etmiştir. Ayrıca pazarlayacağı yeni silahların denemesini ve reklamını yapmıştır. g) Balkan'a yerleşmekle Avrupa ya taşınacak petrol ve doğalgaz yolları üzerinde de denetimini genişletmiştir.

ABD emperyalizmi Yugoslavya'ya yönelik saldırısında TC'yi her düzeyde kullanmıştır. Bölgedeki halkın dini, kültürel yapısı alabildiğince kullanılmış, Türkiye'deki dinci örgütlenmeler vasıtasıyla insan ve malzeme aktarımında bulunulmuştur. Hem resmi hem de gayri-resmi düzeyde ABD'nin belirlediği eksende çalışan Türkiye egemenleri ülkede Kürt ulusuna her türlü baskı, terör ve katliamı uygularken, Yugoslavya'da Kosovalı müslümanların kurtarıcısı rolüne soyundurulmuştur. Türkiye halkı

da ABD'nin bölgesel planları doğrultusunda gerçekleştirdiği emperyalist haydutluğa madden ve manen destek yapılmıştır.

ABD öncülüğündeki emperyalist haydutların Yugoslavya halklarına karşı başlattığı saldırı, içerisinde Türkiyeli komünistlerin de bulunduğu ortak açıklamalarla kınanmıştır. **“Yugoslavya’daki Emperyalist NATO Savaşına Karşı Uluslararası Aktif Direniş Cephesi için”** başlıklı ortak açıklamada, Yugoslavya’ya yönelik saldırıların dayandırıldığı, “insani gerekçeler”in ikiyüzlülük olduğu, NATO’nun aynı politikalarının NATO üyesi Türkiye’nin Kürt ulusuna karşı uyguladığı soykırımı geniş bir askeri yardımla desteklediğine değinilmiş ve; *“... Onlar, halklar açısından felakete yol açan büyük bölgelerin kontrolünü elde tutmak için birbirleriyle rekabet halindedirler. Emperyalistlerarası rekabet devam etmesine rağmen ‘Avrupa Birliği’, ABD’yi takip etmeye mecburdur. Aynı zamanda Batılı güçler, emperyalist Rusya’yı Balkanlar’dan uzak tutmaya çabalamaktadırlar. Şu açıktır ki, Rus rejiminin gösterdiği reaksiyonun Balkan halklarına destek sunmakla hiçbir alakası yoktur. O, ‘yaşamsal düzeyde olan çıkarları’ nı koruma çabası içindedir. 3. Dünya Savaşı tehlikesi artmaktadır. NATO emperyalistleri Kosova’daki Arnavut halkının ezilmesini, sadece Yugoslavya’da kendi güdümlerinde bir yönetim kurmak için bahane olarak kullanmaktadırlar. Onlar, ne Arnavut azınlığın ne de bölgedeki diğer halkların kaderi için kaygı taşımaktadırlar. Onlar şu ya da bu halkın (topluluğun) yaşadığı sorunları, kendi planlarını geliştirmenin bir fırsatı olarak gördükleri taktirde kullanırlar’* denilmiştir.

Emperyalistlerin Balkanları paylaşma savaşında, TC devleti de uşaklık misyonuna uygun olarak ABD’nin yanında yerini aldı. Yıllardır Kürt ulusuna karşı, asimilasyon politikasını uygulayan ve 77 yıldır da Kürt kanı içmeye doymayan TC’ büyük bir ikiyüzlülükle Kosovalı Arnavutların ulusal haklarından bahsetmektedir. Körfez Savaşında ABD’ye gösterdiği sadakatı bugün yine Kosova Savaşında göstermektedir. Komprador burjuvazi ve büyük toprak ağalarının devleti TC’nin görevi, ülkeyi ABD’nin emperyalist çıkarları için bir üs haline getirmekten başka birşey değildir. TC. Başbakanı Ecevit, savaşın aktif katılımcısı ve taraftı olduğunu, “Türkiye’nin üzerine düşen hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacağı” nı defalarca ilan etmiştir. TC’nin savaşdaki en büyük çıkarı, iyi bir uşak olarak çıkmaktır. Ortadoğu’da olduğu gibi Balkanlar’da da ABD’nin askeri üssü, kendini çevreleyen ülkelere müdahale merkezidir. Süleyman Demirel’in ‘Balkanlar politikamız var’ dediği tam da budur.” (Özgür Gelecek)

“AVRASYA’YA HÜKME DEN DÜNYAYA HÜKME DER”

Dünyanın bir çok bölgesinde olduğu gibi SB’nin dağılması Kafkasya ve Orta-Asya’daki güç ilişkilerinde de sarsılmalara, yeni taktik ve stratejik ittifakların oluşturulmasına neden oldu. Bu arayışlar hala sürmekte ve uzun bir müddet içerisinde de bu arayışların çok ciddi bir kalıcılık ortaya çıkarmayacağı anlaşılmaktadır. Bu bölgedeki doğalgaz ve petrol kaynakları üzerinde muazzam bir paylaşım dalaşı yaşanmaktadır. Bu kapışma başta ABD ve Rusya olmak üzere İran, Çin, Fransa, İngiltere, Almanya gibi birçok devleti ve bunlara bağlı uluslararası tekelleri içine alırken bölge ülkeleri bu dalaşın merkezinde olmalarına rağmen ve bu dalaş kendi toprakları üzerinde gerçekleşmesine rağmen, dalaştaki rolleri ikincildir. Bölge halkları bu çıkar dalaşı doğrultusunda çeşitli vesilelerle birbirine kışkırtılmakta, tarihsel “düşmanlıklar” güncelleştirilmekte, birbirinin kanını dökmeleri sağlanmaktadır. Onlarca yıldır birlikte barış içerisinde yaşayan bölge halkları bölgede pazar dalaşının yeniden günümüze savaşızsız gün geçirmemişlerdir. Ermeni-Azeri, Çeçen-Rus, Abhaz-Gürcü vs. vs.

“ Emperyalistler ve bölge devletleri arasında yaşanan pazarlıkların boyutlanmasının nedenini anlayabilmek için bölgede elde edilecek petrol ve doğalgaz rezervlerinin miktarını vermek, yaşanan pazarlıkların kıran kırana olmasının nedenini açıklamakta tatmin edici olacaktır. Bölgede çıkarılacak keşfedilmiş petrol rezervi 156 milyar varil. ABD raporlarına göre, henüz keşfedilmemiş 160 milyar varilden çok petrol var. Toplam 300 milyar buluyor. Bu miktar “Yüzyılın Anlaşması”nı imzalayan AİCO’nun çıkarmayı düşündüğü petrolün elli katından fazla, Irak’ta tespit edilen petrol rezervinin iki katı. Dünyanın en büyük petrol rezervine sahip Suudi Arabistan’ın 260 milyar varillik rezervinin beşte dördüne yakın. Havzanın zenginliği, beş kıyıdaş ülke arasında eşit dağılmamış. Amerika raporlarına göre Hazar’dan petrol sağlayan ülkelerin büyüklük sıralamasına göre;

Azerbaycan	:	Petrol rezervi:	40 milyar varil:	Gaz rezervi	:	46 trilyon kubik fit.
Kazakistan	:	“	: 103	“	:	“ : 171 “ “
Türkmenistan	:	“	: 34	“	:	“ : 314 “ “
Özbekistan	:	“	: 1	“	:	“ : 123 “ “
Rusya	:	“	: 12	“	:	“
İran	:	“	: 5	“	:	“

Buradaki yatırımın 500 milyar doları, toplam olarak buradan elde edilecek gelirin ise 4 trilyon doları bulması hesaplanıyor. (Partizan Şubat ‘98)

Buradaki bölge ülkelerinden Özbekistan dünyanın en büyük altın ma-

denlerine, Tacikistan dünyanın en büyük gümüş rezervlerine, Kırgızistan ise oldukça önemli miktarda uranyum yataklarına sahiptir.

Dalaşın bu kadar geniş katılımlı ve boyutlu olmasının birinci nedeni bu yeraltı kaynakları üzerinde kimin etkin olacağıyla ilgilidir. Bu noktadaki dalaş da yine iki aşamadan oluşmaktadır; **birinci aşama**; bu yatakların işletilmesi ve çıkarılmasıdır; **ikinci aşama da** buralardan çıkarılan petrol, doğalgaz başta olmak üzere çıkarılanların dünya piyasalarına pazarlanma meselesidir. Birinci aşama önemli oranda petrol tekelleri tarafından gerçekleştirilmişken, ikinci aşamaya ilişkin dalaş devam etmektedir. En az petrol ve doğalgaz kaynaklarını işletme ve pazarlama hakkına sahip olmak kadar önemli olan güzergah sorunu özellikle ABD-Rusya arasında yoğun bir kavgaya neden olmaktadır.

ABD, dünyayı yeniden düzenleme planı çerçevesinde tek hegemonik güç olmak için Ortadoğu ve Balkanlar'daki müdahalelerinden sonra, Kafkasya'ya da tüm gücüyle yüklenmeye başlamıştı. Bunun için bölge ülkelerinden bir çoğuna kancayı atarak önce, onları kendisine ekonomik açıdan bağlamaya çalıştı. Bunun için de o bölgede yatırımlar yapan Amerikan tekelleri sayesinde siyasal nüfuz sahibi oldu. Bu gelişmeler karşısında harekete geçen Rusya, ABD'ye yanaşan bu devletlerin bölgedeki diğer devletlerle olan sorunlarını kaşıyarak birbirine kışkırttı ve böylece bölgede bir çok çatışma yaşandı/yaşanıyor. ABD bu kez de, Rusya'nın kışkırttığı bu çatışmalara aracılık yapma adı altında bölge ülkeleri üzerinde etkinlik kurmaya çalıştı. Diğer taraftan da Suudi Arabistan ve Afganistan'ı öne çıkarıp bunları kumanda ederek İslamcı militanları harekete geçirdi. Özcesi ABD ve Rusya arasında bu bölgede hakim olmak için her türlü yol ve yöntemin kullanıldığı bir savaş gerçekleşiyor. Bu savaş, Rusya ve ABD'yi fiili olarak karşı karşıya getirmiyor ama Rusya'nın kendisini ciddi tehdit altında gördüğü zaman bizzat müdahale ettiği ama daha çok bölge devletlerinin birbirine saldırtıldığı bir savaş bu. Bu dalaşı daha iyi anlayabilmek için bölgedeki dalaşı, Ermeni parlamentosu baskını ve Çeçen-Rus savaşı bağlamında incelemek daha yerinde olacaktır. Çünkü bu iki mesele hem güncel oluşları hem de ABD ile Rusya arasındaki çatışmanın ve bölgeye müdahalelerinin çeşitli biçimlerini göstermesi açısından önemlidir.

ABD-RUS EMPERYALİST DALAŞININ ALDIĞI BİÇİM: ÇEÇEN-RUS SAVAŞI

İslamcı militanların Dağıstan'a girmeleri ile başlayan süreç Ruslarla Çeçenleri bir kez daha karşı-karşıya getirdi. Daha önce yaşanan Rus-Çe-

çen savaşından çok daha kapsamlı bir saldırıyla Çeçenyayı işgal eden Rusya, bu ülkeyi tümünden kendi denetimine almakta kararlı görünmekte ve bunun için de siviller de hedef alan kapsamlı bir saldırı yürütmektedir. Rusya'nın amacı petrol ve doğalgaz kaynaklarının geçiş bölgesinde olan Çeçenya'ya Rusya Federasyonu'nun egemenliğini kabul ettirerek, kendisine bağımlı ve itaat eden bir ülke konumuna sokmaktır. Çeçenlerin tüm ateşkes ve görüşme önerilerine rağmen Rusya'nın saldırılarını sürdürmesinin esas nedeni budur. Rusya'nın savaşın durdurulması için Çeçenler'den istediği şartlar şunlardır:

- Çeçenlerin Rusya Federasyonu'nun egemenliğini tanıması, Rusya Federasyonu anayasasına ve egemenliğine, toprak bütünlüğüne uyması,
- Yasadışı silahlı güçleri silahsızlandırması, federal yetkililerin terör eylemlerinde hedef alınmasından, rehin alma eylemlerinden ve haydutluktan vazgeçilmesi,
- Terörizmin her türlü uygulama ve ifadesinin kınanması,
- İnsan hakları ve temel özgürlüklere saygı gösterilmesi,
- Evlerini terk etmek zorunda kalanların güvenli bir biçimde geri dönüş koşullarının hazırlanması,

Tüm şiddetiyle süren bu savaş, Ecevit tarafından da Türkiye'deki çeşitli tepkilere rağmen, Rusyanın "iç meselesi" olarak değerlendirilmekte ve Çeçen halkının Rus emperyalistlerinin çıkarları için katledilmesine sessiz kalınmaktadır. Diğer emperyalist güçler ve genel olarak kamuoyu, islamcı kesimler dışında ciddi bir tepki göstermemektedir.

Rusya, Kafkasya üzerindeki nüfuzunu kaybetmemek için, belli bölgelerin elinden alınmasına ve denetiminden çıkmasına müsaade etmiyor. Dağıstan'ın ABD'nin Suudi Arabistan eliyle kışkırttığı islamcı militanlar tarafından işgal edilmesi, Rusya'nın Çeçenistan'a müdahalesinin zemini oluşturdu. Bu işgalin ardından Rusya'da ardarda patlayan bombalar ve bu patlamalarda yüzlerce kişinin ölmesi, Rusya'nın da Çeçenya'ya müdahalesi için bir gerekçe oluşturdu. Rusya patlayan bombaların islamcı militanlar tarafından gerçekleştirildiğini ve bunların Çeçenler tarafından desteklendiğini öne sürerek, "kendisine yönelik terör hareketlerini durdurmak" görüntüsü altında Çeçen topraklarını işgale başladı.

Kısa süre içinde Çeçenistan'ın önemli bir bölümü Ruslar tarafından işgal edildi. *Rusya'nın Çeçenistan'a saldırmak için fırsat kolladığı bilinmektedir. "Çeçenlerin iki talihsizliği vardı. Birincisi, zengin bir petrol ve doğalgaz kaynağı olan Hazar Denizi bölgesinde olması, ikinci ise, Çeçen mafyasının Rusya devlet mafyasına uzak durması, hatta onunla çatışmaya girmesidir.* Rusya'nın birinci Çeçen savaşını başlatmasıyla Azer-

baycan'ın Hazar petrolü ve doğalgazı üzerinde 1994 yılında emperyalist ülkelerle petrol anlaşması yapmaya kalkması ve Rusya'yı bu işin dışında tutmaya çalışmasının tesadüfi olarak yakın zamanlara gelmesinin elbette komplo teorileri dışında bir anlamı olmalı. RS'nin yıkılmasından sonra, bölgede egemen ya da yarı egemen bir çok devlet kurulmasına rağmen, taraf devletler arasında Hazar Denizi'nin statüsüyle ilgili henüz bir anlaşmaya varılmış değil. Antlaşma hala İran-SB zamanından kalma. Pratikte çoğu kez İran ve Rusya bir taraftan, diğer taraftan ise bazen birlikte bazen de birbirlerine karşı konumda Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Dağıstanlılar ve Çeçenler bulunuyor. Rus yönetimi, ABD ve Batı'nın Çeçenya'ya yönelik operasyonunu eleştiren açıklamalar karşısında askeri harcamalarını arttıracığını ve AGİT'in arabuluculuğunu kabul etmeyeceğini söyleyerek yanıt verdi. Ayrıca Savunma Bakanı Sergeyev, batılı devletlerin Rusya'yı 'stratejik önemde bölgelerden çıkarmaya çalıştığını' belirterek bu bölgelerin başında Hazar, Trans-kafkasya ve Orta-Asya'nın geldiğini belirterek, batının politikası Rusya'yı stratejik bölgelerden çıkararak, onun uluslararası pozisyonunu zayıflatmaktadır.

Rusya'yı son dönemde asıl ilgilendiren şey ise, Hazar petrolünü Bakü'den Karadeniz'deki Novorosiisk limanına taşıyan hatların artık petrol taşımamasıdır. Petrol Çeçenistan'da boşaltılmaktadır.”

Rusya'nın genel gerekçeleri dışında bu özgülde Çeçenistan'a yönelik saldırısının en önemli nedeni işte bu boru hatları meselesiydi. Rusya'nın Çeçenistan'a yönelik iki planı vardı; **birincisi** Çeçenistan'ı by-pass ederek Bakü-Novorossiysk hattı Dağıstan üzerinden geçirilecekti, **ikincisi** ise Çeçenistan-Rusya Federasyonu'nun bir parçası olarak Rusya Federasyonu'nun belirlediği kurallara uyacaktır. Daha doğru bir ifadeyle Rusya'nın egemenliğini tanıyacaktı. İslamcı militanların Dağıstan işgali, Rusya açısından oldukça büyük bir olanak sundu. Rusya, böylece petrol ve doğalgaz boru hatlarının bir geçiş noktası olan Çeçenistan'ı tümünden işgal etmeye başladı.

Rusya, Çeçenistan işgali ile aynı zamanda ABD'nin bölgeye yönelik planlarının bir bölümünü de engellemiş oluyor. Çünkü gerek Çeçenistan'ın Rusya'ya kafa tutuşunda, gerekse de islamcı militanların bölgeye müdahalesinde perde arkasında sürekli ABD var. ABD bu bölgedeki islamcı militanları sünni oluşları nedeniyle İran'ın etkinliğine karşı kullanırken, diğer taraftan da Çeçenistan'ı ve aynı zamanda yine İslamcı militanları Körfez şeyhlikleri vasıtasıyla Rusya'ya karşı konumda bulunduyor. Rusya Bakü-Ceyhan'a alternatif olarak Bakü-Novorosiisk'ten giden hattı önermekteydi. Bu hattın 150 km.si Çeçenistan'ın başkenti

Grozni'den geçiyordu. Bu hattın 1997'de bitmesi gerekirken, Çeçen-Rus savaşı yüzünden henüz bu konuda bir şey yok. Rusya bir ara Çeçenistan'daki 150 km.lik bölümü Dağıstan'dan geçirmeye çalışmış, tam bu sırada Dağıstan'a yönelik İslamcı militanların saldırısı başlamıştı.

Bu konuda The Times gazetesinde yayınlanan makale oldukça açıktır. "Kuzey Kafkasya'daki militanları yönlendiren veya finanse edenler İslamcı kökten dinciler değil. Şeriat ilan etmekten hiçbir çıkarı olmayan çok daha etkili bir takım güçler söz konusudur."

İki yıl önce Dağıstan, tüm dünya güçlerinin amansız bir rekabete girmesiyle savaşa mahkum edildi. Kafkaslar onların savaş alanı haline geldi. '97 Ağustos'unda CIA-ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright ile Hazar petroleri konusunda gizli bir toplantı yaptı. CIA'yı dinledikten sonra Albright, bu bölgenin geleceğinde söz sahibi olmanın "ABD'nin en önemli görevlerinden biri" olduğunu ilan etti. Hatırlarsanız, Bakü-Süpsa boru hattının 23 Mart'ta açılmasından çok kısa bir süre sonra OPEC üretimi kesme kararı aldı. Çeçenya kararı ilk uygulayandı: 30 Mart'ta muslukları kapadı. Rusya petrolü Dağıstan üzerinden ulaştırmaya başladı ve hemen ardından İslamcı militanlar ortaya çıktı. Bu zaman zarfında, petrol fiyatlarının ikiye katlandığını düşününce, petrol üretimini durdurmanın maliyetinin milyonlarca dolar olduğu görülür. Sizce Allah'ın bütün bunlarla bir ilgisi olabilir mi?"

ABD, çıkardığı bu karışıklıklar ve Rusya'nın denetiminden uzaklaştırdığı ülkeler vasıtasıyla petrol ve doğalgaz boru hatlarını Rusya'nın denetiminden çıkararak, Rusya'nın böylece bölgedeki etkinliğini alabildiğince kısıtlamayı hedeflerken Rusya da aynı biçimde hem ABD'nin bu planlarını boşa çıkarmaya çalışıyor, benzer yöntemleri kullanarak hemde dış bölgedeki bazı devletleri her ne pahasına olursa olsun ABD'ye bırakmayacağını pratikte gösteriyor ve öyle görünüyor ki Çeçenistan'ın ardından bölgede en yakın ihtimal olarak Gürcistan'da benzer bir savaşı yaşamak zorunda kalacaktır. Çünkü Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan bu bölgedeki diğer dalaş noktaları olarak öne çıkmış durumdadır. "Uluslararası topluluk, AGİT toplantısında Rusya'nın Çeçenistan üzerine katliamvari politikaları hakkında birşeyler yapma şansına sahip olacak. Ayrımcılık, Güney Kafkasya'yı istikrarsızlaştırabilir. Kuzey Kafkasya şimdiden bir karmaşa içindedir. Mülteci alanı ve genel bir dayanıksızlık, Gürcistan'a sığıracak görünümünde. Çeçenistan'daki bir askeri başarı, Moskova'yı Gürcistan Cumhurbaşkanı Eduard Şevardnadze'yi boyunduruk altına almaya ya da yok etmeye yöneltebilir. Bu kötü bir haber, çünkü kontrol altındaki Gürcistan, Rusya'nın Ermenistan'a doğrudan geçi-

şini sağlayacak. Bu durum Moskova'ya Bakü-Süpsa boru hattı üzerinde politik kontrol verirken, Orta Asya yanında Azerbaycan'ın da Batıyla ilişkisinin kesilmesine neden olacaktır. Rusya'nın sergilediği politikalar bölgedeki dengeyi bozuyor ve Avrupa ile Amerika paylaştığı değerlere ters düşüyor. İlerleyen süreçte finansal yardımda bir tutum alınmalı. Savaş karşıtı Rus demokratlar tecrit edilmiş durumda. Washington ayrıca içinde ABD, Rusya ve AB'nin bulunduğu bir ortak çaba önermelidir. Bu, AB veya diğer uluslararası birlikteliklerin başkanlığı altında Kuzey Kafkasya için bir bölgesel ekonomik gelişme planı geliştirmek için yapılmalıdır. Böyle bir giriş egemenlik konusunu bir kenara koyarsak, bölge insanları arasında paylaşılan bir ekonomik gelişme için yapılacak acil ihtiyaca yoğunlaşacaktır. Çeçenistan'daki durum NATO müdahalesinden önceki Kosova'dan daha kötü olmasına rağmen bir NATO harekâtı olası değil. Çeçenistan daha çok Endonezya'ya benziyor. Yoğunlaşmış uluslararası baskı, barışçıl bir sonucu imkan verebilir. AGİT toplantısı Rusya'nın Çeçenistan katliamındaki son tavrını durdurmada, uluslararası topluluğun öfkesini ortaya koymada ve AB'yi oraya sokmada gerekli adımları atmak için uygun yer olacaktır.” (Zbigniew Brzezinski -11 Kasım '99/Wall Stree Journal) (aç-P)

PARLAMENTO BASKININA GÖTÜREN EMPERYALİST DALAŞ

BP-AMACO'nun Bakü-Ceyhan hattına olur vermesi, Karabağ sorunu üzerinde Ermenistan ve Azerbaycan yetkililerinin önemli oranda anlaşmaya varması gibi gelişmelerin yaşandığı bir sırada Ermenistan'da ilginç bir parlamento baskını gerçekleşti. Saldırıda Başbakan Vazgen Sarkisyan ve Meclis Başkanı Kerem Demirciyan'ın da aralarında bulunduğu 9 kişi öldürüldü. Saldırı ABD Dışişleri Başkan Yardımcısı Sterobe Talbott ve ABD'nin “bölge uzmanı” Stephan Settonoviç'in Ermenistan ziyaretinden birkaç saat sonra gerçekleştirildi.

Kısa süre önce Ermenistan ve Azerbaycan ile Karabağ konusundaki anlaşmazlığın çözülmesinin Hazar Petrol ve doğalgazını dünya pazarlarına ABD'nin planları doğrultusunda taşınması için önemli bir adım olduğu ve bu durumun Kafkasya açısından önemli bir gelişme olduğu belirtiliyordu. Bu baskın bölgeye ilişkin gelişen olumlu havayı dağıtmaya yetti.

Rusya, meclis baskınının ardından hemen sonra Ermenistan'a hem devlet yetkililerini, hem de gizli servis elemanlarını gönderir. Böylece Azeri-Ermeni anlaşmasının sağlanmasıyla kendi denetiminden çıkma

olasılığı yüksek olan Ermenistan'ı tekrar kanatları altında tutmak için Rusya bir fırsat daha yakalamıştır. Bu arada İran'ı petrol yolları dışında tutarak Orta Asya ülkeleri üzerinde ekonomik-siyasal etkinlik elde etmesini engellemek, Türkiye ve Azerbaycan gibi iki müslüman ülkeyi güçlendirir. Bu bağlamda ABD'nin bölge politikası pratikte Bakü-Novoro-siisk boru hattını aksatıp Bakü-Süpsa ve Bakü- Ceyhan hatlarının desteklenmesi ve işletilmesi anlamına gelir. (Ergin Yıldızoğlu)

ABD ise bölgede kendi düzenlemesi ve Rusya'nın etkinliğini azaltmak için Karabağ sorununun çözümünün zorunlu olduğunu bildiği için Azeri ve Ermenilerin anlaşması için elinden geleni yapmaktadır. Anlaşmanın sağlanması halinde hem Azerbaycan üzerindeki Ermeni baskısı ortadan kalkmış olacak, hem de Ermenistan üzerinden boru hattının geçmesiyle ekonomik olarak da önemli bir gelir sağlayacaktır.

Batılı şirketlerin Kafkaslarda ve Orta Asya'da "yaşamsal öneme sahip petrol ve doğalgaz rezervlerine ulaşmasını engelleyen bölgesel çatışmalara bir çözüm getirmek"; bu çözümleri oluştururken, petrol ve doğalgaz yolları üzerinde Rusya'nın denetim oluşturmasını engellemek ve bu rezervlerin kullanımını Batılı şirketlere açık tutmak. Batı'nın enerji güvenliğini sağlamak.

Ermenistan Bunların dışında Azerbaycan'la barışması durumunda Türkiye ile ilişkiler de gelişecektir. Böylece Ermenistan dünyaya açılmak için Türkiye'nin, deniz ve kara yollarını da kullanacaktır. Bu durum Rusya'nın çok ciddi oranda güç kaybetmesini getirecektir. Daha açık bir ifadeyle Rusya'nın "arka bahçesi"nin ABD'nin "orta bahçesi" olması demektir.

Rusya bu yüzden aynı zamanda Bakü-Ceyhan boru hattının geçiş güzergahı olan bu bölgede bir karışıklık yaratarak bu yanıyla da yine kendi projelerine desteği arttırma hesabı içindedir. *Nitekim "Orta ve Doğu Avrupa'ya yönelik Amerikan propagandasının merkezi olan Radyo Hür Avrupa'nın yöneticilerinden Paul Goble; meclis baskınınun sonuçlarını şu sözlerle ifade ediyordu: Katliam Karabağ konusunda bir anlaşma sağlanmasına yönelik son ilerlemelere sekte vurdu. Hazar petrolünü batıya taşıması planlanan Bakü-Ceyhan boru hattının geleceğine ilişkin kuşku-lar belirdi. Ve Rusya'nın Çeçenya'da ilerlemesiyle sarsılan bu bölgede, güvenlik anlaşmalarının yeniden düzenlenmesi konusunda soru işaretleri doğdu."* (Evrensel-6 Kasım '99)

Yine Evrensel gazetesinin aynı haber içerisinde aktardığına göre, Wall Street Journal'ın meclis baskını sonrası attığı başlık "**Bizim Çocuklar Öldü**" biçimindedir. Bu gelişmelerin ışığında Azeri-Ermeni sorununun

en iyi olasılıkla bir müddet daha emperyalist dalaş nedeniyle gündemden inmeyeceği söylenebilir.

AVRASYA'NIN PAYLAŞIMI VE TC'NİN BÖLGESEL JANDARMALIĞINDA ÜÇÜNCÜ ADIM

Rusya'nın Çeçenistan'a girmesinin ardından bölge ülkeleri içerisinde sıranın kendilerine geleceği korkusuyla bekleyen iki ülke bulunmakta; Azerbaycan ve Gürcistan. "Gürcistan ve Azerbaycan Bakü-Süpsa hattının iki ucunu oluşturuyor. Bu iki ülkedeki rejimlerin, Rusya ile güvenlik anlaşmalarının güçlendirilmesi Rusya açısından yaşamsal öneme sahip." (Ergin Yıldızoğlu)

Rusya; SB'nin dağılmasından sonra yeni dış politika doktrininde "**ya-kın çevre**" olarak tanımladığı kaskaları, Orta-Asya ile birlikte bir numaralı önceliğe haiz bölge olarak ilan etmiş ve bu bağlamda özellikle Kafkaslar'daki etkinliğini korumak için çeşitli girişimlerde bulunmuştur. BDT (Birleşik Devletler Topluluğu) içerisinde gerçekleştirilen Ekonomik Birlik, Gümrük Birliği ve Ortak Güvenlik Anlaşması gibi düzenlemeler bu amaca yöneliktir. Rusya 1992'de Azerbaycan devletinin ısrarları üzerine Azerbaycan'daki askerlerini çekmek zorunda kalmış ve böylece de bölgedeki etkinliğinde ciddi bir yara almıştır.

Azerbaycan kendi güvenliğini sağlamak için Amerika ve İngiltere'yle iyice yakınlaşmış, ülkenin petrol ve doğalgaz kaynaklarını bu ülkelerin tekellerine peşkeş çekmiştir. Bölgede ABD'nin tümünden etkinliğine girmiş, bir devlettir. Rusya'nın kendisine müdahalesinden duyduğu korku yüzünden de sürekli NATO'ya girmek istediğinden bahsederek, NATO'nun kanatları altına girmeye çalışmaktadır. Bir taraftan da NATO'ya ve Türkiye'ye askeri üs önermektedir. NATO Barış Ortaklığı bünyesinde gerçekleştirilen 144 etkinliğe katılmıştır.

Stratejik konumu, zengin doğal kaynakları ve ABD-İngiltere ve Avrupalı emperyalistlerle geliştirdiği ilişkiler nedeniyle sürekli Rusya'nın tehditi altında olan Azerbaycan, Çeçenistan'ın ardından Gürcistan'la birlikte Rusya'nın hışmına uğrayacaklarının kaygısıyla Ermenistan'daki parlamento baskınının hemen ardından Türkiye ile (dolayısıyla ABD ile) trafiği sıklaştırmıştır.

Rusya'nın yumruğunu sürekli ensesinde hisseden diğer bir ülke de Gürcistan'dır. Bombalamalar ve suikastlerle dünya gündemine giren Gürcistan; ABD'ye yakınlaşması ve NATO'ya girme istemi nedeniyle Rusya tarafından sürekli tehdit edilmektedir. Gürcistan, Azerbaycan ile birlikte Bağımsız Devletler Topluluğu bünyesinde gerçekleştirilen Kol-

lektif Güvenlik Anlaşmasından çıkacaklarını açıklamalarının yanında toprakları üzerindeki dört Rus askeri üssünün kapatılmasını istemesi ilişkileri daha da gerginleştirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı, Gürcistan Devlet Başkanı Edward Şewardnadze'nin Financial Times gazetesinde yayınlanan "Gelecek yıl seçimleri kazanırsam, 2005 yılına kadar NATO'ya üyelik için başvuracağım" açıklamasına sert tepki gösterdi. "Eğer NATO, BDT ve Baltık Ülkelerinin oluşturduğu kırmızı hattı geçerse, yeni bir durum ortaya çıkmış olacak ve Rusya yanıt vermek zorunda kalacak." Rusya'nın bu sert çıkışı, boru hatlarını da içine alan bir düzlemde Balkanlar'dan Kafkaslar'a doğru gerçekleşen bir yeniden yapılandırmanın kırılma noktasını oluşturuyordu.

Geçtiğimiz Mart ayında faaliyete geçen Bakü-Süpsa erken petrol projesinin 400 km.lik kısmına ev sahipliği yapan Gürcistan, muhtemel Bakü-Ceyhan projesinin bir bölümüne de ev sahipliği yaparak projesini geliştirmiş olacak.

Bu sürecin devamında Gürcistan'da Şewardnadze'ye karşı darbe girişimi gerçekleşti. Darbe sırasında AIOC mensupları ülkeden gitmeye hazırlanırken, Şewardnadze'de "boru hattının güvenliğini sağlayamayacağı" yönlü konuşmak zorunda kalmıştı. Boru hatlarının yanısıra Gürcistan, "SB" döneminden kalma yüklü miktarda nükleer maddeye de sahip durumdadır. Gürcistan'la Almanya arasında ilişkiler gelişmektedir. Daha önce de birkaç kez bu yüzden Gürcistan Cumhurbaşkanı Şewardnadze suikastlere uğramıştır. Rusya'nın bu ülkelerden duyduğu diğer bir rahatsızlık da bu ülkelerin Ukrayna, Özbekistan ve Moldavya'yla oluşturdukları GUAM'dır. Ticaret, enerji ve ulaştırma alanlarındaki sorunlarını BDT içerisinde çözemedikleri için biraraya gelen bu beş ülke aralarındaki işbirliğinden son derece memnunlar ve örgütleriyle NATO arasında ortaklık sağlaması için girişimde bulunmayı amaçlıyorlar. Bu durum Rusya'nın SB'nin dağılması sonrası eski Sovyet Cumhuriyetlerini kontrolünde tutma çabasının bir sonucu olan BDT'nin giderek işlevsizleşmesini getirmektedir.

Bunlara ek olarak yaşanan iki gelişme de eklendiğinde Rusya, Kafkasya ve Orta Asya'daki etkinliğini kaybetmemek için bu ülkeler üzerindeki baskısını daha da arttırıyor. Bu iki gelişme şunlardır: **birincisi**, Hazar petrollerini batıya taşıyacak olan ve Rusya topraklarından geçmeyen Bakü-Ceyhan boru hattının yapılacağına ilişkin işaretlerin artması. **İkincisi**, tarihi ipek yolunun tekrar açılmasını öngören TRACECLA (Transport Corridor Europe Lausagus and Asia) projesi. Bu iki projenin de yaşama geçmesi demek, bölge ülkelerinin hem Avrupa ile ilişkilerinin gelişmesi,

hem de Rusya'nın dışında ilişki geliştirecekleri alternatiflerinin çoğalmasa demektir. Bu durum doğal sonucu olarak bölge egemenlerinin efendiler arasında tercih şansı artacaktır.

Bölgede ABD bir taraftan Rusya ile kapışıp onu ekarte etmeye çalışırken, diğer taraftan İran ve Çin'i ve de bu devletlerin kimi dönemlerde ABD'ye karşı birleşmeleri sorunuyla karşı karşıya kalmaktadır.

Molla devriminden bu yana ABD'nin hışımına uğrayan İran, bölgede ABD karşıtı cephenin önemli merkezlerindedir. ABD'nin kendisine uyguladığı tecrit çemberini ABD'ye rağmen çeşitli biçimlerde aşan İran, son yıllarda uyguladığı çıkışlarla bu tecrit politikasını iyice etkisizleştirmiştir. Tabii bu tecrit çemberinin İran üzerinde tutmamasının en önemli nedeni, Avrupalı emperyalistlerin ve özellikle Fransa'nın ABD'nin ambargosuna rağmen ilişkiyi sürdürmeleridir. Bilindiği gibi ABD'nin bölgedeki jandarması olan Şah dönemi İran'ı sona erdiren Humeyni Fransa'da yaşamış ve Fransa'nın yoğun desteğini almıştır. Humeyni'nin iktidara geçmesi yine çok doğal olarak Fransa'nın işine gelmiştir.

Gelinen aşamada İran bölgeye yönelik politikalarda hesaba katılması gereken önemli bir güç durumuna gelmiştir. Emperyalist sistemin ekonomik-politik krizi paralelinde giderek kızışan emperyalistler arası dalaşın en yoğun yaşandığı ve hemen hemen hangi emperyalist devletten bir yetkili ağzını açsa, "Kafkasya ve Orta Asya bizim için yaşamsal öneme sahiptir" dediği bir süreçte; bölge üzerinde etkili güçlerle bloklar oluşturma'nın daha da önem kazandığı günümüzde İran Cumhurbaşkanı'nın Fransa Devlet Başkanı Chirac'ın daveti üzerine Fransa'ya gitmesi, Orta Asya, Kafkasya hatta Ortadoğu Bölgesi açısından önem taşımaktadır. Bu bölgelerde henüz tam şekillenmemiş ilişkilerin şekillenmesinde "yeni" ittifak odaklarının çıkmasında etkili olabilir.

ABD'nin bölgede Türkiye-Azerbaycan üzerinden yaptığı hesapları bu sayede Fransa da İran üzerinden gerçekleştirmeyi düşünebilir. Bu durum bölgede zaten yeterince karışık olan ilişkileri ve dolayısıyla bölgeyi daha da karıştırabilir. Bölgede zaten varolan Çin-Rusya İran üçlüsünün başını çektiği ABD karşıtı cephe, Avrupalı emperyalistlerin de bugüne kadarki girişlerinden çok daha boyutlu bir şekilde kendilerini bölgede hissettirmeleri durumunda, hesapların tekrardan gözden geçirilmesi gerekebilir. Çin-Rusya-İran kendi aralarındaki çelişkilere rağmen, tek başlarına başedemedikleri ve bölgeye tek başına hakim olmaya çalışan ABD'nin bölgedeki etkinliğine karşı birleşebilmektedirler.

Rusya Dışişleri Bakanı İgor İvanov ile İran Dışişleri Bakanı Kemal Harrazi'nin yaptıkları ortak açıklama ABD'nin bölgeye yönelik planları

karşısında Rus-İran ittifakının da bir somutlanmasıydı. Açıklama, Hazar Denizi yatağından boru hattı döşenmesi yönlü ekonomik girişimlerin Rusya ve İran'ın rızası olmadan gerçekleştirilemeyeceği ve Hazar Denizi'nin statüsünün henüz belirlenmediğini içeriyordu.

Hatemi bir taraftan Fransa'dan 1.5 milyar dolarlık kredi alırken, diğer taraftan Fransız petrol tekeli Total ile 2 milyon dolarlık petrol anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşma İran'a yönelik ambargoyu da açıktan delmek anlamına gelmektedir. Diğer taraftan Fransız Altom şirketi 202 milyon dolar tutarında bir lokomotif projesini de üstlenmiştir.

"İran, Ortadoğu Arap ülkeleriyle ilişkilerini düzeltmeyi başardı. Ardından Kafkaslarda çok ciddi boyutlarda yerleşti. Batı ülkeleri ve Uzakdoğu ülkeleriyle de ciddi ekonomik ve siyasi ilişkiler geliştirdi. Bu nedendir ki Hatemi pek çok Avrupa ülkesinin yanı sıra Japonya'dan da davet almış durumdadır." (Yeni Şafak)

ABD ise bu durumu doğal olarak oldukça kaygılı izlemektedir. Ki, bu kaygısını belli etmekte de geçkmedi. Hatemi'nin Fransa ziyareti gerçekleşirken, Beyaz Saray sözcüsü **James Rubin**, İran'a "iki büyük ulusun eşit şartlarda karşılıklı saygıya dayalı olarak görüşmelere başlamasının zamanı gelmiştir. Eğer İran hükümeti hazırsa, biz koşulsuz olarak müzakerelere başlayacağımızı açıklıyoruz" biçiminde açıklamalarda bulunmuştur. Bu açıklamalar ABD'nin bölgede kendisine karşı oluşan cephenin genişleyip güçlenmesinden duyduğu kaygının dışı vurumudur.

Bölgedeki diğer gelişmelere baktığımızda ABD'nin bu kaygısında pek de haksız olmadığı görülecektir.

Rusya, Kosova'da Priştine Havaalanını silah zoruyla alarak öyle kolay lokma olmadığını göstermişti. Tam AGİT devam ederken, Rusya 5 bin km. menzilli füzelerini denedi. ABD'nin tehditlerine karşı bir meydan okumaydı bu. ABD'nin saldırganlığının artışı bir taraftan Çin-Rusya yakınlaşmasını geliştirirken, diğer taraftan Rusya Irak, Vietnam ve Küba'yla ilişkilerini daha da geliştiriyor. Ayrıca Rusya nükleer bombalarla donatılmış uzun menzilli uçaklardan Vietnam ve Küba'ya göndermeyi düşünmektedir.

ABD-Rusya arasındaki gerginlik AGİT-İstanbul zirvesinde çok ciddi bir noktaya evrildi. AGİT zirvesi öncesi Rusya Dışişleri Bakanı **İgor İvanov** şunları söylüyordu: "Batılı devletler Kuzey Kafkaslar'daki gelişmelerle ilgili olarak, geçen baharda Yugoslavya'ya karşı giriştikleri saldırıyı haklı göstermek için kullandıkları senaryonun aynısını kullanıyor. Yugoslavya'yı istikrarsızlaştırmak için nasıl Sırbistan'ın Kosova sorununu kullandıysa, şimdi de Rusya'nın Kuzey Kafkaslar'daki ve bütün eski

SSCB topraklarındaki konumunu zayıflatmak için Çeçen konusunu kullanıyorlar. ABD, Britanya, Fransa ve Almanya'nın amacı, kendi varlıklarını ve etkilerini güçlendirmek için bölgedeki iç istikrarsızlığı yoğunlaştırmaktır. Yugoslavya'ya yönelik saldırı, Rusya'ya karşı bir meydan okuma olmuştur", "Batının politikası, Rusya'nın uluslararası konumunu zayıflatarak başta Hazar bölgesi, Transkafkasya ve Orta Asya olmak üzere onu dünyanın stratejik bölgelerinden atmaktır."

Bölgede önemli bir gelişmede Çin, Rusya, Kırgızistan, Tacikistan ve Kazakistan'ın oluşturduğu "Şangay Beşlisi". Buldukları bölgede gelişen aşırı dinci militanlara karşı ortak mücadeleyi organize etmek gündemiyle yaptıkları toplantıda bundan daha önemli olarak ABD'nin küresel egemenlik hesaplarına karşı açıklamalarda bulundular. Yeltsin "dünyada bu beşliye dokunacak hiçbir güç yok" diye gözdağı vermeyi de ihmal etmiyordu. Bu beşli içerisinde önemli ve dünyadaki güç dengelerini etkileyecek olan Rus-Çin ittifakıdır. Çin ve Rusya her ne kadar aralarında sorunlar ve paylaşım dalaşı olsa da kendilerini yoketmeye çalışan ABD emperyalizmine karşı birbirine sarılmayı kurtuluş için çare olarak görüyorlar. 1997 yılında yaptıkları açıklamada da ABD'nin küresel egemenlik hesaplarına yönelik mesajlar vermişlerdi. Yeltsin ve Jiang Zemin yaptıkları toplantı sonrasındaki ortak açıklamada; karşılıklı olarak sınırlarından asker azaltacaklarını ve işbirliğine gideceklerini belirtip, ardından "uluslararası ilişkilerde belirli bir ülkenin veya kutbun tek başına belirleyici olmasının engellenmesini hedeflediklerini, bazıları bizi tek kutuplu bir dünyaya sürüklemeye çalışıyor. Biz ise çok kutup istiyoruz" demişlerdir .

Rusya ile Çin arasındaki yakınlaşmanın birkaç nedeni olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan **birincisi**, Rusya açısından; NATO'nun Doğu Avrupa'ya doğru genişlemesi, ABD'nin Orta Asya ve Kafkasya'ya yerleşme çabaları; Çin açısından; Asya'da ABD-Japonya arasında imzalanan **güvenlik anlaşmasının kendisine yönelik tehdit oluşturmasına karşı ittifak arayışına girmesi**. **İkincisi**; Çin ve Rusya arasındaki Orta Asya ülkelerinde devam eden emperyalist dalaş merkezli karışıklıklara hakim olma çabası. Hem Rusya hem de Çin, bu ülkelerde esas olarak ABD emperyalizmi tarafından desteklenen kökten dinci islamı akımları engellemek istiyor. Ancak ifade etmek gerekir ki, bu bölge Rus emperyalizmi için çok daha büyük bir önem taşıyor. **Üçüncüsü**; Çin'in Rusya'dan istediği oranda silah alabilmesi dolayısıyla da hem Rusya'nın hem de Çin'in bu alışverişten memnun olması.

Çin ve Rusya bir taraftan Avrupalı emperyalistlere ve ABD'ye karşı

ittifak yaparken diğer yandan da aralarında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Çin giderek güçlenen bir ülke olduğu için önümüzdeki süreçte daha emperyalist bir dış politika izleyeceği açıktır. Petrol ve doğalgaz açısından emperyalistleri kendisine çeken bu bölgenin Çin'i de daha fazla kendisine çekeceği açıktır. Nitekim son yıllarda Çin'in bu bölgeye ilgisi yoğunlaşmıştır.

Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) Kazakistan ile 4.3 milyar dolarlık bir anlaşma imzalarken, hemen bu anlaşmanın ardından Kazakistan'ın güneybatısındaki Ozen petrol yataklarının işletilmesi için 9.5 milyar dolarlık bir anlaşma imzaladı. Çin ayrıca Ortadoğu bölgesiyle de ilişkilerini geliştirmektedir. Çin'in Irak'la da imzaladığı 1.2 milyar dolarlık bir petrol anlaşması bulunmaktadır.

Asya bölgesinde ABD-Japonya arasında gerçekleştirilen askeri işbirliği, Çin'in giderek daha fazla tepkisini çekmektedir. Çünkü Japonya ile sorun yaşayan bir ülke aynı zamanda ABD'yi de karşısında bulacaktır. Yapılan anlaşma ABD'ye böyle bir hak tanımaktadır. Çin ile Japonya arasındaki sorunlara; ABD'nin imzalanmış olan son anlaşma ile daha aktif katılacak olması bölgede sorunların daha da artacağına da işaretidir aynı zamanda. Tabi ki bu gerginlik Rusya'nın işine yaramış, Rusya, Çin'e böylece daha fazla silah ve savaş malzemesi satma imkanı bulmuştur.

AGİT-İstanbul zirvesinde Yeltsin'in ardından Özbekistan lideri Kerimov da Türkiye'ye karşı öfkelenerek İstanbul'dan erken ayrıldı. Yeltsin'le dayanışma içinde bulunduğunu göstermeye yönelik bir davranıştı bu. Döndükten sonra Çin'le bir dizi anlaşma yaptı. Rusya'nın, savaşmak birliğinden daha önce çıkmış olan Özbekistan şimdi Rusya'ya dönük bir politika izlemekte.

Kazakistan'ın sadece karadaki petrol rezervi 20 milyar tondur. Bu nedenle ABD'nin en çok ilgisini çeken ülkelerin başında geliyordu. 200'den fazla tekel bu kaynakları talan etmek için Kazakistan'a üşüştü. Kazakistan'ın petrol bakımından en zengin yeri Tergiz'de petrol üretme hakkı "imtiyaz" gibi bir sözleşmeyle 30 yıllığına ABD'li Chevron şirketine verilmişti.

Chevron ürettiği petrolü boru hatları olmadığı için Rus rafinerilerine veriyor ve karşılığında da %13 ekşiğiyle Rus limanlarındaki tankerlerle "Rus petrolü" alıyordu. Rusya'nın bu denetiminden kurtulmak isteyen Chevron'un çeşitli girişimleri Kazakistan hükümetinin Chevron üzerine baskı uygulamasını getirdi. Chevron'un payı kısılarak Mobil ve Lucoil tekelleri de anlaşmaya dahil edilerek Chevron'un ağırlığı kırıldı.

ABD ile Kazakistan arasındaki ilişkiler giderek bozulmaktadır. %40 gibi, nüfusun önemli bir bölümü Ruslar'dan oluşan, her zaman Rusya'nın yanında yer alan ve tüm nükleer silahlarını Rusya'ya teslim eden Kazakistan ile ABD arasındaki gerginlik; Nazarbayev ve Kazakistan'ın İsviçre'deki hesaplarının kara-parayla mücadele adı altında dondurulmasına kadar gitti.

Kazakistan, Rusya'nın dışında Çin'le de oldukça iyi ilişkileri sürdürmektedir. Yine Japonya'ya gereken doğalgaz da Kazakistan'ın da içinde bulunduğu ABD'yle uyuşmayan ülkelerin topraklarından geçmektedir. Bu boru hattı Mitsubishi-Exxon, Çin ve Türkmenistan tarafından üstlenilmiştir. Maaliyeti 22 milyar dolar, uzunluğu 8 bin km. olacak bu hat Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan, Çin ve Japonya arasındadır.

Görüldüğü gibi Kafkasya ve Orta Asya ülkelerinde emperyalistler bölge halklarının enerji kaynakları ve kanları üzerinden bir dalaş sürdürmektedirler. Bölgedeki her petrol ve doğalgaz boru hattı ancak bölge halklarından bir kısmının kanının akıtılması ile faaliyete geçebilmekte ve; petrol ve doğalgazın dünya pazarlarına akışının devamı için de yine bölge halklarının kanının akıtılmasında bir süreklilik sağlanmaktadır. Nasıl Ortadoğu halkları yıllardır bölgelerindeki petrol nedeniyle savaşlardan, katliamlardan, işgallerden kurtulamamışlarsa bugün aynı durumu Kafkasya ve Orta Asya halkları yaşamaktadır.

Ortadoğu ve Balkanların yanında Türkiye'ye Orta Asya ve Kafkaslar da görev biçen ABD'nin, bu bölge üzerine hesaplarında Türkiye'yi hangi noktalar için kullanacağına bu dalaşa kabaca bakıldığında dahi görülebilir.

TÜRKİYE; KAFKASLAR İÇİN ABD'NİN ATLAMA TAHTASI, GEREKTİĞİNDE İSE SİLAHLI GÜCÜ

ABD'nin Kafkaslar ve Orta Asya'daki Rus hakimiyetini yıkıp kendi hakimiyetini yerleştirmek için en önemli uğraşı Rusya'nın petrol ve doğalgaz kaynak ve güzergahları üzerindeki etkisini kırmaktır. Rus Konsept'ine göre de ABD'nin amacı bu yönlüdür. Rusya'ya göre ABD, "Rusya'nın elindeki tüm petrol kaynaklarını eline geçirmek istemekte, Mobil gibi şirketlerin eli Batı Sibiry'a'daki yataklara kadar uzanmaktadır."

Nitekim ABD Enerji Bakanı Bill Richardson'un, Bakü-Ceyhan anlaşmasının imzalanmasından sonra yaptığı açıklama, Rusya'nın bu kaygılarını teyid eder niteliktedir; "Bu herhangi bir petrol ve gaz anlaşması de-

ğil, bu Amerika'nın Ulusal Güvenlik çıkarlarını geliştiren bir stratejik çerçevedir." Yine ABD Hükümet Çevrelerinin benzer bir açıklaması da şudur; "200 milyar varillik petrol rezervine sahip Hazar Havzası ABD açısından hayati bir çıkar bölgesidir. Dünyanın 21.yy'daki bu enerji deposu Rus hegemonyasına bırakılamaz. ABD olarak Bakü-Ceyhan boru hattını özellikle destekliyoruz."

Rusya'nın petrol ve doğalgazları dünya pazarlarına taşıyacağı tüm hatlar genelde ABD'nin çeşitli biçimlerde sabote etmesiyle karşılaşılıyor. Bakü-Ceyhan boru hattı yine Rusya'nın bölgedeki doğalgaz ve petrol güzergah ve kaynakları üzerindeki hakimiyetini kurmaya yönelik bir girişimden öte pek fazla anlam taşımamaktadır. Yine Clinton'un anlaşma sonrasın da yaptığı konuşma da bu yönlüdür. *Clinton konuşmasında asıl maksadını ortaya serer biçimde "Hazar hiç bu kadar önemli olamamıştı. Bu anlaşma (Bakü-Ceyhan) Avrupa'nın güvenliği, global ekonomi ve ABD ekonomisine katkı sağlayacağı" nı belirtti.*

Bu kadar tantanası yapılarak, sanki bu hat gerçekleştiğinde Türkiye'ye para yağacakmış gibi mutluluk tabloları çizilen Bakü-Ceyhan boru hattı gerçekleşse dahi yıllık getirisinin 100 milyon dolar olacağı söylenmektedir. Üstelik boru hattının Azerbaycan ve Gürcistan sınırları içinde kalan kısımlarının yapılması sırasında idari ve benzeri herhangi bir nedenden dolayı meydana gelecek gecikmelerin yol açacağı mali yükümlülükleri üstlenmeyi kabul etmesi gibi örneği olmayan bir taviz vererek bu anlaşmayı imzalamıştır.

Bakü-Ceyhan petrol boru hattı anlaşması şatafatlı gösterilerle imzalanmış olmasına rağmen, henüz hemen hemen tümüyle belirsiz bir projedir. Radikal gazetesinin 25 Kasım 99' tarihli sayısında aktarılan bir haberde New York ve Washington'daki enerji uzmanlarının bu hattın geleceğine ilişkin ciddi kuşkuvarı olduğu belirtilmekte ve yine bu uzmanlardan görüşler aktarılmaktadır. "Washington'daki Petroleum Finance Company isimli uluslararası enerji araştırma kuruluşunun Rusya ve Kafkas petroleri uzmanı Julian Nancy'e göre; "boru hattının bittiğine karar vermek için henüz çok erken. Anlaşma muhakkak şirketlerin projesini gerçekleştirmesi için daha çok çalışmalarına neden olacak. Ama şu aşamada büyük tehlike bölgedeki siyasi risk. Bu anlaşmada atılan imzaların hiçbir değeri yok. ABD son dakikada bölgedeki ülkelere verdiği sözleri yerine getirmeye çabılıyor. Ama projenin hayata geçip geçmemesi sonunda şirketlere bağlı ve bu konuda hala atılması gereken çok adım var."

ABD'deki petrol şirketi temsilcilerine göre projenin önündeki engel-

ler şöyle; “Henüz boru hattı için gerekli petrol yok. Uzmanlar son yıllarda yaptıkları araştırmalardan sonra, Hazar Havzası’nda 1980’lerin sonunda düşünüldüğü kadar fazla petrol olmadığını kabul etmeye başladı. İstanbul’da imzalanan anlaşma, Bakü-Ceyhan boru hattının yılda 50 milyon ton petrol temin edildiği durumda ticari olarak mümkün olduğunu belirtiyor. Oysa AIOC’de ne şu aşamada ne de yakın gelecekte üretimin bu seviyeye çıkması beklenmiyor. Kalan petrolün Kazakistan ve Azerbaycan’ın açacağı diğer kuyulardan temin edilmesi bekleniyor. Fakat Kazakistan CPC projesinden gelen petrolünü Novorosiisk üzerinden Rusya’ya göndermeyi taahhüt etti. Diğer kuyuların araştırılması ve petrolün çıkarılması içinse henüz gerekli yatırım yok.

İstanbul’da imzalanan anlaşmada petrolün Bakü-Ceyhan boru hattına akıtılabilmesi için işletme şirketi AIOC’nin vermesi gereken ‘throughput’ garantisi adlı petrol taahhüdü yok. Boru hattının inşasında ve finansmanında AIOC’nin petrol taahhüdünde bulunup projeye resmen talip çıkması lazım.

ABD ve Türkiye’nin yıllardır devam eden çabalarına karşın AIOC içindeki Bakü-Ceyhan inşasına isteksizce yaklaşan ve bunu ekonomik bulmayan şirketler var. Konsorsiyumun önemli ortaklarından BP-AMACO geçen ay yayınladığı deklarasyonla boru hattını desteklediğini açıkladı. Fakat ABD yönetiminin baskısıyla yapılan açıklama bağlayıcı bir nitelik taşıyor.”

Tamamen Rusya’nın bölgedeki hakimiyetini engellemek için hayata geçirilmeye çalışılan bu hatla birlikte Türkiye, ABD emperyalizminin petrol bekkiliğini de üstlenmek noktasında ciddi bir adım atmıştır. Ne olacağı belli olmayan bir proje gerekçe gösterilip Türkiye bölgedeki dalaşa ortak edilecektir. Bu adımla birlikte Türk Ordusu Ortadoğu-Kafkas eksenli ABD stratejisinin fiili müdahale gücü olmaya doğru hızla yaklaşmaktadır.

Bakü-Ceyhan hattının imzalanmış olması çok doğal bir sonuç olarak bölgedeki dalaşı iyice arttıracaktır. Özellikle Bakü-Ceyhan boru hattının geçiş güzergahlarında ABD-Rus kapışması daha da boyutlanacak, bu da bölge halkları açısından bu güne kadar yaşananlardan daha ciddi gelişmelirene yaşanması anlamına gelecektir. AGİT İstanbul zirvesinde Clinton, “Çeçenya’da İnsan hakları ihlalleri yapıyorsunuz. Operasyona derhal son vermenizi istiyoruz. Aksi halde AGİT, NATO, BM müdahalesi gündeme gelebilir”. **Yeltsin**; “Çeçenya’da biz terörizme karşı mücadele veriyoruz. Ülkemizin birliğini tehdit eden bir tehlikeyi ortadan kaldırmak istiyoruz. Buna sizin müdahale hakkınız yok”. **Clinton**; “Sivilleri de öl-

dürerek Çeçenya'daki karşıt grupları güçlendiriyorsunuz. Bu durum sürerse bizim Rusya'nın kalkınması için yaptığımız destek daha fazla sürdürülemez hale gelir.” Yeltsin; “Kosova'da olanlardan sonra bizi eleştirmeye hakkınız yok. Yugoslavya'yı parçaladınız. İnsan hakları Kosova'da ihlal edilmedi mi?”

ABD-Rusya ve Türkiye ilişkilerinde önemli bir kapışmada “Mavi Akım” adı verilen doğal gaz boru hattı projesinde yaşanmaktadır. Son günlerde yapılan ataklarla neredeyse tüm anlaşmaları bitirilen ve Stavropol-Tuapse-Karadeniz-Samsun-Ankara güzergahlı Mavi Akım'ın 2001'de 3 milyar, 2003'te ise yılda 8 milyar metreküp ve 25 yıllık dönem de toplam 365 milyar metreküp doğalgaz sevki gerçekleşecek. Bu anlaşma ABD başta olmak üzere Azerbaycan ve Türkmenistan tarafından da tepki görüyor. Anlaşmaya en fazla tepki gösteren Türkmenistan devlet başkanı Sapar Murad Niyazov basın önünde Cumhurbaşmer'i **“bu anlaşma Türkiye'nin çıkarlarına zararlı, sen ve Mesut Yılmaz bir daha Rusya'ya gitmeyin”** sözleriyle azarladı. Bununla da kalmayan Niyazov, Türk işadamlarına kota koydu ve deri ihracatını durdurdu.

Türkiye'ye doğalgaz satılması noktasında Mavi Akım'a karşı çıkıp kendi doğalgazlarını Türkiye'ye pazarlamaya çalışan Azerbaycan ve Türkmenistan arasında da yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Azeriler ayrı bir boru hattı yapıp önceliğin kendilerine verilmesini ya da Türkmenistan'dan döşenecek boru hattından Şah Denizi gazını da taşıtmayı istemekte, bu olmazsa, hattın Azerbaycan'dan geçecek kısmına karışmayacaklarını söylemektedirler. Türkmenler ise, asıl projenin Hazar geçişli Türkmen Gazı Projesi olduğunu, ayrı bir hatta gerek olmadığını, Azerbaycan'ın geçiş ülkesi olduğunu, kendilerine ayrıca bir pay vermeye gerek olmadığını söylemekte.

Bölgedeki gazın bolluğu ve en uygun alıcı ülkenin de Türkiye oluşu rekabeti daha da şiddetlendirmektedir. Şah Denizi'nden keşfedilen 425.700 milyar metreküp olduğu tahmin edilen doğalgaz ve Türkmenistan tarafından Hazar Denizi'nde büyük miktarlarda bulunan yeni doğalgaz yatakları rekabeti daha da arttırmış durumda. Türkmenistan'a ait olan Hazar Denizi'ndeki doğalgaz kaynaklarını çıkarıp satmak için Amerikan Bechtell ve General Electric firmaları bir konsorsiyum kurdu ve Shell bu iş için %50 yatırım yapacağını açıkladı.

Şah Denizi'ndeki Azeri doğalgaz rezervini BP-AMACO ele geçirmiş durumda. Özellikle Şah Denizi'ndeki Azeri gazının; Mavi Akım hattının %25, Türkmen doğalgazının %40'ı olduğu açıklanınca Mavi Akım'a yönelik tartışmalar iyice boyutlandı.

M. Yılmaz Mavi Akım'ın gerçekleşmesi için yoğun bir çaba harcamaktadır. Türkmenistan'dan gelecek gazın metreküp fiyatı 40-42 dolar-ken Mavi Akım'dan gelecek gazın metreküp fiyatı 114 dolar olmasına ve arada böyle büyük bir fark varken M. Yılmaz cephesi ısrarını sürdürmektedir.

FP Genel Başkan Yardımcısı Veysel Candan bu konuda ilginç açıklamalarda bulunmuştur. Candan'a göre Gazprom şirketi ve Türkiye'deki müteahhitlere verilen Mavi Akım ihalesini M. Yılmaz Rusya'ya giderek bizzat takip etmiştir. Şirketin Türkiye'deki Müteahhitleri ANAP Çankaya ilçe eski yöneticileridir.

Yine Veysel Candan'ın diğer bir iddiası da Mavi Akım'ın Meclis'ten hile yolu ile geçirildiğidir. "İhale Kanununun 3. maddesine göre; 'ihalelerdeki inşaat firmalarının belirlenmesi yasak' olmasına rağmen Gazprom yapılan anlaşmada inşaat işleri daha meclis onaylanmadan belirlenmiştir."

Mavi Akımla ilgili gelişmelere baktığımızda M. Yılmaz'ın bu projenin gerçekleşmesi için gösterdiği çabanın belli çevrelere kazanım sağlamak olduğu görülmektedir. M. Yılmaz Rusya'ya gayri-resmi olarak yaptığı ziyarette holdingin sahibi Şarık Tara da bulunuyordu. Ki bazıları Zuganov ve Çernominsky ile görüştü.

Mavi Akım'ın Rusya'dan Karadeniz'e getirildiği yer Samsun'dur. Demirel'e yakınlığıyla bilinen Bayındır Holding'in sahibi Kamuran Çörtük, bu bölgede seçimler öncesi yerel televizyon kanalı olan "Kals TV"yi 40 milyara kiralarken, yerel "Halk" gazetesinin de %75 hissesini satın alır ve her iki yayın organıyla ANAP'lı adaylara yoğun bir destek verir. Ayrıca ANAP'ın Samsun Belediye Başkan adayı Yusuf Ziya Yılmaz'a 600 milyar yardımda bulunur. ANAP'lı belediye başkan ve milletvekili adayları seçim propagandalarında Rusya'dan gelecek doğalgazdan bahsederler. Bunların propogandalarına göre doğalgaz'ın Samsun üzerinden taşınması Samsunlular için yeni iş sahalarının açılması, bölgenin zenginleşmesi demektir. Diğer taraftan da Çörtük'ler Pelitköy'de 930 konutluk toplu konut projesi ve Samsun'u Bafra'ya bağlayan yol yapımını 1.5 trilyona alırken, birçok müteahhit de bir doğalgaz üssü olması için düşünülen bu bölgede oteller zinciri, toplu konut, hafif raylı sistem, arıtma tesisleri ve çeşitli türden iş merkezleri ihalesi kapmak için yarışır. Aynı tarihlerde Ankara Kombine Çevrim Santrali'nin sözleşmesi imzalanır. Santrali yapacaklar arasında Bayındır Holding de vardır. Ayrıca TEKK ile 16 yıllığına doğalgazdan elektrik enerjisi üretimi ve satışı anlaşması yapılır. Burada kullanılması düşünülen doğalgazın da Mavi Akım hattından gel-

mesi hesaplanmıştır.

Bu hatta yönelik tartışmaların yoğunlaştığı sıralarda ve Ecevit'in Rusya gezisi öncesi sessiz bir biçimde meclisten geçirilen bu yasa tasarısı ile bu noktada bir adım daha atılmıştır. Kabul edilen tasarıya göre; İtalya ve Rusya ile yapılacak ticari ilişkilerde vergi indirimi yapılacaktır. Böylece İtalyan ENT ve Gazprom firmalarına gereken kolaylık sağlanmış olmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer bu hattın mutlaka gerçekleşeceğini ve bu projeden dönüş olmadığını vurguladığı bir konuşma yaptı. Bu konuşmada; "1- Mavi Akım için Rusya, karadaki boru hattını döşemeye başladı. Biz bu proje için 50 milyon dolar avans ödedik. Bu para Samsun-Ankara hattını yapacak olan Rus Gazprom şirketinin inşaat firmasıyla Haznedar-Öztaş ortaklığına anlaşma gereği verildi. 2- Mavi Akım'dan gelecek gaz için dört tane doğalgaz çevrim santrali ihale ettik. Yer teslimleri yapılıyor. Bunlar, Ankara, Adapazarı, Gebze ve İzmir santralleridir. Bunların inşası yakında başlayacak ve bir yıl içinde bitecek. 3-İran gazı için Doğubeyazıt boru hattını yürüten Fernuz firmasına Refahyol hükümeti döneminde 20 milyon dolar avans verildi. Gaz 1999 başında gelecekti, hala yapımı bitmedi. Gaz açığımız olacak. 4- Bu koşullarda Mavi Akım'dan nasıl geri dönebiliriz? Santraller bittiğinde Mavi Akım olmaz ve gaz gelmezse ben üretmediğim elektriğin, almadığım gazın parasını mı vereceğim? İhale edilen dört santralde 6 milyon metreküp gaz çevrilecek. Bu, bugün kullandığımız gazın yarısına yakın bir tutar. 5- Her yıl bize petrol ve gaz taşıyan tankerlere 60 milyon dolar navlun parası ödüyoruz. Oysa bu projeler gerçekleştiğinde petrol ve gazı vanaı açınca alabileceğiz. Navlun bedelinden de kurtulacağız." (Milliyet-8.11.'99)

ABD'nin Irak'a saldırısı ve sonrası uyguladığı ambargodan dolayı Kerkük-Yumurtalık boru hattının işletilememesi sonucunda yılda 2.5 milyar dolarlık gelirden mahrum kalan Türkiye egemenleri petrol boru hatları meselesi tartışılırken, bunun sözünü dahi etmemektedir. Sanki böyle bir hat hiç olmamış gibi bir duruş sergiliyorlar. Şu andaki hesaplarla bakıldığında Bakü-Ceyhan'ın harekete geçtiğini varsayarsak dahi Kerkük-Yumurtalık hattından elde edilen bir yıllık geliri Bakü-Ceyhan 20-30 yılda-ancak, o da herşey tasarlandığı biçimde giderse-gerecektir. Hem Kerkük-Yumurtalık boru hattının işlememesi nedeniyle yılda 2.5 milyar dolarlık gelirden yoksun kalınıyor hem de ne olacağı belli olmayan ve ABD'nin çıkarları için olduğu açıkça belli olan Bakü-Ceyhan için her türlü takla atılıyor. Öyle ki buna ABD'liler dahi şaşırı-

yor diyebiliriz. **“Türkler proje ile ilgili her türlü temel finansal güvenceyi verdi. Şimdiye değin bu alanda böylesine bir paket görülmemiştir.** (ABD başkanı'nın Hazar Enerji Gelişmesi Özel Danışmanı John Woll)

Gelinen aşamada Bakü-Ceyhan anlaşması ile birlikte Türkiye, Türkmenistan, Gürcistan ve Azerbaycan Cumhurbaşkanlarıncı imzalanan Trans-Hazar projesi; Mavi Akım'ı engelleme amaçlı bir girişimi de kendi içinde taşımasına ve Rusya'nın bu alandaki etkinliğinin kırılmasını dört gözle bekleyen ABD ve destekçilerince bu anlaşmanın imzalanmasıyla Mavi Akım'ın şansının azaldığı yönlü açıklamalara karşın görünen odur ki, Mavi Akım projesi de gerçekleşecektir. Diğer yandan Trans-Hazar projesinin imzalanmasından sonra açıklama yapan Rusya Yakıt ve Enerji Bakanı Viktor Kaluzni, Türkmenistan-Türkiye doğalgaz hattı projesini eleştirerek **“Bu projenin mali portresi şüpheli. Türkmenistan böylesine büyük bir projeyi uygulayacak mali imkânlarla sahip değil”** biçiminde bu projeyi değerlendirdikten sonra, Rusya'nın Gazprom yetkililerine Türkmenistan gazının Rusya üzerinden Avrupa'ya ulaştırılması için çağrıda bulundu.

On yıl sonra 53-54 milyar metreküp, 2020 yılında ise 80 milyar metreküp doğalgaza ihtiyacı olacak olan Türkiye, bölgede doğalgaza en fazla ihtiyacı olan ülke olması ve alacağı doğalgazın ABD ve Rusya arasındaki bölgesel etkinlik dalaşını da güçlendiren ya da zayıflatan tarzdan bir etkisi olacağı için yoğun bir kapışmanın ortasındadır. Bu projeler sadece kendileriyle ilgili olmadığı ve burdaki ister doğalgaz, ister petrol olsun tüm boru hatları bölgesel dalaşın bir bileşeni olması itibariyle oldukça önem kazanmaktadır. ABD'nin ve Rusya'nın Türkiye'deki uşakları aracılığıyla bu dalaş daha uzun süre devam ettireceği ve Türkiye'nin bu tehlikeli dalaş içerisine her geçen gün daha fazla battığı ise bir gerçektir.

ABD emperyalizminin Türkiye egemenlerinin sırtını okşayıp daha aktifleştirmeye çalıştıkları bölgelerin durumu en kaba haliyle böylesine yoğun bir emperyalist dalaşa sahne olmaktadır. Sistemin doğal yapısı ve yaşadığı tıkanmanın yoğunlaşması nedeniyle paylaşılanların paylaşılma çabası rekabeti ve mücadeleyi doğal olarak daha da boyutlandırmaktadır. Bu durum ise paylaşım dalaşlarında askeri güç kullanımının daha da artan bir boyutta sorunları “çözücü” olarak kullanılmasını getirmektedir. ABD'nin yanında saf tutarak bu dalaşa daha da artan oranda girmeye niyetli görünmektedirler.

“Son yıllarda, Türkiye'nin BM, AGİK ve NATO kapsamındaki yükümlülükleri çerçevesinde Kara Kuvvetlerinin aldığı görevler ve roller gide-

rek artmakta ve gelecekte de benzeri sorumluluklar üstlenmesi beklenmektedir. Bilindiği gibi yeni strateji NATO'ya 5. madde dışında ilgi alanındaki bölgelerde icra edilecek barışı destekleme harekâtı ile ilgili sorumluluklarda yüklemektedir.

Barışı destekleme harekâtı barışı korumadan, barışın zorla tesisine kadar değişen hareket çeşitlerini içermekte, diplomatik girişimlerin yanı sıra büyük ölçüde askeri güç kullanımını gerektirmektedir. Bunun en yakın örneği Bosna-Hersek ve Kosova'da görülmüştür.

Bu tip hareketlerin özelliğinden dolayı askeri birliklerin halen sahip olduklarından farklı, özel malzeme ve teçhizatla donatılması, eğitilmesi gerekmektedir...

Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'da meydana gelen yeni oluşumlar, Körfez harekâtı ile bir kez daha ön plana çıkan Ortadoğu'daki enerji kaynaklarının önemi ve Hazar Havzası enerji kaynaklarından daha fazla pay alma girişimlerine yönelik yakın çevremizdeki gelişmeler Türkiye'yi doğrudan ilgilendirmektedir. (KKK Org. Atilla Ateş-Ulusal Strateji sayı 4)

Türkiye egemenlerinin bugüne kadarki pratiklerine bakıldığında; bu dalaşın içerisinde yer alacakları açıktır. Tabi ki ABD saflarında bu dalaşta yer alışı; Türkiye egemenleri ile emekçiler arasında olduğu gibi, yoğunlaşacağı alanlardaki hem bölge halklarıyla emperyalistler hem de bölge ülkeler egemenleri ile emekçileri arasındaki çelişkileri derinleştireceği, küllenen ateşleri harlandıracağı ve sınıflar mücadelesinde emekçiler açısından yeni olanaklar sağlayacağı açıktır.

Nitekim emperyalistler 21. yy.'in olası tehditlerinden kimini paylaşım dalaşları açısından gerekçeler olarak bilinçli bir biçimde öne çıkarırken, kimi gelişmelerden de gerçekten korkmaktadırlar. Bu ise, **ezilen halklar ve emekçilerin emperyalistlerin tüm planlarını alt üst eden karşı kouşlarıdır**. Dünyanın en büyük ekonomik ve askeri iki gücü ABD ve RSE'lerinin Vietnam ve Afganistan mağlubiyetleri bunun en somut iki örneğidir. Mao'nun dediği gibi **halkların gücü ve yaratıcılığı, her türlü imkan ve gücü elinde bulunduran emperyalistleri 'kağıttan kaplan'a dönüştürebilmektedir**. Emperyalistlerin sınırsız sömürü ve yağma için halkları birbirini boğazlatması ve birbirlerinin kanlarını dökmesi üzerine kurdukları hesapları bozacak olan da yine **halkın örgütlenmiş gücünün kendisidir**.

Emperyalistler tüm güçlerine, nükleer silahlarına, radara yakalanmayan uçaklarına, binlerce çeşit bomba ve silahlarına, tanklarına, toplarına rağmen hiçbir şeyi olmayanlardan korkuyorlar. Nitekim NATO'nun "Ye-

ni Stratejik Konsept”inde emperyalistler ve uşaklarının en fazla üzerinde durdukları tehdit 21.yy’ da olacağı beklenen ayaklanmalardır. NA-TO’nun yeniden konumlanması tartışmalarının yapıldığı süreçlerde NA-TO üyesi ülkeler askeri güçlerini bu tehdide karşı hem ortaklaşa, hem de tek tek ülkeler bazında nasıl konumlandıracaklarını tartıştılar. Bunun için ortak tatbikatlar dahi yapıldı.

1997 yılının Ekim ayında, İngiltere Krallık Birleşik Servisleri binasında yapılan “21.yy’da NATO ve Güvenlik, Gerçek Vizyon” adıyla yapılan toplantı sonrası yayınlanan raporda ayaklanmalar tartışıldı. Önümüzdeki yy’ın “ayaklanmalar yy”ı olacağı belirlemesini yapan emperyalistlerin uzmanları, bu ayaklanmaların ağırlıklı merkezleri olarak da petrol-doğalgaz vb. önemli enerji kaynakları ve Jeo-stratejik yerler olması, akla, emperyalistlerin bu bölgelere yapacakları müdahalelere kılıf bulma çabaları biçiminde düşünceler getirse de, bahsedilen bu bölgelere baktığımızda emperyalist dalaşın yoğunlaştığı yerler olması nedeniyle bölge halklarının çok daha fazla baskı, terör ve sömürüye maruz kaldıklarını, bu yanılla da isyan etmenin nesnel dinamiklerini ciddi oranda kendilerinde taşıdıklarını görürüz. Bu bölgeler Ortadoğu, Basra Körfezi, Kuzeybatı Afrika, Kafkasya ve Latin Amerika olarak belirlenmiştir.

Emperyalistler uykularını kaçırın olası ayaklanma tehditlerine karşı “Asimetrik Savaş” teorisi adlı bir savaş tarzı üzerinde durmuşlardır. Asimetrik savaş, büyük teknolojik olanaklara ve savaş gücüne sahip orduların, daha düşük silah gücüne sahip gerilla kuvvetleri karşısında başarısız olduğu gerçeğinden hareketle geliştirilen bir teori. ABD Savunma Bakanı William Cohen’in Biyolojik ve kimyasal silahlar uzmanı Asistanı Harold Schmidt toplantıda yaptığı açıklamada, ABD’nin savaş tekniklerinin Körfez savaşında Irak’a karşı etkili olduğunu, ama aynı bölgedeki gerilla savaşlarına karşı büyük başarısızlık sergilediğini belirtti.

Bradford Üniversitesi Öğretim üyesi Rogers ise ekonomik eşitsizliğin bu biçimde artan bir tarzda gidişi durumunda 21. yy’ın özellikle ilk otuz yılının Zapatistalar örneğinde olduğu gibi ayaklanmalarla geçeceğini ve bir ayaklanmalar çağının başladığını söylemişti.

Emperyalistler ve uşaklarını böylesine kaygılandırın nedenlere başlıklar halinde bakmak dahi emperyalistler ve uşaklarının kaygılarında ne kadar haklı olduklarını göstermeye yetecektir.

a)Emperyalist-kapitalist sistemin yapısal krizinin uygulanan tüm sömürü ve talan eksenli politikalara rağmen, çözülmek bir yana giderek derinleşmesi,

b) Emperyalistlerarası paylaşılmış alanların yeniden paylaşımı dalaşının sistemin yapısal krizinin hem derinleşmesinin nedenlerinden ve hem de sonuçlarından oluşu nedeniyle artış,

c) Krizin yükünü işçi sınıfı ve emekçi halklara yüklemeye çalışan egemen sınıfların uyguladıkları KİT'ler ve sosyal güvenlik kurumlarının özelleştirilmesi, eğitim, sağlık vb.nin paralı hale getirilmesi, işten çıkarılmalar, esnek üretim, taşeronlaştırma, yarı-sömürge ülkelerde tarıma desteğin kesilmesi vb. politikalar sonucu işçi sınıfı ve emekçi halkların yaşam koşullarının katlanılmaz hale gelişi,

d) 90'lar başından itibaren emperyalist sisteme yeni pazar alanları ve kaynaklar yaratan eski SSCB ve Doğu Bloku ülkelerinin posasının çıkarılmış olması ve bu ülkelerin halklarının yaşam koşullarının çok kısa sürede büyük bir hızla düşüşü, ilk dönemin hengamesi içerisinde ne olup bittiğini dahi anlamakta güçlük çeken bu ülke halklarının ciddi bir tepkiyle yüklenmeleri,

e) Yarı-sömürge ülke emekçilerinin sistemin bunalımından en fazla etkilenen kesimleri oluşturmaları, zaman zaman kesintiye uğrasa da sürekli bir devrimci başkaldırı geleneğine sahip olmaları; Nepal, Filipinler, Peru, Hindistan, Türkiye'deki gerilla savaşları başta olmak üzere sürekliliğini kaybetmeyen komünist ve devrimci yapıların emperyalist sisteme ve uşaklarına karşı mücadeleleri,

f) Emperyalist ülke emekçileri üzerindeki sömürünün neo-liberal politikaların uygulanmasıyla artışı ve emperyalist ülke emekçilerinin bu uygulamalara karşı olduğu, ciddi karşı-koyuşlar göstermeleri vb. vb. olguları sayabiliriz.

Bunları bazı istatistiki verilerle somutlarsak; ezilenleri bir patlamaya yönelmek zorunda bırakan ve aynı ölçüde egemen sömürücü sınıfları da korkutan dünyamızda ezen-ezilen, sömüren-sömürülen çelişkisinin almış olduğu boyut daha iyi anlaşılacaktır.

200 çok uluslu şirketin toplam satışları dünya kayıtlı ekonomisinin %28'ini oluşturuyor ve bu kesim dünya işgücünün yalnızca %1'ini istihdam ediyor. Dünyanın en zengin 227 kişinin servetinin değeri 1000 milyar doları aşmış durumdadır. Bu dünya nüfusunun %45'ini oluşturan 2.5 milyar insanın yıllık gelirine eşit bir miktarı anlamına gelmektedir. Dünyanın en zengin üç kişinin servetinin değeri 48 ülkenin GSYİH'ya eşittir. Dünya nüfusunun en zengin %20'si dünya gelirinin %85'ine el koyuyor. Mafyanın yıllık cirosu 1997 verilerine göre 1000 milyar dolar ve bunun 400 milyar doları uyuşturucu gelirden oluşmakta. ABD'de 50 milyon civarında in-

san da hiçbir sağlık korumasına sahip değil. Yani dñnyanın en zengin ÷lkesinde nñfusun 100 milyonu yoksul ve sağlık, barınma, beslenme vs. en temel insani gereksinimlerden uzak durumda yaşamakta. AB ÷lkelerinde 18 milyon civarında işsiz var ve sayıları giderek artmaktadır. Her yıl ağlıktan 30 milyon insan ölüyor. 1.300 milyon insan yetersiz besleniyor ve bunun yaklaşık 800 milyonu mutlak yoksulluk sınırın altında ve ağlıkla cebelleşiyor. Yılda 30 milyonun ağlıktan ölmesini ve mutlak yoksulluk sınırının altındaki yüzmilyonlarca insanın asgari yaşam koşullarına kavuşması için gerekli miktar ise '97 verilerine göre 13 milyar dolar. Buna karşılık AB ÷lkelerinde parfüm ve deodorant türü malzemeler için ödenen yıllık miktar da 13 milyar dolar. Dünyada üç milyar insan günde iki dolardan az, 1,3 milyar insan da günde bir dolardan az gelire yaşıyor. Doğu Avrupa ve BDT' de yaşayanların 119 milyonu mutlak yoksulluk sınırının altında yaşıyor. 250 milyon çocuk en ağır şartlarda çalıştırılıyor. 100 milyon çocuk sokaklarda yaşıyor. 20 milyon köle çocuğun varlığından sözediliyor. Yarı -sömürge, Yarı-feodal ÷lkelerden emperyalist ÷lkelere akan borç ödemesi 1980'den '90 ortalarına kadar 1.5 trilyon dolardır. 1980'de bu ÷lkelerin borçlarının toplamı 500 milyar dolardır. Bugün toplam borçlarının 2 trilyonu aştığı bilinmektedir. Bu veriler giderek ezilenler aleyhine sürekli büyümektedir. Emperyalistlerin korkusunu büyüten, ezilenlerin giderek daha da katlanılmaz hale gelen yaşam koşullarıdır. Bu yaşam koşullarıyla ezilenler adeta uyanmayı bekleyen bir yanardağa benzemektedirler. Bu potansiyel devrimci öncülerini de yaratmakta gecikmeyecektir. Nitekim birçok ÷lkede bu doğrultuda gelişmeler de vardır. Daha önce faşist gerici iktidarlar tarafından bastırılan birçok devrimci örgülenme yeniden filizlenmektedir. Diğer taraftan da Maoistlerin önderliğindeki Nepal, Peru, Hindistan, Filipinler gibi ÷lkelerde kitleler içinde kök salmış hareketler emperyalistlere başlıbaşına korku salmaktadırlar. Emperyalistlerarası rekabetin boyutu, sistemin krizi, ezilen kesimlerin yaşam şartları vs. düşünöldüğünde emperyalist sistemin ezilenleri 2. emperyalist savaş sonrası gibi idare edebilecek bir takım önlemler alma koşulları da görünmemektedir. Bu durum çok doğal olarak sınıf çelişkilerinin boyutlanmasını ve daha açık çatışmalara dönüşmesini getirecektir. Emperyalist dalaşın yoğunlaştığı Avrasya alanında bu durum daha elverişli bir zemin sunacaktır. Çünkü savaşların çelişkileri derinleştirdiği ve bir yanıyla devrimci-komünist öncülere birçok imkan sunduğu geçmiş devrim süreçlerinde de görölmüştür.

Ülkemiz açaşından bakıldığında da benzer koşullardan bahsedebiliriz.

Tabii Türkiye'nin kendine özgü çelişkileriyle yoğrulmuş biçimde. Türkiye açısından bakıldığında PKK'nin girdiği teslimiyet sürecinin kısa sürede TDH ve devrimci hareketin kitle kaynağı olan ve özellikle T. Kürdistanı'nda Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesiyle birlikte ciddi anlamda politikleşmiş ve devletten "uzaklaşmış" Kürt halkının, PKK önderliği tarafından faşist diktatörlüğün "**Demokratik Cumhuriyet**" biçiminde pazarlanıp Kürt emekçilerini tekrar devletle barıştırma çabalarının önümüzdeki kısa sürede ciddi etkisi olacağı açıktır. Fakat bir o kadar gerçek olan da, Kürt emekçilerinin PKK önderliğinin teslimiyetçi çizgisinin oluşturduğu "Demokratik Cumhuriyet" in bir halüsülasyondan ibaret olduğunu görmekte gecikmeyecekleridir. Şu an açısından bakıldığında PKK önderliği tarafından faşist diktatörlük ve emperyalistlerle barıştırılmaya çalışılan Kürt ulusunun politikleşmiş geniş kesimleri, sonraki aşamalarda devrimci ve komünist hareket açısından ciddi bir kaynak olacaktır.

Diğer taraftan Dünya Bankası ve IMF'nin; deprem vergisinden işçi ve memur maaşlarına yapılacak zamma kadar herşeye karıştığı; bütçeyi düzenlediği ve tüm bunların da aleni bir biçimde yapıldığı ülkemizde, emperyalistlerin ve ülke egemenlerinin işçi sınıfı ve emekçilere giderek daha fazla yüklenecekleri açıktır. Buna ek olarak ABD emperyalizminin Avrasya bölgesinde Türkiye'ye biçtiği misyon gereği kendisini bölgesel savaşlar içinde daha aktif bir biçimde yer alacak tarzda örgütleyecek olan diktatörlük; gücü daha çok merkezde toplayacak; baskı aygıtlarını daha fazla işlevlendirecektir. Emperyalistlerin daha öncesinde "devletin küçültülmesi" adı altında dayattıkları devletin "yeniden yapılandırılması" ile petrol-doğalgaz bekleşiminin gereksinimlerinin kesişmesi faşist diktatörlüğün baskıcı yönünü daha fazla öne çıkaracaktır.

"21.yy'ın bölgesel jandarması olarak hazırlanan Kemalist diktatörlük yine ABD Emperyalizminin global ve bölgesel ihtiyaçlarına ve çıkarlarına göre yeniden yapılandırılıyor. Bu kez NATO varlığını ve etkisini korumakla birlikte yeni unsur olarak AGİT normlarına göre yeniden yapılandırılıyor. AGİT'e damgasını vuran da yine ABD... ancak bu kez Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni yenilgiye uğratmış ve 'zafer' kazanmış bir faşist devlet var. Bu devlet DYSS'ne göre örgütlenmişti. Bu örgütlenme Halk Savaşı Stratejisi'ne karşı sözde geliştirilmiştir. Bunun "bölgesel güç" için yeterli olmadığı açık. O halde emperyalist 'yeniden yapılandırma', 'bölgesel güç' normlarına göre olmak zorundadır. Bölgesel politika ve çıkar, bölgesel savaş anlamına gelir. Bu savaşın emperyalist savaş stratejileri termolojisindeki adı ise 'Orta Yoğunluklu Savaş Stratejisi' (OYSS)' dir.

Evet, faşist Kemalist diktatörlük bundan böyle esas olarak OYSS' ne göre yeniden yapılandırılacaktır. Yani emperyalizm adına bölge halklarına kan kusturacak ve bölgesel gerici savaşlar çıkaracak ya da savaşlarda dolaylı-dolaysız aktif rol oynayacaktır.” (Yeni Demokrasi Yolunda Özgür Gelecek-sayı 2)

Genelkurmay'ın T. Kürdistanı'na yönelik basına yansıyan projesi olan “**Güneydoğu müsteşarlığı**”nı bunun bir parçası olarak görmek gerekir. Ortadoğu ve Kafkaslar sınırını oluşturan T. Kürdistanı'nda Genelkurmay'ın istediği tarzda bir oluşum, devlet-ordu eksenli daha merkezi tarzda örgütlenme perspektifinin bir parçasıyken diğer taraftan da T. Kürdistan'ında OHAL'in kaldırılması sonrası hem ordunun varlığını sürrekli Kürt halkı üzerinde hissettirmek hem de emperyalistler açısından önemi daha da artacak olan bu bölgeyi olabildiğince güvenli hale getirmek perspektifinin sonucudur. Son yıllarda egemen sınıflar arasında yaşanan çatışmalarda ön plana çıkarılan milletvekillerinin beceriksizliği, yolsuzluklara adlarının karışması, mafya ile ilişkileri vb. olgular milletvekilleri ve meclise ilişkin kitlelerde bir güvensizlik yaratılıp bu güvensizlik polis kurumuna kadar genişletilirken ordu bunlardan bilinçli tarzda uzak tutulmuştur. Egemenlerin, devleti ideolojik ve örgütsel bazda yeniden organize ederken hem merkezi iktidar güçleriyle başlayan güçleri tasfiye/etkisizleştirme, hem de ordu merkezli bir merkezileştirmeye yeniden örgütlenecek olan egemenlik aygıtını kitlelerde meşrulaştırmak hatta bizzat fiili destekçileri yapmak için başlattığı saldırıyla, orduya güvenildi. Susurluk süreciyle birlikte demokrasinin öncüsü misyonuna soyundurulan ordu, daha önceki süreçlerde **perde arkasından devleti yönettiği kurumları legalleştirerek** meşruluğunu da sağladı. Batı Çalışma Grubu, Kriz Yönetim Merkezi, Milli Askeri Strateji Konsepti, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi vs.vs.

Gelinen aşama itibarıyla ordu merkezli devletin temel yönetsel ve idari kurumları esas olarak önemli yanlarıyla oluşturulmuş durumdadır. Faşizmi maskeleyen, kitleleri manipüle etmek için kullanılan parlamento günümüzde bir peçe olarak dahi bizzat egemen sınıflar tarafından işlevsizleştirilmiş ve bu gayet planlı olarak yapılmıştır. Tabi bu süreç, aynı zamanda devlet güdümündeki STK'ların “örgütlenebilme ve hak arayabilme koşullarının oluşması” yanılması yaratmalarıyla birlikte yürütülmüştür. Ülkemizdeki her çeşit reformist-revizyonist, liberal, sosyal-demokrat, Kürt milliyetçilerinin de katkılarıyla ordu merkezli yeniden organizasyonun ideolojik boyutu da yönetsel ve idari kurumların yanısıra benzer bir tarzda oluşturulmuştur. A. Öcalan ve PKK Başkanlık Konseyi'nin

de orduyu neredeyse demokrasinin mimarı yapan açıklamaları egemen sınıfların yeni düzenlemesindeki taşların daha fazla yerine oturmasını sağlamıştır. Kendi katiline sempati besleyen bu teslimiyetçiler, kitlelerin de önemli oranda bu durumdan etkilenmesine neden olmuştur.

Önümüzdeki 20-25 yıl içinde 50 milyar dolarlık silahlanmaya gideceğini açıklayan egemen sınıfların böylesine büyük bir silahlanmayı yalnızca savunma için kullanmayı düşünmedikleri bir gerçektir. Bu savaş malzemeleri, çok daha güçlü ve teknik malzemelerle donatılmış bir savaş gücü oluşturmanın hazırlıklarıdır. Yıllardır gerilla savaşına karşı yürüttüğü savaşta ABD ve İsrail silahlı kuvvetleriyle birlikte dünyanın üç önemli deneyimli gücünden biri haline gelmiş olan TC ordusu, kendi başına dahi bölgedeki devletler açısından ciddi bir tehditken, İsrail'le oluşturduğu ABD destekli askeri ittifakla tam bir tehdit merkezi haline gelmiştir. Yukarıda Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Atilla Ateş'in konuşmasından aktardığımız kısa bölümde konulan mantık ve paylaşım dalaşlarının yaşandığı bölgelerde yaşanacak sorunlardan kendisini de sorumlu sayması ve bu dalaşlara aktif biçimde katılacakları yönlü açıklamaları Türkiye'nin önümüzdeki süreçte bölgede gerçekleşecek savaşlara savaşan bir güç olarak katılacağı biçiminde anlaşılmalıdır.

A. Öcalan'ın Suriye'den çıkartılması ve Kenya'da yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesi süreci ABD'nin taşları döşeme planının hızlandırılması süreciydi. ABD'nin yönlendirmesi ve desteğini arkasına alan Türkiye Suriye'yi savaşla tehdit ederek A. Öcalan'ın Suriye'den çıkışını sağlamakla ve PKK'yi teslimiyetçi bir çizgiye çekecek olan süreci başlatmakla aslında ABD'nin bölgesel planını da yaşama geçiriyordu. Nitekim Irak Kürdistanı'nda ABD'ye bağımlı Kürt devletinin oluşumu hızlandırıldı, Suriye'nin sesi önemli oranda kesildi, savaşan bir güç olarak varlığıyla TC'yi istikrarsızlığa sürükleyişiyse ABD'nin planlarını objektif olarak kimi yanlarıyla bozan PKK, tam ABD güdümlü bir rotaya koyularak TC'nin T. Kürdistanı'nda rahatlaması sağlandı. PKK'nin getirildiği sürecin bir sonucu olarak AB tarafından Türkiye'nin AB'ye aday üyeliği önünde engel olarak gösterilen PKK sorunu da önemli oranda halledildiğinden TC'ye AB tarafından aday üyelik statüsü tanındı. ABD'nin AB'ye yönelik uzun erimli planı içerisinde Türkiye'nin AB içerisinde ABD'nin kozu olması hedefi bulunmaktadır. Kısacası ABD günümüze kadar yaşanan gelişmelerle bölgeye yönelik istediği TC eksenli düzenlemeyi önemli oranda gerçekleştirmiştir.

Bir taraftan bu gelişmelerle bölgesel dalaşlara aktif katılımcı olarak semirtilen diktötörlük, diğer taraftan hem kendi içinde hem de ezilen

emekçi sınıflarla ciddi çelişkiler yaşamaktadır. Ezilen emekçi sınıfların içerisinde geçtiğimiz süreç açısından sisteme yönelik tepkileri daha çok MGK sendikacıları ve reformistler tarafından boğulmaktadır. Buna rağmen faşist bir sendikada örgütlü olmalarına rağmen Türk-Metal'e bağlı işçilerin kendiliğinden tepkileri, Beykoz Kundura, İzmit-SEKA işçilerinin fabrika işgali direnişleri vb. Tuzla Deri-İş başta olmak üzere lokal düzeyde olmasına rağmen sınıfın bütünü açısından daha ileri bir konumlanışa sahip olan kimi işletmelerdeki militan direniş ve grevler, yine TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, KESK gibi reformist, gerici ve MGK sendikacılarının üst yönetiminde yer aldığı işçi ve kamu emekçileri konfederasyonlarına bağlı işçilerin tepelerindeki sendika ağalarını bir biçimde tepki göstermeye zorlayan tavırlarını devrimci mücadele de giderek olgunlaşan nesnel zeminler olarak görülmelidir.

Diğer taraftan, egemen sınıfların siyasal temsilcileri FP ile ekonomik alandaki temsilcileri MÜSİAD olan kesim ile egemen sınıfların merkezi klikleri arasındaki çatışmalar 28 Şubat süreciyle birlikte ordunun merkezi kliğin sözcülüğünü yüklenerek askeri gücünü tehdit unsuru olarak kullanmasına rağmen devam etmektedir. A.Taner Kışlalı suikasti sonrası AKİT gazetesine yapılan baskın ve A.Taşgetiren'in tutuklanıp daha sonra serbest bırakılması, yine Merve Kavakçı'nın evine N. Mete Yüksel tarafından yapılmaya çalışılan baskın, Erbakana hapis ve ömür boyu siyaset yasağı cezası bu dalaşın son haklarıydı. Benzer bir biçimde T. Kürdistanı'ndaki savaştan beslenerek plazlanan uyuşturucu, rüşvet, silah kaçakçılığı, adam kaçırmaya, haraç vb. birçok kirli işi yapan ve devletin birçok kurumunda yukarıdan aşağıya yerleşmiş ve polis- özel tim içerisinde büyük bir ağırlık elde etmiş olan, kendi aralarında dalaşlar ve birbirlerine düşmeler yaşasalar da hala ciddi bir güç olarak var olan ve tasfiye edilme girişimlerine karşı ciddi bir direnç gösteren Çiller-Ağar-Bucak adlarında somutlanan kesimle, merkezi klik arasında da zaman zaman boyutlanan bir dalaş kendisini devam ettirmektedir. Özcesi egemen sınıflar arasında ciddi bir parçalanmışlık mevcuttur.

Hem işçi ve emekçi hareketinde alttan alta mayalanan ve zaman zaman ciddi patlamalara dönüşen tepkiler hem de egemen sınıfların kendi aralarındaki dalaş keskinliği önümüzdeki süreçte devrimci mücadele açısından ciddi olanaklar sunmaktadır.

Egemen sınıfların devrim cephesine yönelik kapsamlı fiziki ve ideolojik saldırıları ile ciddi bir gerileme ve durgunluk sürecine girmiş olan TDH, bugün nesnel koşulların ciddi mücadele olanaklarına rağmen devrimci müdahaleyi gerçekleştirilmekten uzak bir konumlanış içindedir. Bu

ise egemen sınıfların kendi içlerindeki parçlanmışlığa rağmen, PKK'nin teslimiyetçi çizgisinin yarattığı tasfiyeci dalgayı da arkasına alıp devrim cephesine fiziki ve ideolojik saldırılarına pervasızca devam etmesini kolaylaştırmaktadır.

Diğer taraftan gerek ideolojik olarak, gerekse de örgütsel bazda bu saldırılar karşısında kendi çizgisi doğrultusunda ısrarlı olan ve tam da PKK önderliğinin gerilla savaşını, silahlı mücadeleyi lanetlediği ve kendisini vareden T. Kürdistanı kırlarını terkederken, Proletarya Partisi'nin tekrar T. Kürdistanı'na gerilla gücünü yerleştirmesi Demokratik Halk Devrimi ve sosyalizm mücadelesindeki ısrarın ve faşist diktatörlüğün ve emperyalist güçlerin Türkiye'ye ilişkin planlarının bozulmasına yönelik küçük ama önemli bir adım olarak ve kararlılık görülmelidir. Karadeniz ve T. Kürdistanı'nda gelişebilecek gerilla savaşı merkezli devrimci savaşın etkisi yalnızca Türkiye ile sınırlı olmayacaktır. En başta ABD emperyalizminin Türkiye'yi bu bölgelerdeki emperyalist dalaşa kullanma planlarının sabote edilmesiyken, diğer taraftan da bölge halklarını egemen sınıflar ve emperyalistlere karşı, devrimci bir savaşıma yöneltme noktasında teşvik edici olacaktır. Bugün petrol ve doğalgaz rezervleri ve bunların dünyaya pazarlanması güzergahlarında etkin olmak merkezli yürütülen emperyalist dalaşın kurbanları olan, kanları akıtılan bölge halklarına bulduğumuz topraklardan destek olmak ta ancak böyle gerçekleşecektir ve devrimcilerin-komünistlerin en temel görevlerindedir.

Emperyalistlerin ve uşaklarının "21.yy'ın ayaklanmalar yüzyılı" olacağı belirlemesini gerçeğe dönüştürerek, onların 21.yy planlarını bozmak, yeni yüzyılı sosyalizmin bayrağını Türkiye topraklarında göklere çekerek insanlığın yeni bir dünya hayallerini bir kez de somutlamak görevi MLM'lerin omuzlarındadır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- *Yeni Dünya Gerçeği- Orhan İyiler*
- *Özgür Üniversite Forumu- Ortadoğu*
- *Ortadoğu- Suat Parlar*
- *Ulusal Strateji Dergisi*
- *Kazanılacak Dünya dergisi*
- *Özgür Gelecek gazetesi*
- *Partizan dergisi*

Dünyayı değiştirme eyleminin teori ve pratiğinin özlü feneri: Komünist Manifesto

“Bu yapıt duru ve parlak bir deha ile yeni bir dünya anlayışını toplumsal yaşamı da kucaklayan tutarlı bir tarihsel materyalizmi, en geniş ve en derin gelişim öğretisi olarak **diyalektiği**, sınıf mücadelesi kuramını ve proletaryanın-yeni komünist toplumun yaratıcısının- dünya tarihindeki **devrimci rolünü** açıklar.

Lenin, Marks’ın eserleri üzerinde Marksizm’in temel esaslarını ortaya koyduğu **Karl Marks** başlıklı makalesinde Komünist Manifesto’yu bu sözlerle özetlemişti. İnsanlık tarihi boyunca hiçbir kitapçık yoktur ki, üzerinde bu kadar tartışılmış olsun. Hiçbir kitapçık yoktur ki, sömürü ve talan düzeninin efendilerini bu kadar korkutsun. Ve yine hiçbir kitapçık yoktur ki, işçi sınıfı ve emekçiler tarafından böylesine sahiplenilsin.

İnsanlık tarihi boyunca hiçbir kitapçık yoktur ki, üzerinde bu kadar tartışılmış olsun. Hiçbir kitapçık yoktur ki, sömürü ve talan düzeninin efendilerini bu kadar korkutsun. Ve yine hiçbir kitapçık yoktur ki, işçi sınıfı ve emekçiler tarafından böylesine sahiplenilsin.

K.Manifesto, sınıflar mücadelesinde bir dönüm noktasıdır. Kendisinden önceki sınıf mücadeleleri, iktisadi, sosyal, siyasal gelişmelerin giderek şiddetlendirdiği ve nihai bir çözümü zorunlu kıldığı çelişkiler, ortaya çıkan düşünceler, birikim ve tecrübeler K.Manifesto’nun ortaya çıkışının nesnel zemini oldu. “İleri bir teori toplumun kendisinde devinim yapan bir etki yapar. Ve toplumun köklü dönüşümü bakımından güçlü bir etkendir.” (Marks)

“Zorunluluklar dünyasından özgürlükler dünyasına geçiş süreci proletaryanın biliminin formüle edilişi, proletarya ve emekçi kitlelerin zulüme ve sömürüye karşı başkaldırı” ve yeni bir toplum yaratma mücadelesinde teorik-programatik ve pratik rehberliğiyle, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesinde niteliksel dönüşümün başlangıcı oldu. İnsan bilinci, dünyayı yorumlamanın ötesinde değiştirme bilinciyle donanması gerek-

tiğini gördü.

Bundan 152 yıl önce Komünist Birlik'in program ve teorisi olarak **Marks** ve **Engels** tarafından kaleme alındığında, bundan sonraki sınıf mücadelelerine damgasını vuracağı ve bu 23 sayfalık küçük kitapçıkta ortaya konulan düşünceler ışığında insanlık tarihinde bir dönüm noktasının başlatıldığı yazarları dışında çok fazla insan tarafından anlaşılammıştı. Fakat kısa bir süre sonra "Sibirya'dan Kaliforniya'ya kadar milyonlarca işçiyi etkisi altına aldı" (Engels). Nedeni açıktı; bu kitapçıkta özetlenen düşünceler, o zamana kadarki tarihsel ve toplumsal süreçleri diyalektik ve tarihsel materyalist yöntemle, kişilerin görmek istediğini, hayallerini değil, yaşanmış, yaşanmakta ve yaşanacak olan gerçekliği ortaya koymuştu. Neydi bu gerçeklik? **İnsanlık tarihi sınıf savaşmalarının tarihi idi.** Geline aşamada bu süreç proletarya-burjuvazi karşıtlığına dönüşmüştür. İnsanlığın yüzyıllardır özlemini çektiği, ütopyik tariflere ve denemelere giriştiği sömürsüz, baskısız bir toplum özlemini gerçekliğe dönüştürmenin koşulları olgunlaşmaktaydı. Aynı zamanda bu misyonu bir zorunluluk olarak yerine getirecek sınıf da ortaya çıkmış, gelişmekteydi. Bu düş, "zincirlerinden başka kaybedecek birşeyi olmayan proletarya"nın ideolojik-politik-pratik yol göstericiliğinde ayağa kalkan ve ezilen, sömürülen emekçi kitleler tarafından gerçekleştirilecekti. **"Proletarya, evrensel acılara yüklendiği için evrensel bir çap kazanan ve genel bir adaletsizliğin kurbanı olduğu için özel bir adalete özlem duymayan bir toplumsal kategoridir. Proletarya toplumun ancak öbür sınıflarını da özgürleştirmek koşuluyla kendi kendini özgürlüğe kavuşturabilecek olan sınıftır."** (Marks) (abç) Manifesto'nun yayınlanmasından çok kısa bir süre sonra **1848 Şubat Devrimi** patlak verdi. Proletarya, burjuvaziye karşı ilk büyük başkaldırısını kendi bayrağının altında gerçekleştireyordu, ama hala doğru bir teoriye sahip değildi. Bu ayaklanmanın önemi, onun Manifesto da belirtilen modern toplumun sınıf çatışmasını, proletarya-burjuvazi çatışmasını doğrulamasıydı. **Erken doğum olan bu ayaklanma doğal olarak yenilgiyle sonuçlandı.** Yenilginin işçi sınıfı mücadelesinde yarattığı geri çekiliş manifestonunda uzun süre tozlu rafa larda kalmasına neden oldu. **1871 Paris Komünü** ise Manifesto'nun tarihinde bir dönüm noktası oldu. İşçi sınıfının burjuvazi karşısında yaşadığı kısa dönemli iktidar, hem iktidarın ele geçirilişiyle hem de ye-

nilgisine neden olan yanlarıyla bir yandan K.Manifesto'nun genel ilke ve esaslarını doğrularken diğer yandan da asıl metinde olmayan önemli bir ilkeyi eklemelerine neden oldu. **“İşçi sınıfı hazır devlet mekanizmasını ele geçirip kullanamaz. Hazır devlet mekanizması egemen sınıflar tarafından ve onlar için yapılmıştı. İşçi sınıfı zaferinden sonra yeni devlet mekanizması kurmalıdır.”**

Paris Komünü deneyi aynı zamanda Manifesto da ortaya konan düşüncelerle, **Proudhon, Blanque** gibi küçük burjuva sosyalistlerinin düşünceleri arasındaki ayrımın da pratik olarak işçi sınıfının gözünde netleşmesine neden oldu.

KOMÜNİST MANİFESTO'YU ORTAYA ÇIKARAN TARİHSEL SÜREÇ

Feodalizmin can çekiştiği buna karşılık kapitalizmin geliştiği, dolaşısıyla da **burjuvazinin yükselen bir sınıf olarak ilerici bir nitelik taşıdığı** 18. yy aynı zamanda düşünsel alanda da yankısını bulan patlamaların ardı ardına gerçekleştiği bir süreçti.

Feodal sistemdeki çözülme, o zamana kadar toplum üzerinde tartışmasız büyük bir maddi ve manevi güce sahip bulunan kral ve kiliseye karşı başkaldıran kitleler, aynı zamanda, feodal topluma özgü din, devlet, kültür-sanat, doğa bilimleri, ahlak, özgürlük gibi tüm kurum ve kavramlara yeni bir anlayışla bakmaya başladılar. Aydınlanma Dönemi olarak tarihe geçen bu sürecin tek bir değerlendirme kriteri vardı: Us.Herşey us'a uygunluk kantarına vuruldu. Bu dönem Hegel'in dediği gibi, **“dünyanın kafası üstüne konulduğu dönem”** oldu. Us'un krallığının kurulmasıyla her türlü eşitsizlik, ayrıcalık, baskı ortadan kalkacaktı. Fakat zamanla görüldü ki herşeyin yargıci ve kantarı haline getirilen “Us” burjuvazinin, iktisadi-siyasal ve sosyal alandaki, süregiden yaşamdaki çıkarlarının düşünsel anlamdaki ifadesinden başka birşey değildir. Feodaller ile burjuvalar arasındaki çatışmada nasıl ki her zaman feodal aristokrasinin “kıçındaki arma”yı gördülerse, eşitlik, özgürlük, kardeşlik gibi sloganlarla burjuvazinin arkasından yürüdükleri dönem boyunca da, yaşamdaki akla gelebilecek herşeyin karşılığı haline gelmiş olan parayı gördüler. “Başta gelen güç aracı olarak kılıç, yerini paraya bıraktı.” (Marks)

Herşeyin tek ölçütü, tek karşılığı haline gelmiş olan para, tarihte

hiçbir zaman bu denli güçlü olmamıştı. **Shakespeare paranın bu gücünü şu sözlerle ifade ediyordu:**

“Papazlarınızı da koparır sizden, uşaklarınızı da.

Babayiğitleri umarsız bıraktırır.

Bu sarı köle,

İnançlar getirir ve inançlar götürür, lanetliyi kutsar,

Azmış cüzzamı tapılası kılar.

Oturtur hırsızları senatörlerle yanyana, şan ve saygınlık verir.

Bu odur ki; geçkin dulu yeniden gelin eder.

Miskinhanede etleri dökülmüş olsa da,

Aptallar için yeniden albeniler.

Yeter ey lanetli maden,

Ulusları birbirine düşüren,

Sen, insanlığın ortak orospusu.”

Komünist Manifesto’da ise bu durum şu sözlerle ifadelendiriliyor:

“Burjuvazi iktidara geldiği her yerde bütün feodal, ataerkil, romantik ilişkilere son verdi. İnsanı doğal efendilerine bağlayan, çok çeşitli feodal bağları acımasızca kopardı ve insan ile insan arasında çıplak çıkardan, “katı nakit ödemedi” başka hiçbir bağ bırakmadı. Dinsel tutkuların, şövalyece coşkuların, dar kafalı duygusallığın ilahi vecde gelmelerini, bencil hesapların buzlu sularında boğdu. Kişisel onuru değişim değerini indirgedi ve sayısız kazanılmış tasdikli özgürlüklerin yerine, o tek insafsız özgürlüğü, ticaret özgürlüğünü koydu. Tek sözcükle, dinsel ve siyasal düşlerle perdelenmiş sömürünün yerine, açık, utanmaz, dolaysız, yalın sömürüyü koydu.”

Kapitalist sistemin acımasız rekabet koşulları, önüne gelen her şeyi silip süpüren, doymak bilmez bir oburu andırıyordu. “Ölümsüz “us” burjuvazinin yargııcıydı ve yalnızca burjuvazinin lehine kararlar alıyordu. Küçük burjuva ve küçük köylülük kapitalizmin yakıcı işleyişi nedeniyle, her geçen gün mülksüzleşerek proletaryanın saflarına katılmaktaydı. Sayıları günden güne artan mülksüzler, en kötü koşullarda çalışmakta ve yaşamaktaydılar. Açlık ve sefalet Ortaçağı kasıp kavuran vebanın yayılışından daha hızlı bir biçimde topluma yayılmaktaydı. Üç-dört yaşındaki çocuklar para karşılığında aileleri tarafından burjuvalara satılmakta ve bu çocuklar burjuvalar tarafından günde onbeş-onaltı saatten az olmamak kaydıyla en kötü koşullar-

da çalıştırılmakta ve yaşamak zorunda bırakılmaktaydılar. Bir çoğu ise içerisinde olduğu koşullar nedeniyle birkaç yıl içerisinde ölmekteydi. Açlığın ve sefaletin müthiş derecede yaygınlaşması, burjuvaziden medet umanlarda büyük bir hayal kırıklığı yarattı.

Bu süreç, aynı zamanda, işçi sınıfı ve toplumun diğer kesimlerinin mücadelesinin de giderek yükselmesini getirmiştir. **Başlangıçta tek tek patronlara karşı sürdürülen mücadele, zamanla burjuvaziye karşı sınıf olarak savaşıma dönüştü.** İster Luddistlerin, makinelerin üretimde kullanımının yaygınlaşmasıyla işsiz kalan ve makinaları işlerini ellerinden alan suçlular olarak gören ve bunun sonucunda makinaları kırmaya, fabrikaları yakmaya (bundan dolayı birçoğunun idam edilmesine rağmen) yönelik eylemleri olsun, ister Chartistlerin anayasal reform talepleri için yıllarca süren mücadeleleri olsun, isterse de 1831,1834 Lyon ve 1844 Silezyalı dokumacıların ayaklanmaları olsun, bunların tümü kendiliğindenliklerine, iktidar perspektifi yoksunluğuna ve hatta ayaklanırken dahi krala bağlılık bildirmelerine rağmen, **tüm bu eylemler, işçi sınıfının kendiliğinden sınıf olma durumundan kendisi için sınıf olma, sınıf bilinci kazanma sürecinin köşe taşları olmuşlardır.** Ve bu eylemlerin tümüne kabaca bakıldığında, işçi sınıfının sınıf bilincinin tohumları görülmektedir. Bunu o dönemin sloganlarında; **çalışarak yaşayalım ya da savaşarak ölelim”** ya da marşlarında;

“Başlayınca bizim saltanatımız

Son bulunca senin saltanatın

Bu eski dünyanın kefenini öreceğiz.

Aç kulağımı duy: gümbür, gümbür geliyor insan.” görmekteyiz.

İçerisinde bulunduğu sömürü, baskı ve yoksulluğun nedeninin, kapitalist sistemin kendisi olduğunun ve kendisiyle birlikte tüm ezilen ve sömürülen emekçileri kurtarmaya muktedir bir güç olduğunun bilincine henüz varamamış oluşu, işçi sınıfının tüm bu hareketlerin sonuçsuz kalmasına ya da çok kısmi değişikliklerle sınırlı kalmasına neden olmuştur.

İşçilerin içerisine düştükleri açlık ve sefalet başta olmak üzere, geniş kitlelerin içerisine düştükleri durumdan etkilenen, çeşitli teoriler ve pratik uygulamalarla, toplumda yaşanan bu eşitsizlikleri çözmeye çalışsan birçok anlayış da bu sürecin ürünü olarak ortaya çıkmakta gecik-

medi. Saint-Simon, Charles Fouer, Robert Owen gibi **ütopik sosyalistler**, Aguste Blanque ve Armand Barbes gibi **komplocular**, Etienne Cabet, Pierre Joseph Proudhon gibi **anarşistler**, Weitling, Heinrich Bauer, Karl Schapper vb. öne çıkan kişiler bu anlayışların teorisyenleri olarak ortaya çıkmışlardır.

Bu dönemde öne çıkan ve kendisini çeşitli biçimlerde sosyalist veya komünist olarak adlandıran bu anlayışlar içerisinde ütopik sosyalistlerden Robert Owen, Saint-Simon, Charles Fouer, içerisinde yaşadıkları toplumu değerlendirmeleri ve gelecek topluma ortaya koyduklarıyla ayrı bir yere oturmuşlardır.

Toplumsal eşitsizlikleri gidermeyi deha sahibi bireylerin rolü olarak gören ve toplumların tarihsel eylemine ilgi duymayan, proletaryayı yalnızca toplumun en fazla acı çeken kesimi olarak görebilen bu üçlü, geleceğin toplumunu hem teorik olarak oldukça eksiksiz olarak betimlemelerine, hem de Robert Owen'in Hampshire'deki Harmany Holl kolonisinde **beş yıl boyunca uygulamasına**, toplumsal koşulların insanın şekillenişindeki önemini görmelerine ve toplumlar tarihini çeşitli aşamalara ayırmalarına rağmen, kendisini sosyalist olarak ifade eden birçok anlayışla aynı kaderi paylaşmak zorunda kaldılar tarihin yasaları karşısında.

Çünkü, tarihsel gelişme, burjuvazi ile proletarya arasındaki mücadelenin giderek keskinleşmesi biçiminde devam ettiği için, bu çatışmada **uzlaştırıcı bir duruş**, doğal olarak proletaryanın burjuvaziye karşı savaşımının önünde engel olmak ve tüm iyi niyetlerine rağmen **burjuvazinin sömürü ve talan düzeninin devamına hizmet etmektir. Sınıflar arası uzlaşmayı savunan, devrimci ve siyasal eylemi reddeden konumlanışları doğal olarak sınıf mücadelesi karşısında gerici bir nitelik taşımaktadır.**

Marks ve Engels bir yandan ütopik sosyalistleri eleştirirken öte yandan da onları dönemin sosyalistlerinden ayıran yanları görüyor ve Dühring'in ütopik sosyalistlere yönelik haksız saldırılarına Anti-Dühring'de şu sözlerle yanıt veriyorlardı: "Biz, düşlemsel dış görünüş altında her yerde kendisini belli eden, bu ham kafaların görmekte yeteneksiz oldukları dahice fikir tohumları ve dahice fikirler karşısında sevinmeyi yeğ tutarız... Kuşkusuz eğer bay Dühring, eline yalnızca Owen'in "Yeni Ahlak Dünyasının Kitabı"nı almış olsaydı-Owen'in her

zaman eklediği gibi yaşa göre-eşit çalışma görevi ve eşit ürün hakkı ile yalnızca komünizmin en kararlısını dile getirmekle kalmaz, ama plan, yükseklik ve kabataslak perspektif ile geleceğin komünist toplumuna yönelik mimarlığın eksiksiz bir işlenişini de görürdü.”

Kendilerini çeşitli biçimlerde sosyalist olarak ifade eden bu akımların sosyalizm anlayışları hala şekilsiz, kaba ve proletaryanın tarihsel rolünü anlamaktan uzak bir içerikteydi.

“1847’de sosyalist denilince bir yandan, çeşitli ütopyacı sistemlerin savunucuları olan ve her ikisi de tekleden ibaret olma durumuna indirgenen ve gittikçe ölmekte olan İngiltere’deki Owenciler, Fransa’daki Fouerciler; öte yanda bir sürü palavrayla sermayeye ve iktidara hiçbir zarar vermeden, her türlü sosyal bozukluğu ortadan kaldırmayı vaadeden çok çeşitli sosyal şarlatanlar, her iki halde de işçi hareketi dışında olan ve “eğitilmiş” sınıflardan medet uman kimseler anlaşılıyordu. İşçi sınıfının, salt politik alt üst oluşunun yetersizliğine inanmış ve toplumu topyekün dönüşmesinin gerekliliğini talep eden her kesim, o zamanlar kendisine komünist diyordu. Bu kaba, yontulmamış, saf içgüdüsel bir komünizmdi. Ama yine de en önemli noktaya değiniyordu. İşçi sınıfı arasında Fransa’da **Cabet**’nin, Almanya’da **Weitling**’in ütopyacı komünizmini doğurmaya yetecek kadar güçlüydü. **Böylece 1847’de sosyalizm bir orta sınıf hareketi, komünizm bir işçi sınıfı hareketiydi.** “(Engels, 1888 İngilizce baskıya önsöz)

Marks ve Engels, kendi çağlarının sosyalistlerinin aksine salt görünen değil, kapitalist toplum işleyiş mekanizmasını açığa çıkararak sonuca ulaşmaya çalıştılar. Hem kendilerinden önceki süreçlerin iktisadi, tarihsel ve toplumsal gelişimini, hem de o konulara ilişkin ortaya konulan anlayışları eleştirel bir incelemeye tabi tutarak bilimsel sosyalizmin temellerini hazırladılar. Nedenleri doğru bir biçimde ortaya koymak ve doğru sonuçlara ulaşmak için yeni bir bakış açısı ve yöntem arayışı, onları, Hegel’in diyalektiğine ve Feuerbach’ın materyalizmine yöneltti. **Marksizm’in üç ayağından biri olan** klasik Alman Felsefesi üzerinden yükselen **Marksist felsefe** sayesinde felsefe “dünyayı yorumlamanın değil değiştirmenin”aracı haline gelmiş ve “proletaryanın entellektüel silahı”olarak yeni bir içerik ve işleve bürünmüş oluyordu.Hegel ve Feuerbach ile en üst aşamaya ulaşan Klasik Alman Felsefesi,Marksist Felsefenin temeli olmasını Hegel’in diyalektiğine

ve Feuerbach'ın materyalizmine borçludur. Klasik Alman Felsefesinin bu iki ayağında Hegel diyalektiği, insanlık tarihinin, doğanın, düşünce- nin sürekli bir hareket, değişim, varoluş ve yokoluş içerisinde olduğunu, bunun şeylerin kendi iç sürecinden kaynaklandığını ortaya koyarak, insanlık tarihini, doğayı, toplumları, düşünceyi değişmeyen, sürekli kendisini tekrarlayan bir süreç olarak ele alan metafizik düşünceye büyük bir darbe vurmuştur. Tarihe bakıldığında diyalektiğin antikçağ Yunan filozoflarına kadar uzanan bir tarihi olduğunu görürüz. Heraklitos **“Her şey hem kendisidir, hem de değildir. Çünkü herşey akar, herşey dönüşme, oluş ve yokoluş durumundadır.”** diyerek diyalektiği mükemmel bir biçimde formüle etmiştir. Fakat doğa ve tarih biliminin henüz çok geri bir seviyede oluşu, antikçağ filozoflarının yakaladığı bu önemli özelliğin etkisinin sınırlı kalmasına neden olmuştur. Hegel'in bu noktadaki avantajı, yaşadığı süreçte bir çok önemli gelişmenin yaşanmış ve yaşanıyor oluşuydu. Buna rağmen Hegel idealisti. Kafasındaki şey ve fikirlerin az çok soyut yansılarını olarak görecektir yerde, tersine nesnelere ile nesnelere gelişmesini, dünya varılmadan bilinmeyen bir yerde varolan “iddia”nın gerçekleşmiş yalın kopyaları olarak görüyordu. Bundan dolayı herşey baş aşağı konulmuş ve dünyanın gerçek bağlantısı tamamen tersine çevrilmiştir. Klasik Alman Felsefesinin ikinci ayağı olan ve idealizme en büyük darbeyi vuran ise Feuerbach'ın materyalizmi olmuştur. Ölümsüz Us,idea ölümsüz tin vb. biçimlerde adlandırılan ve herşeyin yaratıcısı olarak kabul edilen gizemli güç anlayışının karşısına Feuerbach, **“herşeyin kaynağı doğadır”** diye çıktı. Bu, Hegel de dahil tüm idealistlerden Feuerbach'ı ayıran en önemli noktaydı. Fakat Feuerbach'ın materyalizm anlayışı da anti -diyalektikti. Diyalektik ve tarihsel olmayan, esas olarak mekanik olan **Feuerbach materyalizmi bu durumuyla değiştirme gücünden yoksun, yalnızca yorumlayan olarak kalmaktaydı.** Diyalektiği Hegel idealizminden, materyalizmi de Feuerbach'ın değiştirme gücünün yoksun anlayışından kurtaran Marks, materyalist tarih anlayışının zeminlerini oluşturmuştur. Bu aynı zamanda sosyalizmin bilim haline gelme sürecinin tamamlanmasını hızlandıran bir gelişmedir. Materyalist tarih anlayışı sayesinde kapitalist sistemin çelişkilerine yönelen Marks artı-değer yasasını bulmuştur. Materyalist tarih anlayışına göre toplumların geçirdiği evrelerin, yaşanan altüst oluşların nedeninin ,

son tahlilde o toplumun iktisadında aranması gerekir. Materyalist tarih anlayışıyla kapitalist toplumun yasalarını çözmeye yönelik Marks, kapitalizmi doğuran koşulların aynı zamanda onun yıkımının da koşulları olduğunu belirleyerek kapitalizmin kendisinden önceki sistemler gibi yıkılacağını ve sosyalizmin insanlık için bir zorunluluk olduğunu ortaya koydu. Bu noktada zeminini ise Klasik İngiliz İktisadında buldu. Kapitalizmin en gelişkin olduğu İngiltere’de kapitalizmin yasalarını en ileri düzeyde açıklayan **Adam Smith** ve **David Ricardo** idi. **Marks, bunların iktisat teorilerini inceleyerek ve onların ulaştıkları son nokta olan “kapitalizm doğal düzen” yaklaşımını mahkum etti.** Marks’ı bu sonuca götüren ise; kendisinden önceki burjuva iktisatçılarının kapitalizmin yasalarını tahlil ederek emek-değer teorisinin temellerini atmalarına, değerın emek zamanı tarafından belirlendiğini saptamalarına rağmen, emeğin niçin onun ürün değeri ile ve emek zamanının bu değerin büyüklüğü ile neden temsil edildiği gibi sorular soramamaları ve böylece ulaştıkları sonuç üzerinde dönüp durmalarına neden olan soruları sorabilmesi ve ulaştığı yanıtlardı.

Emeğin değer ürettiğini ve bunun hangi biçimde, nasıl gerçekleştiğini çözümlen Marks, değerın donmuş emek anlamına geldiğini çıkardı. Bunun üzerinden meta -para ilişkisine ulaştı. Paranın sermayeye dönüşümünü ve değişen sermaye ile değişmeyen sermaye arasındaki ayrımı ortaya koyup, artı-değerın değişen sermayeden elde edildiğine ulaştı. Böylece kapitalist sistemin can damarını yakalamış oldu. Çünkü kapitalist sisteme damgasını vuran maddi zemin yakalanmıştı. Peki neydi **artı-değer**, işçi sınıfının bu yasayı bilmesinin neden bu kadar önemi vardı? Bu, özce ifade etmek gerekirse, **işçinin ödenmemiş emeğine kapitalistçe el konulmasıydı.** Ve artı-değer, kendisi de bir meta olan özel bir metadan sağlanmaktaydı. Bu özel metayı diğer metalardan ayrıcalıklı kılan yan ise tüketildikçe değer yaratmasıydı. **Bu özel nitelikli meta emek-gücüdür.** “Para sahibi bir günlük emek-gücünün değerini ödemiştir, bunun için bir günlük kullanımı, bir günlük emek ona aittir. Emek-gücünün günlük tüketimi yarım günlük çalışmaya malolmasına karşılık, aynı emek-gücünün tam bir gün çalışabilmesi ve dolayısıyla birgün zarfında kendisine ödenenin iki katı değer yaratması” (Marks), bu süreç artı-değerın elde edilme sürecidir. Böylece işçi sınıfının kapitalist sistem içerisinde nasıl sömürüldüğü ve

kapitalistlerin karlarının kaynağı açığa çıkarılmış oldu. İşçi sınıfının neden sürekli yoksullaştığı, bu durumdan kurtulmak için bu temel nedene yönelmek zorunda olduğu ve bunun da kapitalist sistemin sonunun başlangıcı olduğu görüldü. Bu kendiliğinden bir süreç olarak kendiliğinden bir biçimde gerçekleşmeyecekti. Bu görev “burjuvazinin mezar kazıyıcısı” proletaryanın omuzlarındaydı.

Materyalist tarih anlayışı ve ardından artı-değer’in bulunmasıyla sosyalizm bilim haline gelmişti.

Marks ve Engels’in düşünsel alanda yakaladıkları bu mükemmel ilerleme o dönem yaygın olan eşitlikçi-ütopik sosyalist ya da komünist gruplarda da yankısını bulmakta gecikmedi. Adiller Birliği de Marks ve Engels’in görüşlerinin önemini görmeye başlayan gruplardan biriydi. Üyeleri arasında saatçi Joseph Moll, ayakkabıcı Heinrich Bauer ve Karl Schapper’in olduğu **Adiller Birliği 1936 yılında Paris’te Alman mülteciler tarafından kurulmuş**, 1946 yılında ise merkezini Londra’ya taşımıştı. Birlik eşitlikçi ve ütopik görüşlerin etkisi altındaydı, fakat bir yandan da Marks ve Engels’in görüşlerine duydukları ilgi artıyordu. Daha önce Birliğe katılmaları yönlü talepleri Marks ve Engels tarafından reddedilmesine rağmen, 1847 yılında tekrar önerilmesi noktasında yeniden karar aldılar. **1847 Mayıs’ında bir Enternasyonal Kongre düzenlemeyi kararlaştıran Adiller Birliği, bu tarihten önce Marks ve Engels’i Birliğe katılmaları yönünde ikna etmesi için Joseph Moll’u gönderdiler.** Daha önce yapılan öneriyi örgütün sekter ve komplocu-ütopycı görüşleri yüzünden geri çevirmişlerdi. Fakat Marks Joseph Moll’la yaptığı görüşme sonunda, hem tasarlanan enternasyonalde düşüncelerini işçi sınıfına daha geniş bir biçimde yayma olanağının ortaya çıkması, hem de Adiller Birliği önderlerinin kendi düşünceleri doğrultusunda hareket ettirebileceğine inanması nedeniyle getirilen öneriyi kabul etti. Yapılan çağrıya Engels de olumlu yanıt verince **Marks ve Engels Adiller Birliği’ne resmen katılmış oldular.**

Marks ve Engels’in Birliğe katılmasıyla, Mayıs ayında yapılacak kongre Haziran ayına ertelendi. Kongre 1847 Haziran başlarında Londra’da toplandı. **Marks’ın parasızlık yüzünden katılamadığı kongre Marks’ın düşüncelerini aktardığı Vilhelm Wolf ve Engels sayesinde birçok yanılla yeni bir biçim ve içerik kazandı. Birliğin**

ismi Komünist Birlik olarak değiştirilirken, “Bütün İnsanlar Kardeşir” sloganı yerini, “Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz” sloganına bırakıyordu. Marks’ın önerisiyle değişen Birliğin sloganına ilişkin Marks, “kardeşi olmaktan hoşlanmadığım bir alay insan var” demişti. “Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz” sloganı, işçi sınıfının mücadelelerinde tarihsel öneme sahip bir slogandı. **Bu slogan, proletarya enter-nasyonalizminin temel ilkesini, bütün ülkelerin işçilerinin enter-nasyonal dayanışması düşüncesini, kapitalist sömürü, baskı ve talana karşı mücadelede işçi sınıfının birlik ve dayanışmasının tarihte ilk defa ortaya konulduğu slogandı. Bu slogan, kapitalist sisteme karşı bütün dünya işçilerini birlikte hareket etmeye çağıran savaş çağrısıydı.**

Marks ve Engels’in görüşlerinin tümünden Birliğin düşüncelerinin yerine geçmesi, 29 Kasım-8 Aralık 1847 tarihleri arasında yapılan **ikinci kongrede** gerçekleşti. On gün süren tartışmalar sonunda **Marks ve Engels’in görüşleri kendisini örgütün tüzüğünde somutluyordu.**

Komünist Birlik, “Burjuvazinin devrilmesi, proletaryanın egemenliği, sınıf karşıtlığına dayanan eski burjuva toplumun kaldırılması ve sınıfsız ve özel mülkiyetsiz bir toplumun kurulması” görevini önüne koyuyordu. Yeni tüzüğe göre Komünist Birliğin en yüksek organı, yerel örgütlerden gelen delegelerin oluşturduğu kongreydi. İki kongre arasında yürütme görevi merkez komitesine veriliyordu. Yerel örgütlere kongrenin kararlarına uyma zorunluluğu getirilmişti. Örgütün bir başkan ve başkan yardımcısı bulunan komünleri, en küçük örgütlenme birimleriydi. Belli bir yöredeki birkaç komün bir bölge komitesince yönetilmekteydi.

Komünist Birliğe üyelik koşulları da yeniden düzenlenmişti. Tüzüğü benimseyen kişiler ancak, komünün, komün başkanının ve kendisini tavsiye eden bir üyenin onayıyla birliğe kabul edilebiliyordu. **Üyeler, komünizme inanmak, bir komüniste yaşar hayat sürmek, birliğin kararlarını ve gizliliğini gözetmek, birliğe düşman olan örgütlerden uzak durmak zorundaydılar.** Ayrıca tüzüğe aykırı davranışların cezalandırılmasına ve aidatların ödeneşi ile harcamaların nasıl yapılacağına ilişkin düzenlemeler de yapılmıştı.

Bu kongre aynı zamanda Marks ve Engels’i Komünist Birliğin resmi programı olacak “İman Yemini”ni hazırlamakla görevlendirdi. Yü-

zelli yıldır dünya proletaryası ve ezilen-sömürülen emekçilere klavuzluk yapan **Komünist Manifesto** tüm bu süreçlerin sonunda **Şubat 1848'de hazırlanmış oldu.**

KOMÜNİST MANİFESTO YENİ DÜNYA İÇİN SAVAŞ ÇAĞRISIDIR

Komünist Manifesto dört ana başlık altında toplanmıştır. Tüm bu başlıklar altında işlenen konulara baktığımızda, **tarihi materyalizm, sınıf mücadelesi, bilimsel sosyalizmin oluşma süreci, kapitalizmin niteliği, sosyalizme giden yol ve sosyalizmin kaçınılmazlığının açıklanmasıdır.** Aradan geçen yüzelli yıllık süreç içerisinde Komünist Manifesto'nun temel görüşlerinden yalnızca Avrupa devriminin gerçekleşmediğini, diğerlerinin ise kendilerini daha fazla ispatlayarak sürdürdüğünü görmekteyiz.

1)PROLETERLER VE BURJUVALAR: “Her tarihsel çağda egemen olan iktisadi üretim ve mücadele biçimi ve ondan zorunlu olarak doğan sosyal yapılanma, o çağın üzerine kurulu olduğu temeli meydana getirir; Ve o çağın politik ve düşünce tarihi, ancak bu temele dayanarak açıklanabilir. Dolayısıyla, insanlığın bütün tarihi (toprakta ortak mülkiyete dayanan ilkel kabile düzeninin dağılmasından bu yana) sınıf mücadelesinin, sömürülen ile sömüren, ezilen ile ezen sınıflar arasındaki mücadelenin tarihidir. Bu sınıf mücadeleleri tarihi bir evrimler dizisi içinde bugün, sömürülen ve ezilen sınıfın-proletaryanın-sömüren ve ezen sınıfın-burjuvazinin-boyunduruğundan kurtuluşunun, aynı zamanda ve nihai olarak toplumun tümünü sömürülmekten, ezilmekten, sınıf ayrılıklarından ve sınıf mücadelelerinden kurtarmaksızın elde edemeyeceği bir aşamaya ulaşmıştır.” (Engels, 1888 İngilizce baskıya önsöz)

Komünist Manifesto'nun özünü yansıtan bu belirleme, insanlık tarihinin geçtiği aşamaların zeminini ve gelinen süreçte kapitalist toplumun hangi yöne ve hangi sınıfın önderliğinde evrileceğinin özlü ifadesidir. K.Manifesto'ya temel teşkil eden bu yaklaşım, Marks ve Engels tarafından diyalektik ve materyalist tarih anlayışı ışığında, kendilerinden önceki düşünürlerin ortaya koyduklarının ve insanlık tarihinin eleştirel bir tarzda incelenip aşılmasıyla elde edilmiştir. Bunu Marks da Engels de birçok yerde belirtmişlerdir. Marks Weydamayer'e

1852’de yazdığı mektupta; “Sınıf mücadelesini keşfetmek bana ait değil, Benden önceki burjuva tarihçileri Guizot, Mignet, Thierry gibi Fransız sosyalist tarihçileri sınıf mücadelesini bulmuşlardı. Burjuva iktisatçılardan sınıfların ekonomik yapısını açıklamışlardı” diye belirtir ve kendi katkısını ise, “**Birincisi**, sınıfların varlığı üretimin gelişmesinin belli bir aşamasına bağlıdır, **ikincisi**, sınıf mücadelesi kaçınılmaz olarak proletarya diktatörlüğüne yol açar, **üçüncüsü**, proletarya diktatörlüğü, sınıfların, dolayısıyla proletarya ve burjuvazinin de ortadan kalkmasına götürür.” biçiminde ifade eder. Fakat bundan hareketle Marks ve Engels’in üzerinden yükseldikleri bu zeminlerin basit bir devamcıları oldukları gibi bir yanılgıya düşmemek gerekir. **Marks ve Engels kendi çağlarının ve daha önceki düşünürlerin aksine, yalnızca görünenler üzerinden sonuçlara ulaşmaya çalışmadılar, insanlık tarihini bir bütün olarak ele alarak, tarihin değişim ve gelişimine öncülük eden yasaları bulmaya yöneldiler.** Geline aşamada ise tarihin sosyalizme kaçınılmaz evrilişini hazırlayacak olan proletaryayı tüm gerçekliğiyle ortaya çıkardılar ve nasıl bir misyonla yüklü olduğunu ortaya koydular. Tüm düşüncelerini de bu sınıf üzerine oturtular; “Sonuna değin gelişmiş proletaryada tüm insanlığın, insanlık görüşünün soyutlanması pratik olarak tamamlanmış bulunur. Güncel toplumun tüm insan dışı yaşam koşulları, en insan dışı yanlarıyla proletaryanın yaşam koşullarında yoğunlaşmış bulunur. Proletaryada insan kendi kendisini yitirmiş ama aynı zamanda bu yitirmenin teorik olarak bilincini de kazanmıştır. Üstelik ne sakınabileceği, ne allayıp pullayabileceği sefalet, kendini ona önüne geçilmez bir biçimde kabul ettiren sefalet, zorunluluğun pratik dışı vurumu onu böylesine bir insandışıllığa karşı doğrudan doğruya başkaldırmaya zorlar. Bu nedenle proletarya kendi kendini kurtarabilir ve kurtaracaktır. Güncel toplumun, kendi öz durumunun özetlediği tüm insandışı yaşam koşullarını ortadan kaldırmadan da kendi öz yaşam koşullarını ortadan kaldıramaz.” (Marks-Engels)

Kapitalizmin zorunlu sonucu olan proletaryanın tarihsel rolünü ortaya koyan Marks ve Engels, kapitalizmin iç işleyişini ve kendisinin yıkılış koşullarını yine kendi içerisinde taşıdığını ise şu sözlerle ifade ederler; “Bugüne kadar tüm toplumlar görmüş olduğumuz gibi, ezen ve ezilen sınıfların karşıtlığı üzerine dayandırılmıştır. Ama bir sınıfı

ezebilmek için, ona hiç değilse kendi kölece varlığını sürdürebilecek koşulların sağlanması gerekir. Serflik döneminde serf kendisini komün üyeliğine yükseltmiştir, tıpkı küçük burjuvazinin-feodal mutlakiyetçiliğin boyunduruğu altında bir burjuva haline geldiği gibi. Modern emekçi ise tersine, sanayinin gelişmesiyle yükseleceği yerde, gittikçe daha çok kendi yaşam koşullarının altına düşüyor. İşçi yoksullaşıyor ve yoksullaşma, nüfustan ve servetten daha hızlı geliyor... Toplum bu burjuvazinin egemenliği altında artık yaşayamaz, bir başka değişle onun varlığı artık toplumla bağdaşmıyor... Kendi üretim, değişim ve mülkiyet ilişkileri ile modern burjuva toplumu, böylesine devasa üretim araçları yaratmış bulunan bu toplum, yeraltı güçlerinin büyüyle harekete geçirdiği güçleri kontrol edemeyen büyücüye benziyor. Sanayinin ve ticaretin tarihi, on yıllardan beri, modern üretici güçlerin, modern üretim koşullarına karşı, burjuvazinin ve onun egemenliğinin varlık koşulu mülkiyet ilişkilerine karşı isyanın tarihinden başka birşey değildir. Bu konuda, tüm burjuva toplumun varlığını dönemsel yinelemeleriyle her keresinde daha tehdit edici bir biçimde tehlikeye düşüren ticari bunalımların sözünü etmek yeterlidir. Bu ticari bunalımlar sırasında yalnızca mamul ürünlerin değil, daha önce yaratılmış üretici güçlerin de büyük bir kısmı düzenli olarak yok ediliyor. Bu bunalımlar sırasında, daha önceki bütün çağlarda anlamsız görülebilecek bir toplumsal salgın baş gösteriyor-**aşırı üretim salgını**. Toplum kendisini, birden bire gerisin geriye, anlık bir barbarlık durumuna sokulmuş buluyor: Sanki bir kıtlık, bir yıkım savaşı, bütün gıda maddesi ikmalini kesmiştir, peki ama neden? Çünkü toplumda çok fazla ticaret, çok fazla uygarlık, çok fazla gıda maddesi, çok fazla sanayi var da ondan... Burjuva ilişkileri bunların yarattığı zenginliği kucaklayamayacak denli darlaşmıştır. Peki burjuvazi bu bunalımları nasıl atlatıyor? Bir yandan üretici güçleri kitlesel olarak yok ederek, öte yandan da yeni pazarlar ele geçirecek ve eskilerini daha kapsamlı bir biçimde sömürerek. Yani daha çok yönlü ve daha büyük bunalımlar hazırlayarak ve bunalımları önleyecek araçları azaltarak.” (K.Manifesto)

Tüm bu süreçler burjuvazi ile proletaryada en uç biçimi somutlanan kapitalist sistemdeki sınıflar mücadelesini daha da keskinleşmesine, proletaryanın burjuvazinin iktidarını sona erdirebilmesinin nesnel zeminlerini daha fazla olgunlaştırmaktadır. Sonuç olarak, burjuvazinin

devrilmesi, ve proletaryanın zaferi tarihin akışının bir zorunluluğu olarak temelleriyle bu bölümde açıklanmış olmaktadır.

2)PROLETERLER VE KOMÜNİSTLER: “Bu dünyayı kurtarma işinin üstesinden gelmek; işte modern proletaryanın tarihsel görevi. Bu işin tarihsel koşullarını ve bu yoldan niteliğini derinliğine irdelemek ve böylece, bugün ezilen ve bu işi görmekle görevli sınıfa, kendi öz işinin koşulları ve niteliği üzerine bilinç vermek; işte proleter hareketin teorik dışı vurumu olan bilimsel sosyalizmin görevi.” (Engels, Anti-Dühring)

Bir önceki bölümde kapitalizmin neden yıkılacağını ve proletaryanın tarihsel rolünü ortaya koyan Marks ve Engels, bu bölümde, ilk olarak **maddi yaşam koşullarının dışarıdan daha ileri örgütlü bir bilincin müdahalesi olmadan burjuvazinin iktidarını yerle bir etmeye ve sosyalist bir toplumu kurmaya yönelik yeterli bilinci oluşturmaya yetmeyeceğinden yola çıkarak, proletaryanın kapitalizme karşı mücadelesini iktidar perspektifiyle donatacak ve yönlendirecek Marksist teoriyle donanmış komünistlerin oynamaları gereken misyonu; komünistler, demek ki, pratik olarak, bütün ülkelerin işçi partilerinin en kararlı, daima ileri itici kesimleridirler; teorik olarak, proletaryanın diğer kitesinden önce hareket hattını, koşulları ve proleter hareketin genel sorunlarını kavrama üstünlüğüne sahiptirler.”** diyerek hedeflerini şöyle belirtir: Komünistlerin önünde duran ilk amacı bütün öteki proleter partilerinkiyle aynıdır; proletaryanın sınıf olarak oluşması (proletaryanın kendiliğinden sınıf olma durumundan çıkıp kendisi için sınıf olması, yani sınıfının bilincini kazanması) burjuvazinin egemenliğinin yıkılması, siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi.”

Diğer taraftan burjuva ideologlarının ve her türden Marksizm karşıtı gericilerin; bugün dahi kendi çıkarları doğrultusunda çarpıtmaya çalıştıkları; aile, özel mülkiyet, özgürlük, kadın, ulusal sorun vb. konularda komünistlerin ortaya koydukları düşüncelere yaptıkları saldırı ve çarpıtmaların çürütülmesini görmekteyiz. Özel mülkiyetin kaldırılması; “özel mülkiyeti ortadan kaldırma niyetimiz karşısında dehşete kapılıyorsunuz, oysa mülkiyet sizin mevcut toplumunuzda nüfusun onda dokuzu için zaten ortadan kalkmıştır. Birkaç kişi için varoluşu tamamıyla bu onda dokuzun ellerinde olmayışından ötürüdür. Demek ki siz

bizi, varlığının zorunlu koşulu toplumun büyük çoğunluğunun mülksüzlüğü olan bir mülkiyet biçimini ortadan kaldırmaya niyetlenmekle suçluyorsunuz... Elbette bizim niyetimizde zaten budur. “Böylece özgürlüğün ortadan kalkacağı suçlamasına ise” özgürlük ile mevcut burjuva üretim koşulları altında, serbest ticaret, serbest alım-satım kastediliyor... Ve bu durumun kaldırılmasına burjuvazi kişiselliğin ve özgürlüğün kaldırılması diyor! Haklı da. Burjuva kişiselliği, burjuva özgürlüğü ve burjuva bağımsızlığının kaldırılması söz konusudur.”

Vatan-millet gibi burjuvazinin ve tüm diğer egemen sınıfların sürekli istismar ettiği ve burjuvazinin sınıfsal çıkarları gereği, hem başka uluslara karşı yönelttiği saldırganlık ve paylaşım savaşlarına meşruluk kazandırmak, hem de ülke içerisinde işçi sınıfı ve emekçilerin sömürü ve talan düzenine karşı mücadelesini, kitlelerde “ulusal bütünlük”, “ulusal çıkar” gibi kavramlara yanlış bir bilinç oluşturmak için başvurduğu yalanların karşısına, “işçilerin vatani yoktur” biçiminde Manifesto’da yapılan belirlemeye karşı, burjuvazinin saldırısına ise şu yanıt verilmiştir; İşçilerin vatani yoktur, onlardan sahip olmadıkları bir şey alınamaz.

Ve tarihsel önemde olan, günümüz koşullarında değerinden zerrece birşey kaybetmeksizin önemini koruyan bir belirleme daha; **Bireyin bir başkası tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde, bir ulusun bir başkası tarafından sömürülmesine de son verilmiş olacaktır.** Ulus içerisindeki sınıflar arası karşıtlığın kalkması ölçüsünde, ulusların birbirine düşmanlığı da son bulacaktır. Yine egemen sınıfların özellikle de bizim gibi islamiyetin toplumun ezici çoğunluğunu etkisi altına aldığı toplumlarda, komünistlerin en çok suçlandığı ve toplumun duyarlı olduğu bir nokta; “ama siz tüm kadınların ortaklaşalığını getirmek istiyorsunuz, diye bağıyor bize tüm burjuvazi koro halinde. Burjuva, karısını salt bir üretim aracı olarak gördüğü için, üretim araçlarının ortaklaşa kullanılacağını duyuyor ve doğal olarak, ortaklaşa olma yazgısından kadınların payına düşeni alacağından başka bir sonuca varamıyor...”

Genelev patronu Manukyan’ın yıllarca vergi rekortmeni olduğu ülkemizde ve dünya üzerinde her türlü cinsel sapkılığın burjuvazi tarafından bizzat körüklendiği, çocukların fuhuşta kullanılmak için kaçırıldığı, pornografinin en fazla gelir getiren dallardan biri olduğu, Asya

ülkelerinin bir çoğunda çocuk fuhuşunun resmiyet kazandığı kapitalist-emperyalist sermaye dünyasının bu noktada komünistlere söyleyebilecek hiç bir sözü olmasa gerek ve olamaz da. "...bugünkü üretim tarzının ortadan kalkmasıyla birlikte, bundan çıkan kadınların ortaklaşalığı da, yani resmi ve gayri-resmi fuhuş da ortadan kalkacaktır."

Ve sonuç olarak, komünizmin, sömürüye dayalı sistemlerin, yani özel mülkiyete dayalı toplumların düşünce, değer yargılarından neden farklı olduğunu da; Komünist devrim; geleneksel mülkiyet ilişkilerinden en köklü kopuştur; onun gelişme süreci içinde geleneksel düşüncelerden en köklü kopuşun gerçekleştirilmesinde şaşılacak birşey yoktur."

Proletarya ile burjuvazi arasındaki çatışma, aynı zamanda, sınıfsız-sınırsız bir dünya yaratmanın başlangıcıdır. "Her siyasal iktidar, bir sınıfın bir başka sınıfı ezmek amacıyla örgütlenmiş şiddet"i olduğuna göre, proletarya, "egemen sınıf olarak eski üretim ilişkilerini şiddet kullanarak ortadan kaldıracaktır" Böylece, "sınıf karşıtlıklarının varlık koşulları ve genel olarak sınıfları ortadan kaldırmış ve böylece, bir sınıf olarak kendi egemenliğini ortadan kaldırmış olacaktır. "İnsanlık ancak böyle bir süreç sonunda "bir kişinin özgür gelişiminin herkesin özgür gelişiminin koşulu olduğu bir toplum"a kavuşacaktır.

3) SOSYALİST VE KOMÜNİST YAZIN: Komünist Manifesto'nun bu bölümü o güne kadar kendisini çeşitli biçimlerde, ama sonuçta sosyalist olarak niteleyen anlayışların eleştirisi ve böylece, bilimsel sosyalizmin bir kez de bu biçimde ispatlanmasına ayrılmıştır.

1) GERİCİ SOSYALİZM: A) FEODAL SOSYALİZM: Tarihe gömülmek üzere olan her sınıf gibi feodal aristokrasi de, bir yandan yeni şartlara uyum sağlamaya çalışırken diğer yandan da, eski düzenin egemen gücü ve sömürünün sahibi olması nedeniyle kendisine ortak olacak ve zamanla sömürüden esas payı alacak olan sınıf olarak tarih sahnesinde hızla ilerleyen burjuvaziye karşı umutsuz bir karşı koyuşa yöneldi. "Halkı kendi arkasına toplayabilmek için feodal aristokrasi, bayrak niyetine, önde proleter sadaka torbasını dalgalandırdı. Ama halk onun peşine her takılışında kışındaki eski feodal hanedan armasını görüp, yükseklerden aşağılayıcı kahkahalarla onu terketti."

Burjuvaziye karşı yaptığı eleştirilerde, işçi sınıfının sözcülüğüne so-

yunarak işçi sınıfını arkasına almaya çalışırken, diğer yandan da “siyasal uygulamada işçi sınıfına karşı alınan bütün zor önlemlerine katılıyorlar” ve günlük yaşamda, bütün tumturaklı nutuklarına karşın, sanayi ağacından düşen altın elmaları toplamak ve sadakati, onuru ve sevgiyi, koyun yünü, şeker pancarı ve içki ticareti ile trampa etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. “Kitleler üzerindeki büyük gücünü kaybetmeye başlayan kilise de “sosyalist” olmakta gecikmedi. Hristiyan sosyalizmi olarak ifade edilen bu akım, “rahibin aristokratın öfkesini takdis ettiği kutsal sudan başka birşey değildir.” (K.Manifesto)

B) KÜÇÜK BURJUVA SOSYALİZMİ: Kapitalizmle beraber ortaya çıkan ve gelişen ama yine kapitalist sistemin işleyiş yasalarından dolayı, artan rekabet karşısında sürekli eriyen ve proletaryanın saflarına katılan küçük burjuvazinin çıkarları üzerinden şekillenen bir sosyalizm anlayışıdır. Sismondi tarafından kapitalist sistemin bir çok ayrıntılarıyla işlendiği bir düşünsel zemine sahip olan sosyalizm anlayışıdır. Bu akımın taraftarları esasta Fransa ve İngiltere’de bulunmaktaydı. Kapitalizmin “çelişkilerini derin bir kavrayışla en küçük ayrıntılarına dek tahlil etmelerine rağmen” eski mülkiyet ilişkilerini geri getirme çabası ya da “modern üretim ve değişim araçlarını eski mülkiyet ilişkileri çerçevesinde zorla tutmayı arzuladıkları” için, “hem gerici hem de ütopyacıydılar.”

C) ALMAN SOSYALİZMİ YA DA “GERÇEK” SOSYALİZM: Somut koşulların hesaba katılmadan bir düşüncenin genel doğru olarak aynı biçimde her yere, her koşula, yani, bir tarihsel ve toplumsal koşul için geçerli olan (Fransa için) düşüncenin, farklı tarihsel ve toplumsal koşullara sahip (Almanya) bir yere uygulanmaya çalışılmasıyla nasıl gerici bir işleve büründüğünün göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır, “gerçek” sosyalizm.

Fransa’da burjuvaziye karşı savaşın formülleri, Almanya’da “papazlardan profesörlere, taşra soylularından bürokratlara kadar genişleyen yandaşları ile birlikte mutlakiyetçi hükümetlerin” elinde burjuvaziye karşı savaşımalarında “gerçek” sosyalizm gerici bir araç olarak kullanılmıştır. Böylece daha geri bir iktisadi ve toplumsal sistemin çıkarlarına hizmet etmekten başka bir anlam taşımadı “gerçek” sosyalizm.

2) TUTUCU SOSYALİZM YA DA BURJUVA SOSYALİZMİ:

Bu sosyalizm türü, kendisinin “mezar kazıyıcısı” proletaryanın sömürü düzeni kapitalizme karşı savaşımından korkunun ve bunun bir takım “iyileştirmeler”le engellenmeye çalışılmasıdır. Bu anlayış sahipleri bir taraftan, bugün dahi egemen sınıflar tarafından, işçi sınıfı ve emekçi halkların sistemi hedef alan örgütlülükler yerine, şu ya da bu talebin dile getirilmesini hedef alan (tabii düzen içi olmak, sistemin temellerine yönelmemek kaydıyla) kadın hakları, hayvan hakları, yardımsever dernekleri gibi katılanların kendilerini rahatlatmaktan ve kitlelerin dik-katini temel sorunlardan uzaklaştırarak, sistemle barışık yaşamalarını sağlayan örgütlenmeler öneriyorlardı.

Diğer taraftan da, işçi sınıfının politik iktidar mücadelesini engellemek için, yaşam koşullarını iyileştirmeye çalışmalarını, siyasal talepleri hedefleyen mücadele yürütmelerini engellemeye çalışıyordu.

“Burjuva sosyalizmi uygun ifadesini ancak ve ancak, salt bir mecaz haline geldiği zaman buluyor. **Serbest ticaret:** emekçi sınıfın çıkarı için. **Koruyucu gümrükler:** emekçi sınıfın çıkarı için. **Hücre hapsi:** emekçi sınıfın çıkarı için”! Burjuva sosyalizmi şu sözlerle özetleniyor: “Burjuva, bir burjuvadır: emekçi sınıfın çıkarı için.

3) ELEŞTİREL-ÜTOPİK SOSYALİZM VE KOMÜNİZM: Bilimsel sosyalizmin üzerinde yükseldiği üç ayaktan birisini oluşturan ütopyik sosyalizmin tarihi 16. yy’da Thomas More ve 17. yy.’da Tommaso Campanella’ya kadar iner. Tabii bu salt Avrupa özgülünde bilinendir. Anadolu topraklarında, “yarın yanağından gayrı, her şeyde, hep beraber” diyerek gerçekleştirmeye çalıştığı toplum modelini özetleyen ve burada bahsedilen ütopyik sosyalistlerin aksine, egemen güçlere karşı başkaldıran **Şeyh Bedrettin** ülkemizde bilinmesine karşın, henüz dünya ezilenlerinin sınıf mücadelesi tarihinde hak ettiği yeri almamış olan **belki de en önemli ütopyik sosyalisttir.**

“Ütopyacılar ütopyacı idiyseleler, bu, kapitalist üretimin henüz çok az gelişmiş bulunduğu bir dönemde başka birşey olamayacakları içindi. Eğer yeni bir toplumun öğelerini kafalarında çıkarmak zorunda kaldı-larsa, bunun nedeni, bu öğelerin henüz eski toplumda gözle görülür bir biçimde ortaya çıkmamasıydı. Eğer yeni yapıların temellerini atmak için başvurmak zorunda kaldı-larsa bu, henüz çağdaş tarihe başvur-malarının sonucuydu.” (Engels-Anti-Dühring)

Kapitalizmin henüz bir toplumsal sistem olarak yerli yerine oturma-

dığı, dolayısıyla proletaryanın henüz oluşum halinde ve edilgen bir sınıf olarak hareket ettiği koşullar, “sınıf karşıtlıklarını ve hüküm süren toplum içinde çözücü öğelerin etkisini görmelerine” ve geleceğin toplumunu ayrıntılı tasarımlarına rağmen, bu hedeflere ulaşmak için “toplumsal eylemin yerini, bunların kişisel yaratıcı eylemi; tarihsel kurtuluş koşullarının yerini fantastik olanlar ve proletaryanın tedrici sınıf olarak örgütlenmesinin yerini, özel olarak tasarlanmış toplumun örgütlenmesi alacaktır” biçimindeki yanılgıları, baştan itibaren ortaya koydukları teorilerin ütopya olarak kalmasını zorunlu kılıyordu. İlerleyen tarihsel ve siyasal koşullar içerisinde ve devrimci eylem karşısında zamanla tümünden gerici bir konuma sürüklendiler.

4) KOMÜNİSTLERİN ÇEŞİTLİ MUHALEFET PARTİLERİ KARŞISINDAKİ KONUMLARI: K.Manifesto'nun bu bölümünde, komünistlerin politik iktidar mücadelesinde, politik savaşımın taktikleri konusunda nasıl bir bakış açısında sahip olmaları gerektiği üzerine Marksist bakış açısının dönemin koşulları içerisinde uygulanışından örnekler verilmektedir. Proletaryanın iktidar mücadelede çeşitli sınıf ve tabakalarla ilişkisinin hem üzerinde yaşadıkları topraklar özgülünde, hem de uluslararası alanda nasıl olması gerektiğine ilişkin sonuçlar çıkarmak açısından öğreticidir: **“Komünistler her yerde mevcut toplumsal ve siyasal düzene karşı her devrimci eylemi desteklerler.** Bütün bu hareketler içerisinde o andaki gelişme derecesi hangi biçimde olursa olsun, mülkiyet sorununu o hareketin temel sorunu olarak ön plana çıkarırlar. Her yerde bütün ülkelerin demokratik partileri arasında bağlantı ve anlaşma sağlanması için çalışırlar.”

Ve sonuç olarak bu bölümü K.Manifesto'nun amacını tek paragrafla özetlediği son paragrafta, hem proletaryanın burjuvaziye karşı savaş ilanını, hemde bunun devrimci şiddetle gerçekleşeceğinin konulduğunu görmekteyiz. Komünistler, kendi görüşlerini ve amaçlarını gizlemeye tenezzül etmezler. Hedeflerine ancak, şimdiye kadarki tüm toplumsal düzenin şiddet kullanılarak yıkılmasıyla ulaşabileceğini açıkça ilan ederler. Varsın egemen sınıflar bir komünist devrim korkusuyla titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri yok. Kazanacakları bir dünya var.

Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz.

KOMÜNİST MANİFESTO MARKSİST-LENİNİST- MAOİSTLER'İN MÜCADELESİNDE HÜKMÜNÜ SÜRDÜRMEYE DEVAM EDİYOR

Marks, devrimlerin gerçekleşmesi için koşulların da buna uygunluk arzemesi gerektiğinden, teori ancak kitleler tarafından maddi bir güce dönüştürüldüğünde ve maddesel bir gücün de maddesel bir güçle devrileceğinden bahsetmişti. “Edilgen bir ögeye maddesel bir temele ihtiyacı vardır devrimlerin. Teori bir halkın içinde ancak o halkın ihtiyaçlarının gerçekleşmesi aracı olduğu ölçüde yerleşecektir. **Sadece düşüncenin gerçek olması yetmez; gerçekliğin de düşüncüyü araması ve istemesi gerekir.**” (abç.)

Nitekim 1917 Ekim Devrimi ile bu belirlemelerin öncülüğünde Lenin'in emperyalizm çağına uyguladığı **Manifesto'nun ilkeleri Sovyetler'de ete-kemiğe büründü.** Kapitalist kölelik zinciri bir kez kırılmış, egemen sınıflar büyük bir korku ve şaşkınlık içinde kalırken, işçi sınıfı ve ezilen emekçi yığınlar, büyük bir coşku ve yeni dünyayı yaratma azmiyle dolmuştu. Burjuvazinin iktidarları için sonun başlangıcı pratikte somutlanmıştı. Kapitalist kölelik zinciri dünyanın dört-bir tarafında işçi sınıfı ve emekçilerin ellerindeki çekiç ve oraklarla ard arda koparılmaktaydı. Lenin'in dediği gibi “**buz kırılmış, yol açılmıştı**” artık dünyanın bir çok yerinde proleterlerin kaybedecek dünyaları olmuştu.

“İleri bir teori toplumun kendisinde devinim yaratan güçlü bir etki yapar ve toplumun dönüşümü bakımından güçlü bir etkidir.” (Marks)

Proletaryanın burjuvaziyi alt ederek Komünist Manifesto'nun ilkerlerini ete-kemiğe büründüren asıl olarak Lenin ve yoldaşları olmuştur. Marks ve Engels'in teorisini, gelişen toplumsal ve tarihsel koşullar içerisinde Rusya somutuna göre biçimlendirerek sosyalizmi somut bir gerçek haline getiren Lenin ve yoldaşları, Diyalektik ve Tarihsel Materyalizmi Marks ve Engels denli ustaca kullanmış ve bilimsel sosyalizmin büyük kurucularının teorilerini geliştirmişlerdir. **Çağ tespiti, Leninist Parti modeli, emperyalizm, işçi-köylü ittifakı, Sovyetler vb birçok konuda bu iki büyük ustanın görmesinin mümkün olmayacağı ve dolayısıyla çözüm üretemeyecekleri noktalarda katkıları yaparak Manifesto'nun sürdürücüleri olmuşlardır.** Lenin ve yoldaşlarının Ekim Devrimi'ni gerçekleştirme süreçleri, “Marksizm mücadele içinde gelişir” yasasına uygun bir seyir izlemiştir. Bunun bir

ayağı sömürücü egemen sınıflara karşı mücadele yürütülmesiyken diğer yanı da her türden anti-Marksit anlayışa karşı sürdürülen mücadeledir. Marks ve Engels'in Avrupa devrimi beklentilerinin Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası karşısında gerçekliğe dönüşmemesi, Lenin'in bu yasayı kavraması ve emperyalizmin tespiti ile yeni ve doğru bir rotaya oturmuştur. **Leninin çürüyen kapitalizm olarak adlandırdığı emperyalizm süreci aynı zamanda bu nesnel koşullara uygun, bu koşulları işçi sınıfı ve emekçiler lehine değiştirecek gücün nasıl bir politik-örgütsel biçime sahip olması gerektiği sorununda yoğunlaşmasını getirmiştir. Menşevikler ile Bolşeviklerin ayrışmasında bu zemin üzerinde olmuştur.** Menşeviklerin öncü partinin rolünü yadsıyan parti ile kitleler arasındaki ayrımı silen kitlelere yönelik politika yapmak adına geri kitlelerin bilinç düzeyine hitap eden, iradi müdahalenin sınıfa bilincin dışarıdan verilebileceğine karşı çıkan "politikanın her zaman ekonomiyi itaatle izlemesi" gerektiğini vaazeden kendiliğindenci-ekonomist yaklaşımlarıyla Leninist Parti anlayışının somutlaştığı öncü sınıfın öncü partisinin proletaryanın ideolojisini benimsemiş "en"lerden oluşması gerektiği bunun en üst düzeyde bilinç düzeyinin öncü partide somutlanması anlamına geldiği kitlelere bilincin bu "en" ileri bilinç sahipleri tarafından verileceği, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin dahi siyasal mücadeleye tabi olması gerektiği vb. anlayışları arasındaki mücadele içerisinde gelişmiştir. Devrimi örgütleme süreci, başından sonuna işçi sınıfı ve emekçi halkların siyasal iktidar hedefli örgütlenmeleri, mücadelenin her aşaması ve her sürecinde siyasal iktidarı hedefleyen bir tarzda sürdürülmesi demektir. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin yaşam koşulları onlarda içerisine düştükleri durumdan dolayı bir tepki oluştursa da, sömürünün asıl nedeni ve nasıl sona erdirilebileceği noktasında yeterli bir bilinç oluşturamayacağından dolayı bu güne kadar süren sınıf mücadeleleri bunun ispatıdır. Devrimi örgütleme süreci aynı zamanda kitlelerin ideolojik dönüşüm süreci olarak ele alınmalıdır. Bu ise kitlelerin seviyesine inmekle değil, onları, tıpkı Lenin'in yaptığı gibi her pratik süreci kitleleri daha ileri bilince yükselterek olacaktır ve öylede olmuştur. Marks ve Engels'le tarih sahnesindeki yerini alan Lenin ve Bolşeviklerle ete-kemiğe bürünen Manifesto'nun uzun yolculuğu Avrupa'ya, Asya'ya, Latin Amerika'ya, Afrika'ya uğradı. Ve çekik gözlülerin ülkesinde Mao Zedung ve

yoldaşlarının elinde emperyalizmin korkularını daha da büyüten, yıkan ve inşa eden muazzam bir silaha dönüştü. İşçi sınıfı ve ezilen emekçiler Avrupa’da kol gezen Komünizmin hayaleti ezici çoğunluğunu köylülerin oluşturduğu ve birçok sosyalist düşünürün dahi küçümsediği Çin gibi oldukça geri iktisadi, sosyal koşullara sahip ve yüz milyonlarca insanın yaşadığı Asya’da bir kez daha ete-kemiğe büründürdüler. Devrimin rüzgârı Doğu’dan esiyordu artık. Devrimin bayrağı yarı-sömürge, yarı-feodal ülke işçi ve emekçilerinin elindeydi artık. Ve tepeden turnağa kendisini baskı ve zorla örgütleyen sömürücü sınıf iktidarları daha şiddetli bir savaşıma dayatıyordu. **Kapitalizmin emperyalizmine evrilmesiyle dünya gericiliği yeni bir silah bulmuştu. Faşizm.** Bu gerçeklik Marks, Engels ve Lenin’in geliştirdikleri bilimsel sosyalizm ruhunu kavrayanlar için, buna uygun bir karşı koyuşun teorik ve pratik yönelimini belirlemek zor değildi. Baskı ve sömürünün iktidarları başından sonuna devrimci şiddetin örgütlendiği şiddete dayalı devrim mücadelesi ile altedilecekti. **Egemen sınıfların iktidarı yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde Parti-Ordu-Halkın Birleşik Cephesi üçlüsüyle alt edilecekti.** Devrim baştan itibaren gerici zora karşı devrimci zoru örgütlemeliydi. “Bir halkın ordusu yoksa hiçbirşeyi yoktur” diyen Mao Zedung bunu “İktidar Namlunun Ucundadır” biçiminde formüle etti. “Diyalektik Materyalizm özü gereği kapalı bir bütün oluşturamaz. Temeli sıkı sıkıya bilimseldir. Gerçeğin bilgisidir; dünyayı bilimin onu kavradığı düzeyde açıklaması gerekir. Yeni bilginin her ilerlemesi teorinin yeniden ayarlanmasını, ya da Engels’in söylediği gibi materyalizmin yeni bir biçimini içerir. Marksizm özünde, bilim tarafından elde edilen sonuçların bir özümleme ve bileşim yöntemi olduğu için niteliği gereği açık bilginin her yeni adımı ile kendi yasası gereği zenginleşmek ve dönüşmek zorundadır.” (E.Botugelli). Bu Marksizmin özünün kavranması, somut şartların somut tahlili ilkesinin uygulanmasıydı. Sınıf mücadelesinin farklı iktisadi, sosyal ve siyasal koşullarda almak zorunda olduğu farklı bir biçimdi.

Lenin’i Marks’ı tahrif etmek, iradi müdahaleyi çok yerde öne çıkarmakla, komploculukla tek ülkede sosyalizmi kurmaya çalışmak gibi imkansız şeylerle uğraşmakla suçlayanlar bu kez de benzer bir biçimde Mao’nun görüşlerine saldırdılar. Onlara göre Çin devrimi bir köylü devrimiydi. Çin’de sosyalizm hiçbir zaman gerçekleşmemişti. Prole-

tarya yerine köylülük ön plana çıkartılmıştı vb.

Bunlara göre, ifade etmeseler de, üç-dört yüz milyonluk nüfusun bir-kaç on milyonunu işçilerin oluşturduğu bir ülkede devrimi gerçekleştirmek için herhalde emperyalizmin yarı-sömürgesi olan Çin'de kapitalizmi geliştirmesi dolayısıyla proletaryayı nüfusun ağırlıklı bir kısmı haline getirmesi ve böylelikle de sosyalist devrimin koşullarını olgunlaştırması beklenmeliydi. Yoksa proletaryanın ideolojik-politik önderliği ve sayıca nüfusun çok az bir kısmını oluşturmasına rağmen, pratik olarak da ÇKP'nin içinde önemli bir yer tutmalarının bir anlam ifade etmesi gerekirdi. Ki asıl sorgulanması gereken yan hangi sınıfın ideolojik-politik-örgütsel önderliğiyle hareket edildiğidir. 1917 Ekim devrimindeki işçi-köylü ittifakı da onlar için bir anlam taşımadığı da açığa çıkıyordu. Keskin ML kesilmelerine rağmen Marksizm'in özüne karşı bu uzaklık yaşamın gerçekliğinde de karşılığını bulmayı getirdi. Bu tür anlayış sahipleri ya reformizmin kulvarında at koşturmaya ya da 2. Emperyalist Savaş sonrası devrim mücadelelerinde egemen sınıfların iktidarlarını tehdit eder bir duruma dahi gelememek gibi bir kaderle karşı karşıya kaldılar ama hala aynı türküyü söylemeye devam ediyorlar.

Manifestonun kaleme alınışının üzerinden geçen 150 yıllık süreç, bir yandan dünyanın bir çok yerinde proletaryanın iktidarlarının kurulmasına, bilimsel sosyalizmin Maoizm aşamasına evrilmesine neden olurken, öte yandan ele geçirilen proletaryanın iktidarlarının ard arda tekrar burjuvaziye teslim edildiği bir tarihsel dönem olmuştur. İlk önce proletaryanın anavatanı Sovyetler Birliği'nde Stalin'in ölümüyle Emperyalist sisteme dümen kıran SBKP'le başlayan süreç Doğu Bloku ülkelerinin SBKP'nin politikalarını sorgulayarak benimsemek ve kendi koşullarına uygun bir sosyalizm anlayışı gerçekleştirememeleri, SBKP'nin yörüngesinde hareket eden KP'leri sayesinde aynı biçimde Marksizm-Leninizm'den uzaklaşmalarına, modern revizyonist bir hat ta yönelmelerine ve burjuvazinin iktidarlarını yeniden SBKP'ye paralel bir biçimde tesise yönelmelerine neden oldu. Bu süreç aynı zamanda uluslararası alanda sosyalist ülkeler arasında ideolojik ayrımın da netleştiği bir süreç haline dönüşmüştü. **Bir yandan** Rus Sosyal Emperyalizmi ve yörüngesindeki Doğu Bloku ülkeleri, **diğer yandan** Marksizm-Leninizm'i temsil eden ÇKP ve AEP. Bu ayrışım salt proletarya-

nın iktidarı ele geçirdiği ülkelerde değil, iktidar mücadelesi veren bir çok komünist ve devrimci örgütte yankısını bulan bir ayrışmaydı. **Başkan Mao net bir şekilde şunu söylüyordu:** “Asıl tehlike KP’nin içerisinde yozlaşan, kapitalizme özlem duyan, bunun için proletaryanın iktidarını sabote eden unsurlardı. “Yeni burjuvaziydi.” Mao sosyalist sistemin tüm çelişkilerinin KP’nin içerisinde de yaşam bulduğunu ve iktidarı ele geçiren bir KP ile iktidarı ele geçirmeye çalışan bir KP arasında nitel bir fark olduğunu açıklıyordu. Çünkü sosyalist bir ülkede birçok önemli nokta KP kadro ve militanlarının elinde bulunmakta ve onların belirledikleri politikalarla hareket edilmektedir. Yani, kapitalizme çark edişin merkezi de sosyalizmin inşasını güçlendirişin merkezi de KP’nin kendisidir. Bunu yadsımak ya da bu görüşe karşı çıkmak, gerçeğin kendisini inkâr etmenin boş çırpınışlarıdır. “Sosyalist devrimi yapıyorsunuz, ancak burjuvazinin nerede olduğunu bilmiyorsunuz. Burjuvazi tam da KP’nin içerisinde-dir-kapitalist yolu tutan iktidar sahipleridir. Kapitalist yolcular hala kapitalist yoldadır.” Ve görevin iktidarı kapitalist yolcuların elinden almak olduğunu belirtip ekliyordu: “Bu hiçbir şekilde amaç değildi. Amaç dünya görüşü sorununu çözmektir, revizyonizmin köklerini yok etme sorunudur.”

Bunu yadsımak ya da bu görüşün önemini görmemek, gerçeği inkar etmek ve şimdiden sosyalist iktidarı geçmişte olduğu gibi burjuvaziye teslim etmektir. Çünkü, Partiyi, kitleleri bu bakış açısıyla donatmamak, onları kapitalist yolculara, yeni Troçkilere, Buharinlere, Deng-Siao-Pinglere, Kruşçevlere karşı silahsız bırakmak demektir. Başta KP içerisindeki kadrolar olmak üzere kitleler uyanık kılınmalıydı. Bunun yegana yolu ise ML’yi kavramaları ve yaşamın tümünü bu bakış açısıyla sorgulayarak, eleştirel bir tarzda bakmalarıydı. Bu konudaki muazzam hassasiyeti “**eğer iktidar burjuvazi tarafından ele geçirilirse tekrar silahlanarak savaşırım**” sözleriyle de perçinleniyordu. İktidarın gerçekten de kapitalist yolcuların eline geçeceğini sezindiği anda da bugün dahi birçoklarınınca kavranamayan “klik çatışması” biçiminde çamur atılmaya çalışılan Büyük Proleter Kültür Devrimi’nin startını verdi. “**Burjuva Karargahları Bombalayın**”. Bu, komünist kadro ve militanlar ile kitleler içerisinde yankısını buldu. Çin, tarihin görmüş olduğu en önemli olaylardan birine ve ML teorisinin burjuvaziye karşı savaşımının yanında iktidarı ele geçirdikten sonra geriye dönüş için ça-

balayan kapitalist yolculara karşı mücadelenin hangi aşamalara gelebileceğini, sosyalizmde sınıf mücadelesinin salt ideolojik-siyasal alanda değil, bizzat pratik alanda da yaşanacağını gösteriyordu. Bu mücadele en az burjuvaziye karşı sürdürülen mücadele kadar zordu, hatta daha da zordu.

Ve Mao ölmeden önce Çiang Çing'e yazdığı bir mektupta bu durumu şöyle ifadelendiriyordu; "Haksızlığa uğradın. Bugün iki ayrı dünyaya doğru ayrılıyor. İkimiz de huzurumuzu muhafaza edelim. Bu bir-kaç kelime sana son mesajım olabilir. İnsan ömrü sınırlıdır ancak devrim hudut tanımaz. Son on yılın mücadelesinde devrimin doruğuna ulaşmaya çalıştım, ancak başarılı olamadım. Fakat sen zirveye ulaşabilirsin. Başaramazsan, dipsiz bir uçurumun dibine düşeceksin. Vücudun paramparça olacaktır. Kemiklerin kırılacaktır." "..... Eğer devrilecek olursak ve burjuvazi iktidara gelirse, adını değiştirmeleri gerekmeyecektir, o yine Çin Halk Cumhuriyeti diye adlandırılmaya devam edecektir. Esas şey hangi sınıfın siyasi iktidarı elinde bulundurduğudur."

SBKP içerisinde nasıl ki kapitalizme çark ediş ML'i uygulama adı altında en büyük Leninistlik adına yapılmışsa, Çin'deki kapitalist yolcular da en keskin Maocuydular. "Kızıl bayrağa karşı kızıl bayrak sallamak" biçiminde formüle edilmişti bu durum.

On yıl süren BPKD'ye sonuçtan bakıldığında kapitalist yolcuların hakimiyetini engelleyememiş ve Mao'nun ölümünden sonra Mao'nun düşüncesine bağlı olan ML'lerin kimisi tutuklanırken, kimisi de ÇKP'den uzaklaştırılmıştır. Çiang Çin ve üç ÇKP kadrosu "dörtlü çete" adıyla ve Mao'nun düşüncelerine karşı kapitalist yolu tuttukları gerekçesiyle yargılanmışlardır. Aslında orada yargılanmaya çalışılan Mao Zedung'un çizgisiydi. Bilimsel sosyalizmin ulaştığı en son evre Marksizm-Leninizm-Maoizm yargılanmaktaydı. Çiang Çing yargılandığı mahkeme salonunda Mao'nun '**gerçek devrimcileri ne kanunlar ne de gök kubbe bağlar**' sözünü hatırlatıyor ve neden yargılandığını çok öz olarak ifade eden şu sözleri haykırıyordu: "İsyan etmek haklıdır! Kahrolsun Deng Siao Ping'in önderliğindeki revizyonistler! Mao'nun takipçileri olduklarını söyleyerek kitlelerin desteğini arkalarına almaya çalışan revizyonist hainler, bugün aradan geçen onca zamana rağmen hala Mao'ya açıktan saldıramamaktadırlar. Bu durumun temel nedeni Mao'nun kitleler üzerindeki etkisi, devrimde kitlelerin

rolünü başından itibaren ortaya koyan Mao'nun iktidarın ele geçirilmesinden sonra da izlediği kitle çizgisinin sonucudur.

BPKD, sosyalizm mücadelesi tarihinde, K.Manifesto'da belirtilen düşüncelerin, bilimsel sosyalizm hazinesinin ulaştığı en üst aşamadır. Sosyalizmde sınıflar mücadelesi kavranmadan, BPKD kavranmadan sınıf mücadelesinin somut koşullarda nasıl yeni biçimlere büründüğü kavranmadan, kısacası Maoizm kavranmadan K.Manifesto'nun içeriğinin ve bilimsel sosyalizmin sürekli gelişen bir özü olduğunun kavrandığını söyleyemeyiz. Hepsinden de önemlisi bu yaşananlardan hiç ders almamak demektir ve bu bakış açısıyla devam edildiği müddetçe alınan geçici yenilginin kalıcı bir zafere dönüştürülmesi imkansızdır. Bu yüzden diyoruz ki, K.Manifesto gerçek içerik ve işlevini MLM'lerin dünya gericiliğine karşı sürdürdüğü devrim mücadelesinde sürdürmektedir.

K.Manifesto'nun yazılışının üzerinden yüzelli yıl geçti ve geldiğimiz aşamada insanlık şu iki seçenikle daha fazla yüzyüzedir: **Ya Sosyalizm Ya Barbarlık.**

Kapitalist emperyalist sermaye dünyası kendisini en güçlü hissettiği, Mao'nun ölümü ve birçok komünistin ÇKP'den çeşitli biçimlerle uzaklaştırıldığı/etkisizleştirildiği, böylece dünya üzerinde proletaryanın iktidara sahip olduğu son kalenin de emperyalist sistemle bütünleşme sürecine girmesiyle ve RSE önderliğindeki sosyal-emperyalist kampın kapitalist-emperyalist sisteme resmen dahil olmasının da verdiği moral ve psikolojik üstünlükle, işçi sınıfı ve emekçi halklara kapitalizmi seçeneksiz bir zorunluluk olarak kabul ettirmeye çalıştığı ve bunda da belli ölçüde başarı sağladığı günümüze kadar gelen bu tarihsel süreç içerisinde elde ettiği tüm avantajlara rağmen çürümesini hızlandıran bir sürecin içerisinde. 1970'lerden bu yana giderek derinleşen krizinden kurtulmak şöyle dursun, son olarak Endonezya, Güney Kore, Malezya gibi Asya'nın meşhur "kaplanları" nı uyuz kedilere dönüştürürken, büyük emperyalist güçlerden Japonya'yı dahi sallayan krizin de gösterdiği gibi giderek daha fazla batmakta, çözüm olarak getirdikleri her uygulama kapitalist-emperyalist sistemin ömrünü daha da kısaltmaktadır. 1980'li yıllarda hızlandırdığı neo-liberal ekonomik saldırısını, bugün daha da şiddetlendirse de, NAFTA, ASEAN, AB, DB, NATO, OECD vb ve geldiğimiz aşamada MAI, MİGA gibi

kurumlarla ömrünü uzatmaya çalışsa da, açıkça görülmektedir ki, bunların hiç birisi kapitalist emperyalist sermaye dünyasını rahatlatamamaktadır. Bunun için 21. yy. da çıkabilecek ayaklanmalardan korkuyla bahsetmektedirler. Üretimden koparak asalaklık özelliğini esas hale getiren sermaye, emperyalist sistemin aynı zamanda kuyusunu kendi elleriyle ve hızlandırarak kazmakta ve giderek ayağının altındaki zemi ni daha fazla daraltmaktadır. Bugün kapitalist emperyalist sermaye dünyası öyle bir aşamaya ulaşmıştır ki, birkaç yüz uluslararası tekel dünya üretim ve finans piyasalarını elinde tutmakta, ellerindeki sermaye birkaç devletin elde ettiği yıllık gelirden daha fazla gelir getirmektedir. Yalnızca finans ve spekülasyonda dönen günlük para miktarı, tüm dünya üzerinde ticarete dönen paranın yıllık miktarını geçmektedir. Bu durum kapitalist sistemin ideologlarını dahi ürkütmektedir.

Kapitalist-emperyalist sermaye dünyasının bu çıkmazı kendi içlerindeki kar dalaşını da iyice büyümüştür. Geline aşamada emperyalistler arası güç dengelerinin birbirine yakın olması, pazar dalaşını daha da boyutlandırmış, daha önceki dönemlerde sınırlı alanlarda yaşanan dalaş yerini her yerde keskin bir dalaşa bırakmıştır. Son günlerde ABD başkanı Clinton'un Fransa'nın yarı-sömürgeleri durumunda olan Afrika ülkelerine yönelik gezisi bunlardan bir tanesidir. Şimdilik bu pazar dalaşı kendisini daha çok etnik ve bölgesel savaşlarla sınırlı olsa da, bunun aynı zamanda ileriki aşamalarda emperyalistler arası savaşın zeminini güçlendiren gelişmeler olduğu görülmelidir.

Kapitalist emperyalist sermaye dünyasında yaşanan bu gelişmelerin işçi sınıfı ve emekçi halklara yansımaları ise, sömürü, baskı ve devlet terörünün dozunun sürekli artması, işsizlerin arasına her yıl yüzbinlerce işçinin katılması, sendikasılaştırma, esnek üretim benzeri uygulamalarla işgücü sömürsünün derinleştirilmesi, sosyal haklara yönelik saldırıların hızlandırılması, kamu hizmetlerinin paralı hale getirilmesi vb. Almanya'da işsizlik 2. emperyalist Paylaşım Savaşı dönemini aşmış, tüm OECD ülkelerinde 40 milyon civarında işsiz bir kitle bulunmaktayken önemli emperyalist bloklardan AB'de işsiz sayısı 20 milyon civarındadır. Ve geçtiğimiz günlerde Fransa ve Almanya işsizlerin eylemlerine tanık olmuştur.

İşçi sınıfı ve emekçi halkların mücadelesi henüz kapitalist-emperyalist sistemin yaşadığı çürümeye paralel bir gelişkinliği yakalayamamış

olsa da, günbe gün gelişmektedir. Emperyalistlerin neo-liberal ekonomik-politik saldırısı emperyalist ülke işçi ve emekçileri ile yarı-sömürge ülkelerin işçi ve emekçilerini her zamankinden daha fazla birbirine yakınlaştırmaktadır. Son yıllarda emperyalist ülke işçi ve emekçileri de uzun süren suskunluğun ardından emperyalistlerin uygulamalarına karşı mücadele etmeye başlamışlardır. Ve bu mücadele salt işçilerle sınırlı değildir. Köylülüğün önemli oranda içerisinde yer aldığı, memur ve öğrencilerin katıldığı bir mücadele gelişmekte emperyalist ülkelerde. Eski sosyalist ülkelerde ise kapitalizmin sömürü ve talanı ile açıkça yüzyüze gelen kitlelerin sosyalizme özelemleri, Lenin ve Stalin posterleriyle, kızıl bayraklarla yaptıkları yürüyüşlerde açıkça görülmektedir. Yarı-sömürge ülkelerde işçi sınıfı ve emekçi halkların mücadelesi ise kısmi dönemler dışında kesintisiz sürmüştür. Ve bugün dünyanın bir çok yerinde Komünist ve devrimci örgütler önderliğinde işçi sınıfı ve emekçi halklar, kapitalist-emperyalist sermaye dünyasına karşı, Demokratik Halk Devrimi, Sosyalizm ve ulusal talepler temelinde mücadelelerini sürdürmektedir. Ülkemiz dışında Peru, Kolombiya, Filipinler, Sri Lanka mücadelelerinin ulaştığı boyutla öne çıkarılarken, Nepal, Bangladeş, Hindistan vb. bir çok ülkede de mücadele kendisini geliştirecek sürmektedir.

Sınıflar olduğu müddetçe sınıf mücadelesi sürecektir. Bu toplumlar tarihinin zorunlu ve değişmez yasadır. Bu yasa karşısındaki duruş, devrimci-komünistlik ile her türden gericilik arasındaki temel ayrılık noktalarından biridir. Fakat bunu söylemek ya da kabullenmek yeterli değildir. Esas kriter bu nesnel durumun karşısında alınan tavırda kendisini somutlamaktadır. Bu durum nasıl değiştirilecektir, ya da daha doğru bir ifadeyle gerçek çözüm yöntemi nedir? Kapitalist sistemin, kapitalist-emperyalist aşamaya evrilme süreci, egemen sınıfların iktidar aygıtlarını tüm dünya üzerinde (legal olarak; ordu, polis, istihbarat, terörle mücadele birimleri vb., illegal; kontrgerilla vb) karşı-devrimci şiddetle donattıkları bir süreçtir. İşçi sınıfı ve emekçilerin sömürü sistemine karşı mücadelelerinin gelişmesi ve kendi aralarındaki dalaş bunu sömürücü egemen sınıflara dayatırken, ard arda gerçekleşen devrimler ise günden güne geliştirilmesi ve iktidarlarını ancak böyle koruyup sürdürecekleri esas nokta haline gelmesini sağlamıştır. Sömürücü egemen sınıfların savaş malzemeleri ve bunun için

besledikleri güçlere harcadıkları büyük miktarda paralar dahi bunun görülmesi açısından yeterlidir. Egemen sınıfların iktidarlarını korumak-sürdürmek için kendilerini büyük paralar harcayarak korumaya almaları devrimci-komünistleri bir zorunlulukla karşı karşıya bırakmaktadır; Devrimin baştan itibaren silahlı temelde örgütlenmesi ve doğru uygulandığı taktirde sömürücü egemen sınıfların hiç bir zaman yenemeyecekleri Halk Savaşı'nın esas alınması gelinen aşamada kapitalist-emperyalist sermaye dünyasının temellerinin silahlı mücadeleyi temel alan devrim yürüyüşleriyle sarsılabileceği daha açıktır. Ve bugün dünya üzerinde kapitalist-emperyalist sisteme karşı mücadele eden ve sömürücü sınıfların iktidarlarını ciddi derecede tehdit eden güçlerin esasını devrim mücadelesini silahlı savaş üzerine oturtan örgütlenmeler olduğunu görmekteyiz. Kapitalist-emperyalist sermaye dünyasının esas saldırısı da bu örgütler üzerinedir. Nasıl ki ütöpik sosyalistlerin devrim hayalleri ütopya olarak kalmaya mahkum olmuşsa ve nasıl ki burjuvazi ile proletaryanın keskinleşen çatışmasında gerici bir duruma düşmüşlerse, her zerresini şiddetle örgütleyen emperyalist-kapitalist sistemin dünya üzerindeki iktidarlarına karşı silahlı savaşımı örgütlememek tarih karşısında sonuç olarak geri bir duruş sergilemektir.

Bugün işçi sınıfı ve emekçi halkların K.Manifesto'ya ve K.Manifesto'da çerçevesi çizilen proletaryanın program ve eylem çizgisinin, bilimsel sosyalizmin ulaştığı en üst aşama olan Marksizm-Leninizm-Maoizm'e daha fazla ihtiyacı vardır. İşçi sınıfı ve emekçi halkları Ya Sosyalizm Ya Barbarlık ikileminden kurtaracak, barbarlık düzeni kapitalist-emperyalist sermaye dünyasını tarihin çöplüğüne gömecek olan Marksizm-Leninizm-Maoizm'le donanmış Komünist Parti'lerin önderliğinde her türlü gericiliğe karşı savaşan işçi sınıfı ve emekçi halklardır. K.Manifesto'nun sürdürücüleri olduğumuzun ispatı, dünyayı birkez de ülkemizden sarsmakla olacaktır.

Ve diyoruz ki; "Geçiş tehlikeli ve zordur, en kötü şeyler de başa gelebilir. Ama hayal kırıklığına uğrayanlara, bezginlere, ürkeklere kurtuluş yoktur. Manifesto'nun mesajını ve yazarlarının ruhunu kavrayanlar, zamanın geri gidemeyeceğini, kapitalizmin kesinlikle batmaya mahkum olduğunu ve insanlığın tek umudunun ancak, mümkün olabilirdiğince hızla ve en az zararla sosyalizm yolculuğunu tamamlamış olması gerektiğini kavrayacaklardır."(Paul Svvezy)

Gayri-Tabii sellere kitleler son verecek

Bangladeş/Ataur Rahman

Sel suları o kadar uzun bir süre geri çekilmedi ki, milyonlarca topraksız yoksul köylü ve şehirli emekçi kitleleri, iş bulamamaktan ötürü de açlığın eşliğine geldi. Sel sularıyla birlikte Purba Bangla'dan kat kat büyük alanlardan, esas olarak Hindistan'dan tonlarca çürümüş çöp ve pislik, insan ve hayvan dışkıları, sanayi artığı sürüklenip geliyordu. Bu durum öyle hastalık ve acılara yol açtı ki, taniş olunmadıkça hayal edilmesi mümkün değildir.

1988 ortalarında, tarihin en vahim seli, “yoksul”, “bahtı-kara” Bangladeş’i bir kez daha dünya basınının manşetlerine getirdi. Sahte keder gösterileriyle basın, dev sel sularının yol açtığı yıkım ve halkın çektiği ızdıraplar üzerine haberler yayınladı. Muhabirler ve fotoğrafçılar, uçsuz-bucaksız sular altında kalmış tarlaları, köyleri ve halkın tarif edilemeyecek acılarını görüntüleyen fotoğraf ve TV imajlarıyla kredi topladılar. Ayrıca bundan çok daha gerçek bir samimiyetle, Batılı metropollerin efsanevi derecede zengin kodamanlarının ve Ortadoğu’nun petrol zengini para babalarının sözüm ona hissettikleri derin sempatiyi görüntülediler ve bunların felakete uğramış Bangladeş halkına gönderdikleri yardımları vurguladılar. Örneğin kurtarma çalışmaları ve rehabilitasyon gibi, selle birlikte ortaya çıkmaya başlayan sorunlar hakkında, ayrıca selin esas nedeni ve gelecekte tekrarını önlemenin yolu hakkında inceleme ve araştırma yönelimli belgesellere bol bol yer verildi.

Tüm bunlardan çıkardıkları sonuç, binbir kere tekrarlanmış olan o eski masalın aynısıydı; Bangladeş, “talihsizlik” ve “trajedi” anlamına gelen bir başka sözcüktü. Burası, bir “doğal afetler” toprağı idi, öyle ki, “kendine has” coğrafik konumundan ötürü, doğanın kaprislerinin bedbaht bir kurbanı olma yazgısına sahipti ve bu, kaderin bir başka cilvesi olarak, ülke yöneticilerinin yolsuzluğu ile de birleşen “talihsiz” bir durumdu. Batılı emperyalist basın, “yoksul” Bangladeş’i şimdiye değin, sırf kasalarında arta kalan paralarla bile olsa, kurtarmış olanın ve şimdi de kurtaracak olanın sadece zengin randımanlı Batı’dan gelen yardımlar olduğu yolunda dünya kamuoyunu ikna etmeye çalıştı ve halen de çalışmaktadır.

Bu, Bangladeş'deki sürekli sel baskınlarına karşı daimi çözümün, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, çeşitli "yardım" kuruluşları vs. dahil, Batılı tefecilerden alınan ve tümü, herhangi bir çözüm için "vazgeçilmez" ilan ettikleri (ve doğal olarak Batı'dan satın alınacak olan) ileri teknolojiye harcanacak milyarlarca dolarlık borç ve "yardım"a bağlı olduğu düşüncesinin propagandasını yapmaları ile ele gitmektedir. Bununla birlikte, kendilerini dünya yoksullarının koruyucuları olarak ilan eden bu insanlar, Bangladeş'in gerekli olan muazzam borç miktarını yüklenemeyecek kadar yoksul olduğuna da aynı zamanda karar vermiş bulunuyorlar. Dolayısıyla, bütün bilgili tartışma ve tahlillerinin neticesi şudur ki, Bangladeş'in doğanın kaprislerine ebediyen boyun eğmekten ve ancak Batılı efendilerinin masasından arasına gelecek artıklara köpekçe bağımlı olarak yaşamını sürdürmekten başka çaresi yoktur.

EŞİ GÖRÜLMEMİŞ SEL BASKINI

Ağustos-Eylül 1988 sel baskını; çapı, süresi, yolaçtığı yıkım ve bıraktığı ölü ve yaralı sayısı bakımından tarihte bilinenlerin hepsini aştı. Ünlü 1954, 1974 ve 1987 sel baskınlarından da kesinlikle daha vahimdi. **Ülkenin üçte ikisinden fazlası** (bazı kaynaklara göre %80'inden fazlası), **yaklaşık 100.000 kilometre kareyi kapsayan bir alan sel suları altında kaldı**. Barendra Bhumi adıyla bilinen kuzey bölgesinin nispeten yüksek toprakları dahi sel sularından kurtulamadı. Ülkenin selden zarar görmeyen başlıca bölgeleri güneydoğu ve kuzeydoğunun tepelik alanları ve orta bölgedeki dağlık alanlardı.

Geçmişteki sellerin çoğundan farklı olarak bu kez, başkent Dakka da selden nasibini aldı. Hatta zarardan en çok etkilenen bölgeler arasındaydı. Başkent'in birçok bölgesinde sel suları ilk katlara kadar çıktı, hatta birkaç diplomatik ve aristokrat semt bile sel sularından etkilendi. Burdan çıkarak düzlük arazilerdeki yoksul halkın yaşadığı gecekondu- lar ve kenar mahallelerdeki durum tahmin edilebilir.

Hükümetin tahrifatlı, kasıtlı açıklamalarının tersine, ölü sayısı binlere vardı. Bir çoğu boğuldu; çok sayıda insan, özellikle çocuk ve yaşlılar soğuktan öldü; birçoğu yılan sokmasından, su ve yiyecek yokluğundan ya da mikroplu su içip hastalığa yakalandıktan sonra tedavi görmemekten ve birçok başka sebeplerden ötürü öldü. Milyonlarca ev (ki bunların çoğu aslında saman ve bambu ka-

mışlarından yapılmış kulübelendi) ya sulara kapıldı ya da çürüyüp gitti, daha milyonlarcası ise büyük hasar gördü. Ülkedeki damızlık hayvanların büyük bir kesimi telef oldu (kesin miktar tespiti zor), ambarlardaki tahıl da dahil, değeri milyarlarca Taka'ya varan (33 Taka: 1 ABD doları) maddi varlık ya zarar gördü ya da tamamen harap oldu.

Sel baskını, (ülkenin başlıca tahıl mahsulü durumundaki) pirincin hasat mevsiminin tam ortasında meydana geldi. Sel suları ayrıca hasadın ve ("Jag" adı verilen bir işlemle su altında tutularak yapılan) özel hazırlığın zaten son aşamalarında bulunan binlerce tonluk kendir ürünü de alıp götürdü. Halkın yoksul kesimleri açısından bu genel olarak asgari geçim kaynaklarını dahi kaybetmek anlamına geliyordu.

Sel suları o kadar uzun bir süre geri çekilmedi ki, milyonlarca topraksız yoksul köylü ve şehirli emekçi kitleleri, iş bulamamaktan ötürü de açlığın eşiğine geldi. Sel sularıyla birlikte Purba Bangla'dan kat kat büyük alanlardan, esas olarak Hindistan'dan tonlarca çürümüş çöp ve pislik, insan ve hayvan dışkısı, sanayi artığı sürüklenip geliyordu. Bu durum öyle hastalık ve acılara yol açtı ki, tanık olunmadıkça hayal edilmesi mümkün değildir.

Nitekim, yaklaşık son 40 yıldır, bilhassa 1954'ten bu yana ülke çapında seller neredeyse yılda bir kez meydana gelen olağan bir olgu haline gelmiş bulunuyor. Aynı şekilde mahsullerin harap oluşu ve kitlelerin, özellikle de kırlardaki yoksul, aşağı-orta ve orta köylülerin yoksullaşması ve çektikleri acılar da...

GERİCİLERİN ROLÜ

Bu sellerin (veya herhangi bir başka doğal afetin) yanısıra, bir başka hadiseler dizisi de o denli muntazam bir şekilde zuhur etmektedir ki, artık bunlar da "doğal" bir görünüm almıştır: bu da Purba Bangla'da iktidardaki hükümetin, basın üzerinde uyguladığı sıkı kontrol ve sansür sayesinde kitlelerin çektiği acıların gerçek boyutunu küçümsemesi ve hükümet liderlerinin sahte kaygılarının ve yardım çalışmalarının reklamının yapılmasıdır. Bununla aynı zamanda, hem geçmiş hem de bugünkü hükümetler, uluslararası çapta da emperyalist hükümetlerden, onların vakıflarından ve petrol zengini para babalarından vs. sempati ve "yardım" alabilmek amacıyla, emperyalist basının da göz yumması ile birlikte tahribatı, ölü ve yaralı sayısını, ayrıca sözüm ona "samimi"

ve “yiğit” kurtarma çalışmalarını fazlasıyla abartan bir propaganda tufanına girişmişlerdir.

Bir sel baskını ardından hükümet bakanlarının, hatta başbakan ve cumhurbaşkanlarının, emperyalist kalelerde sadaka toplama turlarına çıkmaları ve ülkenin bağımsızlığını artan bir şekilde satan, ülkeyi emperyalist efendilere, özellikle de Batı’ya binbir bağla bağlayan borç anlaşmaları imzalayıp yardım almaları, alışkanlık haline gelmiştir. Hükümetteki çeşitli parti yetkililerinin, askeri ve sivil bürokratların ve toprak ağalarının vs., yabancı efendilerinden gelen borçların, kurtarma ve proje paralarının büyük bir kesimini ceplerine atmaları da aynı şekilde usulden bir hükümet icraatı haline gelmiştir. İktidarda olmayan büyük komprador burjuva muhalefet partilerinin liderleri de bu talandan paylarına düşenden pek mahrum kalmamaktadır, ancak bu talanın büyük bölümü iktidardaki partinin cebine gitmektedir. Bu şekilde komprador burjuvazi ve Purba Bangla’daki iktidar sahipleri hem geçmiştekiler, hem de bugünküler, büyük servet ve kara para (meşru olmayan yollardan kazanılan) toplamaktadır. Bu arada, kitleleri aldatmak ve kendi suçlarını örtbas etmek için, selleri fani insanın önlemeye muktedir olmadığı bir “Allah yazgısı” olarak nitelendirmektedir.

Daha önceki seller sırasında olduğu gibi ama bu kez eşi görülmemiş bir çapta, ısınacak ateşi, yiyecek ve barınacak yeri olmayan milyonlarca insan, durağan sel suları ortasında yüzüstü kaldı ve çaresiz bir şekilde ölümü bekledi. Hepsi de sızlayan bir yürekle, çocuklarının ve yakınlarının ölümüne tanık oldu, onların ölü vücutlarını sayısız hayvan cesediyle dolu sel sularına yuvarlamak zorunda kaldı. Felaketzedeler, kendilerine en azından geçici bir barınak bulabileceklerini umut ediyorlardı. Kurtarma ekipleri en azından biraz yardım gelir umuduyla, beklentili bakışlarla, gözlerini göğe, cumhurbaşkanı, bakanları, generalleri, yabancı gazetecileri ve diplomatları taşıyan helikopterlere diktiler, ama nafile. **Sivil maskeli faşist bir askeri rejim olan General Erşad hükümeti ve gerek hükümet içindeki gerekse de dışındaki Purba Bangla hakim sınıfları, sahip oldukları çok sayıda polis gücüne, güçlü ordularına, deniz ve hava kuvvetlerine rağmen, sel felaketine uğramış kitlelere yardım etmek için asgari tedbirleri almadılar da. Modern teçhizatlı (süratli deniz botlarına, helikopterlere vs. sahip olan) nehir polisini dahi devreye sokmadılar. Halk, hükümet binalarını geçici**

acil barınak olarak kullanılmaktan men edildi.

Selden en ciddi şekilde etkilenen bölgelerden biri olan, dünyadaki en yoğun şehir nüfusundan birine sahip başkent Dakka'da bile, hükümet, halk tarafından **“demokrasinin anıt kabri”** diye adlandırılan dev Parlamento binası ve onun süslü çimlerle kaplı bahçesi de dahil, çok sayıda hükümet binasının veya gökdelenlerle dolu ticari semtlerin ve geniş bulvarların kitleler tarafından barınak olarak kullanılmasını yasakladı. Hükümet halkın kanıyla satın alınan imtiyazlarla donatıp inşa ettiği silahlı kuvvetleri, halkı kurtarmak için değil, kendi iktidarını barındıran cansız taşları korumak ve halkın kendine ait yerleri kullanarak insanların hayatını kurtarmasını kısıtlamak için kullandı.

Başkentte olup bitenler hakim sınıfların küçük kasabalarda ve geniş kırlarda yaptıklarına da keskin bir şekilde işaret etmektedir. Şehirlerde olsun, kırlarda olsun, ne hükümet veya muhalefet parti liderlerinin, ne zengin kompradorların veya askeri ya da sivil bürokratların kendilerinin, o değerli ikametgahlarında kitlelere barınacak bir yer vermiş olduğuna dair bir haber mevcut değildir! Bunlar, -sırf fotoğraf albümleri hatıra pozlarıyla doldursunlar diye- sosyal çalışma adına boş vakitlerini doldurmak için yaptıkları helikopter gezilerinde selden etkilenen bölgelere gittiklerinde, 10 Takalık kağıt paraları ve (Batılı efendilerinden alıp büyük bir kesimini zaten cebe indirdikleri) yardımları dağıtırken timsah gözyaşları döküp (Müslüman geleneğe göre dine ve Allaha bir sadakat gösterisi olarak) başlarına takke geçiren ve suratlarından o sahate hüznü eksik etmeyen insanlardır.

Hükümet ve büyük burjuva muhalefet partileri tarafından yapılan düzenlemeler sayesinde, sadece kenar kasabalar etrafındaki insanların bir kesimine, yani genellikle şehirlere kendi çabalarıyla ulaşabilenlere sığınmak ve yardım sağlanabildi. Büyük ve orta-çaplı kasabalarda, kurtarma çabalarının çoğu, yerel gençlik ve çeşitli yerel sosyal yardım kuruluşları veya küçük siyasi örgütler vb. tarafından başlatıldı ve çoğu durumda, bu insanların çabaları faşist rejim ve iktidar partisi tarafından engellendi, çünkü bu faaliyetler rejimin rolünün teşhir edilmesine ve itibarının düşürülmesine katkıda bulunuyordu. (Ülkemizdeki 17 Ekim ve 14 Kasım '99 depremleri hatırlansın. Egemen sınıflar biz de de aynı şekilde davranmışlardı. Partizan) Kırsal alanlarda milyonlarca insan su altında olmayan -herhangi bir yere sığınmıştı, ki kırlarda ne kadar az yapı bulunduğu gözönünde tutulursa, bu genel olarak, açık havada fırtı-

na ve yağmura maruz vaziyette durmaktan ibaretti. Çok sayıda insan alelacele gelişigüzel hazırlanmış sallara veya yüzen tahtalara tutunarak ya da sel sularından aynen kendileri gibi kaçan zehirli yılanlarla ağaç tepelerini paylaşarak kendilerini kurtardı. Sahip oldukları sağlam tekneler ve sağlam yüksek binalar, çoğu feodallere ve zengin köylülere ve bazı orta köylülere, kendilerini ve varlıklarını kurtarabilmeleri için imkân tanıdı.

Ama birçok insan varını-yoğunu sele değilse bile daha sonra, mevcut iktidar sahipleri ile ilişkisi olan güçlü odakların himayesinde çalışan soygunculara kaptırdı. Genç kadınlar ve anneler çoğu zaman, sadece soygunculardan değil aynı zamanda zengin sığınak sahiplerinden ve “tout” adıyla bilinip bu sınıflı toplumun “doğal liderleri” olan yerel haydutlardan da çektiler. Bu ve birçok başka yoldan hakim sınıflar, halkın bu sözümlerine ona doğal afetten çektiği muazzam ızdırabı kat kat artırdılar.

Sel ve benzeri doğal afetler sırasında, çürümüş yeni-sömürge, yarı-feodal toplumsal sistem, sadece mevcut zulmü şiddetlendirmekle kalmaz, aynı zamanda halkın üzerine yeni eziyetler de empoze eder. Böylesi bir toplumda, seller ve doğal afetler, sınıfların hepsini aynı şekilde etkilemez. İşçiler, topraksız ve yoksul köylüler, orta köylüler, gündelik emekçiler ve diğer çalışan kitleler, dar gelirli memurlar, şehir orta sınıflarının bir kesimi, hepsi de doğal afetlerin, özellikle bunların neticelerinin gerçek kurbanları olurlar. İktidar sahipleri ve hakim sınıflar, yani geniş anlamda burjuvazi, ayrıca feodaller, “tout”lar, zengin çiftçiler, askeri ve sivil bürokratlar ve iktidar simsarı politikacılar, sellerden pek fazla zarar görmezler: hatta ilk darbeden yara alsalar bile, durumlarını düzeltme ve yardım paralarını ve reform fonlarını zimmete geçirmek, zam yapmak, karaborsa, onarım çalışmalarında ihaleler almak gibi binbir çeşit vurgun vurma yoluyla uzun vadede kar etme imkânına dahi sahiptirler. **Toprak ağaları ve zengin çiftçiler için, yoksul, aşağı-orta, hatta orta köylülerin bu umutsuz hali acınacak kadar küçük borç ve aklın alamayacağı faiz oranları karşılığında bu insanlara boş beyaz kağıt senetler (içeriği daha sonra toprak ağası tarafından doldurulan boş kontratlar) imzalatıp topraklarını çalma şeklinde iğrenç bir oyun oynamak için mükemmel bir fırsattır. Son yıllarda, komprador burjuvalar ve şehirli bürokratlar dahi, akrabaları ve aracılar vasıtasıyla kırlarda böylesi toprak talanı tertiple-**

rine el atmışlardır.

Dolayısıyla sel (ve diğer doğal afetler) halkın çoğunluğu için bir kâbus iken, hakim sınıflar içinse vurgunlarını hızlandırmada “Yüce Tanrı”nın bir lütfu gibidir. Sellerin “doğal” bir olgu ve “Allah yazgısı” olduğunu iddia etmelerinin ve halkı buna inandırmaya çalışmalarının bir nedeni de bu olsa gerek! Kitlelerin acılarını azaltmak için sellerden ve diğer doğal afetlerden önce ve sonra bırakalım tam teşekküllü sel kontrol programını bir yana gerekli tedbirleri ciddi ve samimi bir şekilde almamalarının, almaya ihtiyaç duymalarının ve kendi bakış açılarına göre almamaları gerektiğinin asıl nedeni de burada yatmaktadır!

SELLER VE EMPERYALİZM

Emperyalistler, özellikle ABD emperyalizminin başını çektiği Batılı emperyalistler ve yayımcı Hindistan, sel ve doğal afetten kaynaklanan şartları, Bangladeş’e baskı uygulamaya araçlarını takviye etmek, ülkenin bağımlılığını muhafaza etmek ve sömürü ve hakimiyetlerinin çapını genişletmek için de kullanmaktadır. Halka yardım için bağış adına yolladıkları, yüzyıllardır halktan emdiklerinin ufacık bir kesitinden başka birşey değildir. Izdırap içindeki halka yardım, borç, proje fonları vs. göndererek büyük hayırseverler gibi görünmeye çalışmalarına rağmen, aslında tüm bunları, ülkeyi her zamankinden daha sıkı bir şekilde eşitsizlik ve zulüm altında tutmak için kullanmaktadırlar. **Gönderdikleri “yardım”ın aslan payının, doğrudan kendi uşaklarının cebine gittiğinden emperyalistlerin haberi olmadığına gerçekten inanan var mıdır?** Bu durumun geniş çapta teşhir olmasından ve halk arasında artan hoşnutsuzluktan ötürü, son zamanlarda emperyalistler, yaptıkları yardımın zimmete geçirildiğini daha yeni “öğrenmiş” ve uşakları hakkında “hayal kırıklığına uğramış” pozlarına bürünmek zorunda kaldılar. Ve yeni bir taktik buldular: artık yaptıkları “yardım”ın büyük bir bölümünün doğrudan Purba Bangla’daki yabancı yardım kuruluşları (NGO’lar, yani Hükümet Dışı Kuruluşlar) tarafından dağıtılmasını şart koşuyorlar. Faşist Erşad kukla rejimi, yabancı yardım kuruluşları ya da NGO’lar üzerindeki, kayıt ve teftiş de dahil, tüm kısıtlamaları kaldırmakta olduğunu ilan etti. Bu şekilde emperyalistler, NGO’lar aracılığıyla aktardıkları milyonlarca dolar sayesinde, doğrudan kendilerine sorumlu alternatif ve güvenilir bir güç yapılanması oluşturmaya çalışmaktadırlar ve kitlelerin bunu ipliği pazara çıkmış yolsuz uşak politika-

cı ve bürokratlardan daha iyi karşılayacağını ummaktadırlar. Sel ve diğer felaketler, bu yeni yapıyı sağlamlaştırmak için kullanılmaktadır.

1988'de sel suları daha henüz geri çekilmemişken, Erşad, efendilerinden sadaka ve sihirli çözümler talep etmek için, elinde dilenci sepetiyle emperyalist başkentlere koşmuş ve bildirildiğine göre, varlığı henüz lafta kalan bazı sel kontrol projelerini de içeren ve ülkenin bağımsızlığını satan (henüz kamuoyuna açıklanmamış) yeni paktlar (yeni faizli ve eşit olmayan şartlara bağlı borç anlaşmaları) imzalamıştı. Kısa bir süre sonra, ABD emperyalistleri, halka yardım adı altında ülkeyi hakimiyetleri altına alma çabalarına hız verdiler. Selden birkaç ay sonra ABD Kongresi; sel, fırtına, deniz kabarması veya başka doğal felaketlere maruz kaldıkları zaman "acılı" Purba Bangla halkına yardım etmeyi kendi "anayasal sorumluluk"ları haline getiren bir yasa çıkardı! Kendi ülkelerindeki (nüfusun yaklaşık %10'unu oluşturan) 20 milyondan fazla Siyah halkın maruz kaldığı yoksulluğun, işsizliğin, ayırimcılığın, ızdırıp ve acıların gerçek nedenini (ırkçı sömürüyü!) ortadan kaldırmayı özel bir anayasal sorumluluk haline bile getirmemiş olan bu insanlar, meğer ne iyi dostlarmış!

Ortadoğu'daki Batı yanlısı petrol dolarlı zengin Müslüman rejimler de benzeri yardım sahtekârlıklarına başvurarak, aynı fırsatı Purba Bangla hakim sınıfları arasında kendi nüfuzlarını sağlamlaştırmak için kullanmaktadır. Keza, Purba Bangla'daki gerici siyaset arenasında ajan ve nüfuz açısından oldum olası varlıklı konumda olan Hindistan yayılmacıları da dolayısıyla sel, Purba Bangla'yı emperyalistlerin, sosyal emperyalistlerin ve yayılmacıların siyasi manevra ve talanları için daha da verimli bir toprağa çevirmiş bulunuyor.

SEL VE DOĞAL AFETLER SİYASETİ

1988 selinin yolaçtığı eşi görülmemiş yıkım, şu soruyu siyasi arenanın tam merkezine oturtmuş bulunuyor. Neden? Sel ve diğer doğal afetler, senelerdir milyonları tarifsiz ızdırıp ve acılara boğduğu, hemen hemen her yıl binlerce can aldığı halde, hakim çevreler neden birden bire bugün harekete geçtiler?

Aşıkâr faktörlerden biri de şudur ki, sel bu kez seçkin kesimlerin yaşayıp çalıştığı semtlerden birkaçını da su altında bırakarak, ardarda iki yıl (1987 ve '88'de) başkent Dakka'nın kendisinde de tahribata yol açtı. Patronların konforlu yaşamları, sadece pis sel suları ile değil, aynı

zamanda başkent çevresindeki gecekondulu mahallerinden kaçıp şehre akın eden halk tarafından da bozuldu. Bu “kirli-pasaklı, yoksul kitleleri” yabancıların gözünden irak tutmak, bilhassa zordu.

Bundan başka, başkent çevresindeki fabrika ve tekstil işyerleri su altında kaldı. Birçoğunda üretim durdu. Ulaşım sisteminin ülke çapında uğradığı tahribat, yiyecek tedarikini, özellikle de zenginlerin, subayların ve polislerin sofralarının vazgeçilmez öğesi olan sebze, et ve yumurtaların tedarikini vahim ölçüde aksattı. Kara ulaşım sisteminin bu denli ciddi bir tahribata uğraması, hiç şüphesiz kendi baskı organlarını da ciddi bir şekilde zayıflatmaktadır. Kendi tabirleriyle “Allah’ın nime-ti” doğal afet, bu kez hakim sınıfları kuşatma altına aldı ve su altında bıraktı. Bunun yanı sıra, bir dahaki sefere Dakka’daki binaların zemin katlarının da sel suları altında kalacağı yolunda ünlü burjuva su kontrol uzmanı Bay B.M.Abbas tarafından yapılan güvenilir tahmin, onları derin bir telaşa kaptırmadıysa da, rahatsız etti.

Kitlelerin çektiği acı ve ızdırapların, kendi çıkarları tehlikede olmadığı müddetçe, sömürücü sınıfları hiçbir zaman alakadar etmemesi, sınıflı toplumun kuralıdır. Dakka’nın su altında kaldığı veya sellerin etkisine maruz kaldığı 1954’te, 1960’ların sonlarında ve 1974’te durum buydu, ancak bugünkü Bangladeş’teki siyasi ortam 1950 ve 1960’ların, hatta 1970’lerinkinden çok farklıdır ve hakim sınıfların ve onların emperyalist efendilerinin telaşa kapılmalarının en önemli nedeni de budur. **Kendilerini asıl korkutan sadece sel suları değildir, daha da önemlisi, hakim sınıfların seli kontrol altına almada ve halkın acılarını hafifletmedeki başarısızlıkları karşısında halkın artan öfkesinin ortaya çıkarttığı tehlike ve bu durumun devrimci hareketi güçlendirme potansiyelidir.**

Purba Bangla halkı, sel ve doğal felaketlerin yarattığı basınca uzun süre dayandı. Sel ve doğal afetler sırasında emperyalistler ve uşakları tarafından yürütülen ikiyüzlü vurgun ve yağmaya da uzun zaman tahammül etti. Sahte keder gösterileri, yardım çalışmalarının gürültülü reklamları ve seli kontrol altına almak için ama elbette kağıt üzerinde kalan dev projeler hakkında yapılan azametli konuşmalar, kitlelerin kafalarını karıştırdı, onları aldattı.

Ama 1960’ların başından itibaren Purba Bangla halkı ölüm kalım meselesi olan sel kontrol talepleri için güçlü kitle hareketleri yaratmaya başladı ve bu hareketler sel problemlerini ebediyen çözeceğine inan-

dıkları gerçekten bağımsız, demokratik, barışçıl ve refah bir ülke yaratmak ümidiyle daha sonra 1971'deki kurtuluş savaşıyla birleştirildi. Ama bu da sonuç vermedi. Yani hakim sınıfları ve onların ister Hindistan-SSCB yanlısı isterse de Batı yanlısı olsun 1972'den bu yana kurdukları Bangladeş hükümetleri, kendi günahlarını gizlemek amacıyla, sel problemleri için Pakistan'lı "hortlakları" suçlayarak kitleleri aldatmaya devam ettiler.

Öte yandan emperyalist çıkarların bu yeni bekçi köpekleri, tıpkı geçmiş Pakistan hükümetleri gibi, ara sıra da, gerçekçi olmayan, kağıt üzerinde kalmaya mahkum süper dev projelerle ortaya çıkıyorlardı. Bu şekilde kitlelerin kafasını bir on sene daha kadar karıştırdılar. Ama bugün kitleler, kendi pratik ve tarihi tecrübeleri sayesinde tüm bunların sadece yabancı efendiler tarafından desteklenen yalanlardan ibaret olduğuna kanaat getirmiş bulunuyor. **Büyük zarara yol açan 1987'deki seller sırasında örneğin açlık şartlarına rağmen yardımı reddetmek; üst düzey hükümet yetkililerini, su-kontrol ve sulama bürolarını kuşatmak, ilçe ve kasabalarda protesto yürüyüşleri düzenlemek, yerel hükümet binalarını kuşatmak gibi, çeşitli bölgelerde meydana gelen birçok kendiliğinden hadisenin de gösterdiği gibi, kitleler ABD emperyalizminin, yayılcı Hindistan'ın ve onların yerel uşaklarının gerici aldatmacalarını açığa çıkarabildiler.** Böylesi faaliyetlerde binlerce, bazen de onbinlerce insan seferber oldu ve çatı yüksekliğindeki sel sularının üç veya dört gün içerisinde geri çekilmesini mümkün kılmak için, otoritelerin gayri bilimsel yöntemlerle inşa edilmiş olan böylesi faaliyetleri, halkın artan bilincinin ve öfkelerinin ilk patlak verişini yansıtmaktadır. Bunlar kesinlikle, büyük bir başkaldırı fırtınası potansiyeline işaret etmektedir, ki emperyalistler, bilhassa ABD emperyalistleri bunu iyi anlarlar.

Bu nedenle, ABD'nin başını çektiği emperyalistler, Sovyet sosyal-emperyalistleri, yayılcı Hindistan ve onların iktidarda olan veya olmayan büyük burjuva siyasi temsilcileri sel kontrolü ve kurtarma çalışmaları etrafında yürüttükleri aldatma kampanyalarını ve siyasi manevralarını yenilemişlerdir. **Aynı zamanda bu halk düşmanları rakipleri ile aralarındaki it dalaşı için kendi lehlerine kitle desteği seferber etmek amacıyla birbirlerini suçlamaya çalışmaktadırlar.**

GERİCİ SINIFLAR VE SEL

En açıktan gerici güçler, İslam'ın Ortadoğu'daki koruyucularının, bilhassa Suudi Arabistan'ın petrol dolarlarıyla beslenen, ABD yanlısı koyu islamcı gruplardır. Bu güçler, "Sel, kitlelerin günahlarına karşı", "Allahın bedduasıdır", "direnilemeyecek, kaçınılmaz bir felakettir", ve acı çekmek "kötü yazgımız" ve "talihsizliğimizdir" gibi asırlık ortaçağ formülleriyle kitlelerin beyinlerini yıkamaya çalışmaktadırlar. Bunların sel-kontrol programı; memnun olması ve bir daha ülkeye beddua yağdırmaması için Allah'a dua etmekten ibarettir! Purba Bangla'nın "kötü yazgısı" ise, böylesi gerici, karşı-devrimci güçlerin hizmet için 20. yüzyılın sonlarında dahi varlıklarını sürdürmeleridir!

Bu güçler aynı zamanda, ülkenin herhangi bir sel kontrol projesini karşılayamayacak kadar yoksul olduğunun, dolayısıyla zengin ülkelerin, ki bundan kastettikleri açıkça Ortadoğu'nun şeyhleri ve monarşileridir, "yardım"ına dayanmaktan başka hiçbir alternatif olmadığını propagandasını yapmaktadırlar. Böylece, dini duygulara ve kaderciliğe seslenerek, ideolojik olarak beyin yıkama yoluyla kitleleri yanlış yöne sevk etmeye çalışmaktadırlar. Emperyalistlerin talanını güvence altına almak için, emperyalizme boyun eğiş ve kölelik şeklinde bir ideoloji teşvik etmektedirler. Faşist rejimin cumhurbaşkanı da, farklı kelimelerle ve daha da bilgili ifadelerle bizzat bu safsatanın propagandasını yapmaktadır.

ABD yanlısı uşakların belirli kesimleri arasında, özellikle büyük komprador sermayeye yakından bağlı olan bürokrat ve tenokratlar arasında, ileri Batı teknolojisine dayalı olan ve emperyalistlerin Dünya Bankası'ndan muazzam hibe ve borçlar talep eden son derece pahalı dev projelere yaygın destek mevcuttur. Böylesi projeler gerçekçi değildir, yerel şartlara uygunluk arzetmemekte ve kitlelere dayanmamaktadır. Sel kontrolü adı altında, aslında Purba Bangla'nın boynundaki emperyalist esaret zincirini sıkıştırmakta ve kitlelerin kanı pahasına kendilerine parlak bir gelecek inşa etmeye çalışmaktadırlar.

Bu sorunda, açıktan Sovyet yanlısı revizyonistler de dahil, tüm Hindistan-Sovyet yanlısı güçlerin başı özellikle derin bir beladadır. Hindistan yayılcılığın sellerin yıkıcılığını artırmada oynadığı caniyane rolü örtbas etmek, onlar açısından oldukça zor olmuştur. (Bu konuya az sonra değineceğiz). Buna rağmen, hükümetin ABD emperyalizmine bağımlılığını ve ABD yanlısı, Suudi Arabistan yanlısı İslamcı koyu

dincilerin çevirdiği dolapları teşhir etme adına efendilerini kurtarma şeklindeki yüz­süz çabalarında ellerinden geleni esirgememişlerdir.

Ancak ister ABD yanlısı, isten Suudi Arabistan yanlısı, ister Hindistan yanlısı, isterse de Sovyet yanlısı olsunlar, **bütün büyük burjuva muhalefet güçleri şu noktada hemfikirdir**: Sellerin ve halkın acılarının esas sebebi Erşad rejiminin “anti-demokratik” yönetimidir. Elbette bunda gerçek payı vardır, ama onlar bunu, “demokratik bir şekilde” seçilmiş bir hükümetin iktidarı altında -ki bu, onlar açısından iktidarın kendileri de dahil büyük burjuva partileri arasında demokratik bir şekilde paylaşılması anlamına gelmektedir- artık herhangi bir sel veya ızdırıp olmazmış gibi lanse etmektedirler! Purba Bangla halkı, geçmişte iktidarda olan bu büyük burjuva partilerden yeterince acı tecrübe edinmiştir ve demokrasinin mihenk taşı olma iddiasında bulunan bu partiler, elbette ne sellere ne de ızdıraba son verebilmiştir!

Faşist Erşad hükümeti ve ABD yanlısı güçlerin bir kesimi, bürokratların ve gerici entellektüellerin bir kesimi ile birlikte, “Siyaset ile seli birbirine karıştırmayın” ve “seli kontrol altına almak ve halkın acılarına karşı savaşmak için parti ve ideolojiye bakmaksızın milli birlik” sloganını yükseltmektedir. Bu sloganların savunucuları, “halk” ve “ulus”un sel probleminin çözümünü, demokrasi ve toplumsal değişiklik için verilen mücadelenin belirsiz bir gelecekteki ihtimal dışı zaferine değin bekletmeyeceğini, dolayısıyla herkesin, en azından sel sorununda siyasi ve ideolojik farklılıkları bir kenara koyup bugünkü faşist rejimle birleşmesi ve işbirliği yapması gerektiğini ileri sürmektedir. Aldatıcı bir şekilde masum görünen bu sloganlar, birçok yurtsever, dürüst hatta sol eğilimli küçük burjuva entellektüelin ve siyasi gücün kafasını karıştırmış bulunuyor.

Ancak halkın kendisi, son kırk yıllık hayat tecrübesi sayesinde, bu slogan samsarlığının bütün gerici rejimlerin en gözde, ikiyüzlü oyunu olduğunu öğrenmiştir. **“Sellere karşı savaşmak için milli birlik” adı altında, bu insanlar aslında, iktidarlarını korumak amacıyla halkın etraflı bir sel-kontrol programı için verdiği haklı mücadeleye karşı savaşmak üzere işbirliği yapmaktadır.** “Siyaseti sele karıştırmayın” sloganının kendisi bile, siyasi karar, siyasi inisiyatif ve siyasi önderlik olmaksızın bu sorunun asla çözülemeyeceği şeklindeki basit ama temel gerçeğin üstünü örterek halkın kafasını karıştırmaya çalışan alçakça bir siyasettir.

Bir başka deyişle, **kitleler açısından bir ölüm-kalım meselesi olan bu sorun, emperyalist “yardım” ve ülkenin bağımsızlığının ipotek edilmesi ile mi, yoksa kendi gücüne dayanma temelinde mi;** generallerin, bürokratların, iktidar simsarlarının pahalı ithal teknolojiye dayalı emirleri ile mi, yoksa kitlelerin seferber edilmesi, bilgi ve tecrübelerinin mevcut şartlara tekabül eden eldeki teknoloji ile birleştirilmesi ile mi çözüleceği; çeşitli sel kontrol projelerinin, sadece iktidardakiler için zimmete para geçirme ve servet biriktirmenin bir aracı olarak mı, yoksa gerçekten kitlelerin çıkarına mı kullanılacağı -tüm bunlar herşeyden önce, halkın karar vermeye, hem ihtiyacı hem de hakkı olduğu, siyasi sorunlardır. Dolayısıyla “siyasete seli karıştırmayın” talebi, aslında kitlelerin kendi kaderlerini tayin etmek üzere girişeceği herhangi bir çabanın acımasızca bastırılacağı yolunda, rejim ve hakim çevreler tarafından yükseltelen diktatörce bir çılgınlıktır.

SEL VE DEVRİMCİ GÜÇLER

Bangladeş’in yüzyüze olduğu sel ve doğal afetler sorunu, kesinkes siyasi bir sorundur. Bu yaklaşım gerçekler tarafından doğrulanmasının yanı sıra, sel kontrolü sorununu siyasi gündeme sokmak ve devrimci bir şekilde üzerinde harekete geçmek için, devrimciler ve bizzat kitleler açısından acil bir ihtiyaçtır da.

Emperyalistler ve onların feodal ve büyük komprador burjuva temsilcileri, sel sorunu ve kitlelerin ızdırabı üzerinde uzun zamandır siyaset yapmıştır. Ama, devrimci komünistler de dahil yurtsever ve sol siyasi güçler, geçmişteki uzun revizyonist tecrübesizlikten ve zayıf kitle ilişkilerinden ötürü, bu sorunu uzun bir süredir, doğru, somut bir şekilde ele almamış ve/veya alamamışlardır. İlk kez sefere çıktığı 1920’lerden 1960’lı yıllara dek, alt-kıtadaki komünist hareketin, sağcı revizyonist önderliği, sel, kuraklık, deniz kabarması, deprem, salgın, açlık vb. ve halkın bunlardan çektiği acılara ilişkin, emperyalistlerin, burjuvazinin ve feodallerin devrimci siyasi teşhiri şeklindeki Leninist dersi kavrayamadı. Mao Zedung önderliğindeki Çinli devrimcilerin tersine, bu sözüm ona doğal felaketlerin devrimci bir çözümü için, somut bir siyasi yönelim geliştiremedi. *Bunun yerine revizyonist önderlik, kitlelerin çektiği acılara, birçok durumda, dürüst fakat küçük-burjuva insan severlik arzuları ile cevap vererek, öncü müfrezenin faaliyetini, Kızıl Haç, Ford Vakfı vb. gibi emperyalist burjuva kuruluşların ikinci cephe-*

sine indirgedi, kendi rollerini, emperyalistlerin ve gericilerin sosyal hizmet görevlilerinin seviyesine düşürdü, böylece siyasi arenayı neredeyse tamamen gericilere bıraktı. (İtalikler Partizan'a ait)

Bu sorunlar etrafındaki kitle hareketlerini toplumsal değişiklik ve devrim için verilen -ve inşa etmede gene başarısız oldukları- daha geniş mücadeleyle birleştirmenin yollarını bulamadılar. Tersine, kitle hareketini, yardım, baraj, yeraltı kanalları, tarama, yerel sulama tasarıları, vergilerin düşürülmesi, tarımsal krediler, salgınlara karşı aşı programları, kıtlık sırasında "açlara yiyecek" kampanyaları vs., ve bazen de genel yiyecek kontrolü talebi gibi bir çeşit özgül sorunlara dayalı reformist bir harekete indirgediler. Tüm bunlar, bu faaliyetler gerici sınıfların ve emperyalizmin siyasi teşhiri ve esas amaç devrim ile birleştirilmeden yürütüldü. Sovyet yanlısı modern revizyonist parti (Purba Bangla Komünist Partisi-CPB) ve birçok başka Sovyet yanlısı, Çin yanlısı ve orta yolcu revizyonist parti ve grup, sel sorunu ve halkın ızdırabı konusunda halen, aslında emperyalistlere ve gerici sınıflara hizmet eden aynı hatalı ve özü aldatıcı halk düşmanı çizgiyi izlemektedir.

Sovyet yanlısı modern revizyonizmden 1960'ların ortalarında kopuktan sonra, komünist hareketin o zamanlar genellikle radikal sol kesimi ise, revizyonist çizgi ve geleneğin güçlü bir etkisini üzerinde taşımasına rağmen, tam tersi bir eğilimden muzdaripti. Ancak devrimin tüm böylesi sorunları çözebileceği ve çözeceği şeklindeki iddiaları, esasında doğru olmakla birlikte, genel ve yüzeyseldi. **Ayrıca herhangi bir devrimci teşhir yürütme, devrimci bir tahlil yapma ve bu soruna bütünsel bir çözüm olarak somut bir devrimci yönelim geliştirme konusunda da başarısız kaldılar. Sağ revizyonist/reformist faaliyetlere karşı çıkmış veya en azından takip etmemiş olmakla birlikte, kitleler had safhada ızdırapla karşı karşıya olduğu bir zamanda devrimci bir şekilde acil inisiyatif ve görevler örgütleme sorumluluğunu hemen hemen hepten terkettiler.**

1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında, şehit yoldaş Şiraj Şikder ve kurduğu PBSP önderliğindeki devrimci komünist hareket, devrim yapma ve devrimci silahlı mücadele yürütmede esas olarak doğru bir çizgi geliştirdi ve sel, doğal afetler akabinde halkın çektiği ızdırap sorunlarına esas olarak doğru ve nispeten somut bir yönelimle cevap verdi. Ancak bu bile fazlasıyla genellemeler seviyesinde kaldı. PBSP aynı zamanda, somut tahlil noksanlığından ve kitlelerin acılarına

cevap vermek için acil görevler tespit etme sorununda muğlaklıktan da muzdaripti ve dolayısıyla keskin, derin siyasi teşhirler yürütme konusunda yetersiz kaldı. Bundan ötürü devrimciler, kitlelerin had safhada ızdırapla karşı karşıya olduğu bir durumda, özellikle de 1974'teki vahim sel, kasırga ve akabindeki açlık sırasında ve sonrasında, somut taktikler geliştiremediler. Böylece bu son derece elverişli siyasi ortamda, siyasi inisiyatifi ele geçirme fırsatına sahip olamadılar. Sel, kasırga, deniz kabarması, kuraklık vs.yi takip eden yıllarda, devrimci hareketin birçok kere pasif bir müdafaa pozisyonunda kalmasıyla sonuçlanan bu durum, yakın zamana dek hüküm sürdü.

Bu nedenle son zamanlarda PBSP'nin bu sorun üzerine bilinçli bir araştırma başlatmış olması ve **sel sorununda inisiyatifi ele geçirme** çabalarına başlaması cesaret verici bir gelişmedir. PBSP'nin önderliği altında, devrimciler, emperyalistlerin ve onların uşağı gerici sınıfların siyasi teşhirini yaparak acıların üstesinden gelmeleri için kitlelere yardımcı olmak amacıyla devrimci bir şekilde acil görevler tespit edip uygulamakta, sel probleminin devrimci, halk yanlısı bir çözümü için doğru bir yöntem geliştirmeye ve -Halk Savaşı'nı geliştirme ve Yeni Demokratik Devrimi gerçekleştirme şeklindeki net amaç doğrultusunda yürütülen- kırlardaki devrimci silahlı mücadeleyi tamamlayıcı bir nitelikte, kitleleri bu sorunlar etrafında devrimci kitle hareketlerinde seferber etmeye çalışmaktadırlar.

SELİN TARİHİ

Seller, deniz kabarması ve kasırgalar, Purba-Bangla veya genel olarak Bengal bölgesi açısından yeni bir olgu değildir. Coğrafik bir açıdan bakıldığında, bu ülkenin topraklarının mevcudiyeti dahi, durmak bilmeyen muazzam kum ve çamur birikimi sonucu, çok sayıda nehrin, özellikle de üç büyük nehir sisteminin -Padma, Megna ve Brahmaputra ve Jamuna'nın- ağızlarında canlı bir delta oluşmasının sonucudur. Ülkenin adı olan "Bangla" teriminin, deltanın oluşum şeklinin Bengalce alfabe'deki bir harfe benzemesinden kaynaklandığı inancı halk arasında yaygındır.

Bu bölgede, genellikle muson sezonunda meydana gelen neredeyse sistemli bir şekilde yılda bir, hatta bazen yılda birkaç kere meydana gelen bir olgudur. Ülkenin, güneye, denize doğru genişleme süreci devam etmektedir. Bu gidişle gelecek on veya yirmi yıl içerisinde,

ülkenin yarısı kadar yeni bir alanın oluşması pekala mümkündür. Sel hiç şüphesiz bu sürece büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır. Toparlasak, sel ülke için sürpriz bir konuk değildir -fakat geçmişte, su seviyesi fazla yüksek olmadığından ve nispeten çabucak denize çekildiğinden, seller daha az yıkıcı olmaktadır.

Seller, (taşdıkları kum ve çamur yüzünden) eşsiz bir doğal gübre kaynağı teşkil ettiği için ve toprağın yenilenmesi sürecinde oynadığı rolden ötürü -elbette sadece bir dereceye kadar- ihtiyaç ve nimet olarak görülmüştür. Yine bir dereceye kadar, (bugünkü tarım sistemi, mahsul düzenlemesi ve balık yetiştirme tarzı köklü bir şekilde değiştirilip modernize edilmediği müddetçe) seller doğal balık üretimi ve ekin için ve bugünkü haliyle bu ülkeye özgü ekolojik denge için de gereklidir. Mevcut mahsul düzenlemesi, üretim sistemi, tarım ve balık yetiştirme metodu, teknolojik seviye, ormanların muhafaza ve büyümesindeki durum vb.den ötürü, birkaç yıl peşpeşe hiç sel olmaması oldukça zararlı olur. Bir başka deyişle, hem vahim seller, **hem de hiçbir sel olmaması, ulusal ekonomiye ve nüfusun yaşamına ciddi bir şekilde zarar verir.**

Bu ülkede hiç eski tarihi kalıntı bulunmaması, genellikle eski şehir ve uygarlıkların büyük nehirlerin kenarlarında kurulu olduğu ve nehir yakalarının parçalanmasıyla da çoğunun yok olduğu şeklinde izah edilir. Nehir yataklarının parçalanması, muson sezonlarının başlangıcında ve sonlarında sık sık rastlanan bir olgudur, sel sırasında ve sonrasında çapı özellikle genişler. Modern araştırmalar, halk masalları ve eski literatür de dahil birçok delil, bu sürecin ayrıca nehirlerin, özellikle en büyüklerinin yatağında büyük değişikliklere neden olduğunu da göstermektedir. Ancak son ikiyüz yıl boyunca tutulan kayıtlar, bu süreçte son derece önemli bir değişiklik olduğunu berrakça ortaya çıkarmaktadır. O da, muazzam boyutlara varan, çapı, boyutu ve yıkıcılığı hızla artan, sık sık hemen hemen her sene meydana gelen sellerin ve su seviyesinin uzun süre yüksek kalmasının, sadece son bir kaç on yıla mahsus olgular olduğudur.

Yaklaşık iki yüzyıl önce, 1767 ile 1787 yılları arasında, kuzeydeki geniş bölgelerden birinde, nüfusun altıda birinin ölümüne sebep olan, son seller kadar değil-se de yine de son derece vahim bir sel felaketi olduğu hakkında kayıtlar mevcuttur. Diğer vahim sellerin kayıtlarına, 1917'de ve bundan 26 sene sonra 1943'te rastlanıyor. Özellikle

1950'lerden bu yana, insan hayatı, mahsül, zenginlik ve toplumsal istikrarda geniş çaplı yıkıma sebep olan seller, hemen hemen her yıl, bazen daha sık aralıklarla cereyan etti. 1943'ten bu yana geçen kırk yıl süresince, 12'si son derece vahim olan, su seviyesini birçok yerde tehlikeye noktasından birkaç metre yukarı yükselten, en azından 30 yıkıcı sel oldu. Sel suları nüfusun fazla yoğun olmadığı dağlık bölgelere erişemediğinden, selden etkilenen nüfusun yüzdesi, su altında kalan alanın yüzdesini genellikle aşmaktadır. Son birkaç on yılda, sellerin en az vahim olanı, 30.000 kilometre karelik bir alanı, yani ülkenin %30'unu harap etmiş ve değeri senede asgari 2 milyar Taka'ya varan zarara yol açmıştır.

Bu ülke çapında sellerin yanısıra, Hindistan tarafına düşen dağ etekleri ile çevrili olan ülkenin kuzey ve kuzeydoğu bölgeleri, senede birkaç kez ani sellere maruz kalmaktadır. Bu sel suları, sadece birkaç gün veya birkaç saat kalmasına rağmen, aniden baş gösterdiğinden ve su akımının süratinden ötürü, mahsul ve varlığa büyük zarar vermekte, çok sayıda can kaybına yol açmakta, hayvanları toptan yoketmektedir.

SELLERİN NEDENLERİ

Bugünlerde selin nedenleri ve kontrol altına almanın yolları konusunda bir sürü tartışma yürütülüyor ve çeşitli güçler, sınıfsal bakış açılarına ve çıkarlarına uygun olarak kendi tahlillerini sunuyorlar.

Elbette ki, bilimsel araştırma, inceleme ve uzun bir gözlem dönemi talep eden birçok doğal ekolojik süreç sözkonusudur. Bu süreçler esas olarak şunları kapsamaktadır: Nehir yataklarının uzun süredir toprak ve çamurla dolmakta olması, ki bu hem selleri artırmakta, hem de sel sularının çabuk çekilmesini önlemektedir; Bangladeş'teki nehirlerin seyrinde çok sayıda dolambaç ve dönemeç bulunması; geçmişteki sömürge ve bugünkü yeni sömürge dönem zarfında, nehir ve kanalların olağanüstü uzun bir süre bakımsız bırakılması (tarama, ırmak kenarlarına set çekilmesi vs.); yoğun yağmur veya daha doğrusu, "aşırı yağmur"; muson ve yağmur sezonlarında nehir sularının denize akışını yavaşlatan, okyanustaki su kabarmalarının güney bölgeler üzerindeki basıncı; tüm ülkedeki irtifanın (deniz seviyesinden ortalama sadece 10 metre), özellikle de güney bölgesinde irtifanın son derece düşük olması (bu bölgenin deniz seviyesinden yüksekliği sadece 0.25'tir); ormanların giderek yokolmasından ötürü, Himalaya sıradağlarının etekleri ve havzasındaki

Hindistan bölgelerinden akıp gelen ve yine aynı sebeplerden ötürü Bangladeş'in kendi sınırları içinde bulunan büyük ırmakların getirdiği artan miktarda kum ve çamur; 1950'lerin başlarında meydana gelen güçlü yeraltı depreminden ötürü birçok bölgede toprak seviyesinin giderek çökmesi vs.

Bu küçük ülkede 200'den fazla nehir bulunmaktadır ve aralarından sırf en büyük üç tanesi -Padma, Megna ve Brahmaputra- saniyede 1.66 milyon metre küp su taşımaktadır. Bu nehirler ayrıca büyük bir bölümü Hindistan'da olan ve 1 milyon kilometre karelik alanı kaplayan yukarı kesimlerindeki vadilerden, normal bir senede Bangladeş'e 25 milyon tonluk kum ve çamur sürükleyip getirmektedir. Bu kum ve çamur miktarı dünyadaki bütün nehirler tarafından taşınan miktarın yaklaşık dörtte birine eşittir ve eğer önü kapatılıp üç nehrin ağzında depolanacak olursa, sadece beş yıl içerisinde Bangladeş'in yarısı kadar geniş bir toprak kütlesi yaratabilir. Nehirler aşırı ölçüde kum ve çamurla dolu olduğundan, birçoğu kurak sezonlarda ölü durumdadır ve okyanus sularının kabarmasının muson sezonlarında güney sahillerine yaptığı basınçtan ötürü, muazzam miktarda su, sadece üç-dört aylık muson sezonu süresince aşağı akmaktadır. Bu nedenle, sular çabucak denize boşalamakta ve ülkenin çoğu su altında kalmaktadır. Su, uzun müddet neredeyse hiç kıpırdamadan durduğundan, tasavvur edilemeyecek derecede kum ve çamur birikmekte, böylelikle nehir yataklarını daha da doldurarak, gelecek yıllarda daha geniş çaplı seller olmasının şartlarını yaratmaktadır. Selin taşıyıp biriktirdiği kum, çamur, dönüp daha vahim sellerle yolaçmaktadır. Ve bu kısır bir döngü olarak devam edip gitmektedir.

Hindistan, Nepal ve Tibet'ten gelen sulara ek olarak, Bangladeş nehirleri de, muson sezonlarında ülkede yağın yoğun yağmurlar yüzünden haddinden fazla su taşımaktadır. Ülkedeki yıllık ortalama yağış miktarı senede yaklaşık 375 cm'dir; üstelik bu yağmurun büyük bir bölümü sadece üç-dört ay içerisinde yağmaktadır. Ancak yıllık yağmur miktarı seneden seneye farklılık göstermektedir ve son yirmi otuz yılda bu farklılık artarak, sık sık kuraklığa ve daha kötüsü, 15-20 gün süren yoğun, eşi görülmemiş yoğun sağanaklarla birlikte senede 500-625 cm'ye varan aşırı yağışlara neden olmuştur. Bundan daha da kötüsü, Bangladeş'teki yoğun yağmur, Hindistan, Nepal ve Tibet'in yüksek kesimlerinde yağın yoğun yağmurlarla, ayrıca Himalayalar'ın dorukla-

rındaki buzların artan oranda erimesiyle aynı zamana rastlamaktadır. İki-üç hafta süren böylesi eşi görülmemiş yoğun sağnaklar geçmişte enderdi ama bugün sık sık rastlanan bir olgudur. Tüm bunlar hep birlikte, son senelerdeki vahim sel ve felaketlere, özellikle de 1987 ve '88' deki sellere katkıda bulunmuştur.

Öte yandan, Bangladeş'te muson sezonunda meydana gelen kuraklığa genellikle nehrin daha yukarı kesimlerindeki kuraklık eşlik etmektedir, ki bu da normalin çok altında nehir suyu akımına yolaçmakta ve tuzlu deniz suyunun güney sahillerinden iç bölgelere akımını kolaylaştırmaktadır.

SELLERİN ARDINDA YATAN GAYRI-TABİİ FAKTÖRLER

Sellere katkıda bulunan yukarıda bahsettiğimiz tüm bu faktörler, sadece bilimsel araştırma ve inceleme bulgularıymış gibi "doğal", yani sosyal ve siyasi sebeplerden "bağımsız" görünmektedir. Önemli bir doğal ekolojik süreç mevcut olmakla birlikte, bu doğal süreçlerin yanı sıra başka faktörler de mevcuttur. Nitekim, Bangladeş'teki sellerin tekrar etme oranı, çapı ve yol açtığı yıkımdaki muazzam artışın başlıca nedeni, emperyalist sömürge ve yeni-sömürge hakimiyetin getirdiği değişikliklere yakından bağlıdır.

Britanya'nın sömürgeci hakimiyeti sırasında, talan ve vurgunlarını sürdürürebilmeleri için gerekli olan birkaç ticari merkezin etrafındaki nehirler haricinde kum ve çamur birikimini veya nehir havzalarının parçalanmasını önlemek için hiç bir şey yapılmadı. Ekin, ekolojik denge ve halkın ızdırabı, sorunları onların ilgi alanı dışındaydı.

Britanya sömürgecileri, oldukça karlı çay plantasyanlarına yer açmak için Himalayalar'ın eteklerinde, kuzeyde Hindistan'ın Darjeeling ve Assam topraklarını ve doğudaki bugünkü Bangladeş'i ayrıca Kuzeydoğu Bangladeş'teki dağlık mıntıkanın bir kesimini kapsayan birkaç yüz kilometre genişliğinde bir bölgede, koca bir ormanlık ve dağlık bir arazi yükseldi. Bu durum o zamanlar Hindistan olarak bilinen bu toprakların diğer parçalarından, muazzam bir nüfusun göçedip, buralara yerleşmesine neden oldu, bu da ormanların daha da hızla yıkıma uğramasına ve dağların düzlenmesine yol açtı. Bu ise toprak erozyonuna ve nehirlerin, özellikle de Bangladeş'te denize ulaşmadan önce Hindistan'ın söz konusu bölgelerinden akıp gelen Brahmaputra'nın taşıdığı kum ve çamur miktarında artışa yol açtı.

Ticaret ve talanları çıkarına, idari pençelerini sağlamlaştırmak ve muhtemel başkaldırıları bastırmak için Britanya emperyalistleri, 19. yüzyılın ikinci yarısından başlamak üzere, aynı zamanda askeri amaçlarla, 2. Dünya Savaşı sırasında sınırlı bir tren ve karayolu ağı inşa etti. Ama tüm bunların (en büyük nehirlerin bir kaçı haricinde) özellikle kum ve çamur birikimi ve ülkenin büyük bölümünü teşkil eden düzlük arazilere net su akımına ilişkin uzun vadeli ekolojik etkilerini genellikle hesaba katmadılar. Tersine köprüleri, yeraltı su yollarını, savak kapaklarını, talikanalları vs. asgari tutarak, inşaatları mümkün olduğu kadar ucuza mal etmeye çalıştılar. Britanyalılar, kuzeydeki dağlık mıntıkalarda erozyonu önlemek için ne herhangi bir tedbir aldı, ne de nehirleri tarayıp set çekti. Tüm bunlar, nehir yataklarında yavaş yavaş ve henüz görülmeyen kum ve çamur birikimine katkıda bulundu. İzledikleri politikaların feci sonuçları, aradan uzun süre geçtikten sonra, Britanya hakimiyetinin sonlarına doğru farkedilmeye başladı.

Günümüz Bangladeş'indeki halk açısından, Britanya'nın sömürgeci hakimiyetinin son bulması, Pakistan merkezi hakim sınıfları tarafından içte uygulanan ek ulusal baskı bir yana sadece ABD'nin başını çektiği Batı bloğunun yeni sömürgeci hakimiyetinin yolunu açtı. Pakistan'ın ulusal baskısına karşı verilen 1971'deki kurtuluş mücadelesi yanlış yönlendirildi. Ve emperyalistlerin yeni sömürgeci hakimiyetine son veremedi, tersine özellikle Hindistan yayılcılığının ve Sovyet sosyal emperyalizminin nüfuz ve talanında bir şiddetlenmeye yol açtı.

Hem Pakistan dönemindeki emperyalist hakimiyet altında, hem de Bangladeş'in kuruluşundan sonra gerici rejimler, ekolojik etkilerine ilişkin bilimsel planlama yapılmadan "gelişme", "sel-kontrolü" vb. adı altında, birçok anayol, kırsal yol, ayrıca baraj, sulama işleri projeler vs. inşa ettir. Bu projeler yabancı emperyalist "yardım"a yani ülkenin ipotek edilmesine dayanıyordu. Ve esas olarak, Dünya Bankası, IMF ve çeşitli "yardım" kuruluşları vasıtasıyla ABD'nin başını çektiği emperyalistler tarafından finanse edilip planlanıyordu. Bu projeler ağının tümü bir ölüm ağı haline, Bangladeş'in boynuna geçirilmiş bir organ haline getirilmiştir. Zira bunların hepsi bir olup yağışlı sezonlarda muazzam miktarda suyun birikmesine ve hızla denize akmasının engellenmesine sebep olmaktadır, bu ise ülkelerdeki aşağı yukarı bütün tarhaların seller altında kalmasına yolaçmakta, sular uzun bir süre (son dönemlerde bir ay boyunca) geri çekilmemektedir.

Giderek sıklaşan ve vahimleşen seller, doğrudan doğruya, “Marshall planı”, “Yeşil devrim”, “çalışma yiyecek programı”, “Krug misyonu” vs. gibi emperyalizmin programları yoluyla uygulanan ve 1950’lerden beri uşak rejimleri tarafından yürütülen “gelişme çalışmaları”ndan kaynaklanmaktadır. Bunların “gelişme” projelerinin seviyesi yükseldikçe, sel sularının seviyesi ve yol açtığı yıkımda yükselmektedir.

Bangladeş’te bazı iyi niyetli kişiler, eğer yollar, sulama tesisleri, vb. gibi suni bilimsel yöntemlerle inşa edilmiş engeller ortadan kaldırılıp, suyun serbestçe süzülüp çekilmesi sağlansa, yoğun yağışlara ve Hindistan otoritelerinin nehrin yukarısında girişecekleri manevralara rağmen, sellerin çok daha az vahim olacağı, belki de kitleler tarafından zaptedilmelerinin mümkün olacağı görüşündedir.

Sellerin başlıca nedenlerinden bir başkası da, Hindistan yayılmacılığıdır. Bangladeş’teki nehirlerin elli dört tanesi Hindistan’la ortaktır. Ve aralarından başlıca üçü, ki bunlar aynı zamanda dünyanın en büyük nehirleri arasındadırlar. Himalayalar’dan çıkarak Nepal, Çin, (Tibet) 2 ve esas olarak Hindistan’dan geçmektedir. Hindistan’ın yayılmacı hakim sınıfları, kendi sorunlarını çözmek için, hatta Bangladeş’e şantaj yapmak amacıyla, Bangladeşli kitlelerin çektiği insanlık dışı acılar pahasına, nehirlerin yukarı kesiminde bulunan ülke olmanın coğrafik avantajlarını kullanmaktadır. Hindistan’ın Bangladeş sınırı yakınında inşa ettiği Fararka barajı, daha şimdiden nehrin Bangladeş’ten geçen (Padma) adlı aşağı kolunu yağışsız ve kurak sezonlarda neredeyse cansız, mason sezonunda dehşet verici ve yıkıcı bir nehre çevirmiştir. Faraka barajına Bangladeş halkı “ölüm tuzağı” adını takmıştır.

Ek olarak, Hindistan yayılmacıları, Bangladeş sınırı yakınındaki Hindistan topraklarında, tek taraflı bir şekilde en azından dokuz nehir üzerinde büyük barajlar ve en azından 25 nehir üzerinde de setler inşa etti. (söz konusu nehirlerin hepsine Bangladeş de ortaktır) Hindistan yayılmacıları, kuru sezonda muazzam miktarda nehir suyunun yolunu tek taraflı bir şekilde değiştirmektedirler, ki bu, bırakalım tarımı bir yana, ekolojik denge için gerekli olan asgari su miktarından bile Bangladeş’i mahrum bırakmak anlamına gelmektedir. Bunun bir sonucu olarak, ülkenin batı ve kuzeyinde çölleşme daha şimdiden hızla ilerlemiş bulunuyor. Bengal Körfezi’nin tuzlu suları, hızla kuzeye doğru ilerlemektedir; ve bu bölgedeki bir çok nehir, kuru sezonda neredeyse can-

sızdır. Muson ve yağmur sezonunda, Hindistan, barajları ve savak kapaklarını açarak, kendi su fazlasını Bangladeş'e yönlendirmekte, böylece neredeyse Bangladeş'in tümünün su altında kalmasına neden olmaktadır. Yayılmacı Hindistan, sınırın yakınındaki bu barajları, kanalları ve savak kapaklarını, iki amaçla kullanmaktadır. 1-Kendi dar çıkarları için; 2-Bangladeş üzerinde baskı kaldırıcıları olarak -gerici Bangladeş hakim sınıfları ise, bu baskıya çoğu zaman boyun eğmektedir.

Birçok bilim adamına göre, son yıllarda eşi görülmemiş yoğun yağışların nedenleri bile emperyalist -yeni sömürgeci sistemle yakından ilişkilidir. Bangladeş'te komprador burjuvazinin doymak bilmez kar hırsı yüzünden, ormanlar yerle bir edilmiş, bu ise biri diğerini izleyen iki felakete, kuraklık ve aşırı yağışa katkıda bulunmuştur. Ancak daha da önemlisi, "gelişme" projeleri ve sanayi için yakacak odun ve hammadde temin etmek için, Hindistan kompradorları tarafından sürdürülen yaygın orman katliamlarıdır. Himalaya vadilerinin ormandan arındırılması, ekolojik dengesizliği hazırlamakta, bir yandan hem aşırı yağışı hem de kuraklığı körüklerken, öte yandan toprak erozyonunu hızlandırarak Bangladeş'in nehir yataklarındaki kum ve çamur birikimini muazzam ölçüde artırmaktadır.

Ancak Hindistan'ın izlediği politikanın en gerici yönü, çok sayıda insanı, ezelden beri çeşitli küçük milliyet ve kabilelere vatan olan Himalaya vadisinin dağlık bölgelerine göç etmeye teşvik etmesidir. Büyük ulus şovenizmi stilinde Hindistan yöneticileri "geri" insanlara, "medeniyet" ve "gelişme" götürdüklerini ilan etmektedir. -Hindistanlı göçmenlere yer açmak için, ormanların ve tepelerin harapedilmesi ve bazen de kabile halklarının zalimce topraklarından sürülmesini içeren bir süreçtir bu. Bu politikanın sinsi hedeflerinden birisi, küçük milliyetleri ve kabile halklarını kendi topraklarında bir azınlığa dönüştürmek ve böylece onları ebediyen bastırmaktır.

Hindistan yayılmacılığının nezaretindeki tüm bu süreçler, alt-kıtanın kuzey bölgelerinde, özellikle de Bangladeş'te, muazzam boyutlarda ekolojik hasara sebep olmaktadır.

Dolayısıyla son zamanlardaki sellerin eşi görülmemiş çapı, müddeti ve yıkıcı neticelerinin insan eseri olduğu, neredeyse harfi harfine doğrudur. Bazı burjuva uzmanlar, 1987 ve 1988 sellerini doğru bir şekilde "insan-yapımı" diye nitelemişlerdir. Elbette öyleydi. Ancak, kabul et-

mekte kusur ettikleri veya cüret edemedikleri daha derin bir gerçek de şudur ki, bunlar emperyalist-yapımı sellerdir. Onların “insan” dedikleri de, Hindistan’ın da suç ortaklığı ettiği, bilhassa ABD emperyalizmi ve onun Batılı müttefikleridir.

EMPERYALİSTLERİN VE GERİCİLERİN “SEL KONTROLÜ”

Kapsamlı bir sel kontrolü ve sulama programı talebi, özellikle üç yıl üst üste (1954, 1955 ve 1956) meydana gelen bir dizi vahim selden sonra da keskin bir şekilde gündeme gelmiştir. Sellerin yol açtığı ciddi siyasi ve iktisadi bunalım karşısında o zamanki Pakistan hükümeti, halkın kendi inisiyatifine dayanmak yerine, Birleşmiş Milletler (BM)’den ve onun ABD önderliğindeki emperyalist efendilerinden yardım diledi. BM, eski ABD İçişleri Bakanı Bay G.A Krug önderliğinde bölgeye bir uzman ekip gönderdi. 1957 (de, Krug misyonu diye anılan program, sel kontrolü ile sulamayı birleştiren, aynı zamanda su ve elektrik enerjisi üretimini de içeren -ve ülke tarihinin ilk resmi genel planı olan- bir plan hazırladı. Krug misyonu raporunun tam içeriği kamuoyuna hiçbir zaman sunulmamış olmakla birlikte, plan ağırlıklı olarak, ABD, Dünya Bankası ve diğer Batılı mali kuruluşlardan alınacak borçlara dayanıyordu. Komprador Pakistan hükümeti, sözüm ona 1985’te tamamlanmış olması gereken bu esrarengiz planı uygulamaya başladı.

O zamandan bu yana, her ne zaman vahim bir sel olduysa, Krug misyonu planı gündeme getirildi, ardından çeşitli gerici rejimler tarafından tekrardan gözden geçirilerek düzeltmeler yapıldı ve bunların hepsi, daha çok yıkım ve acılara yol açmaktan ve kitlelerin sırtına daha ağır bir dış borç yükü bindirmekten başka bir şeye yaramadı. Amerikalı ve diğer uzmanlar ayrıca, başlıca nehirlerin taranıp temizlenmesi, dev barajların inşa edilmesi vb. gibi, kağıt üzerinde kalan birçok yeni proje tavsiye ettiler. Faşist Erşad askeri rejimi de dahil Pakistan’lı ve Bangladeş’li çeşitli gerici rejimler, sellere sihirli bir çözüm bulması için emperyalist efendilerine bel bağladılar, ancak bu, birçok Bangladeş’li hükümet yetkilisi için emperyalist kalelerde turistik geziler ve yabancı uzmanlar için de güzelim, yemyeşil Bangladeş’de egzotik tatiller hariçinde, halk için hiçbir sonuç vermedi. Acı bir gerçektir ki, yüksek ücretli emperyalist uzmanlar ve çeşitli rejimlerin üst düzey yetkilileri tarafından gerçekleştirilen tüm bu sayısız “incelemeler”, “proje planlama

misyonları”, “proje gözden geçirme raporları”, “proje fizibilite değerlendirmeleri”, “bir önceki proje bütçesinin gözden geçirilmesi”, “yardım arama gezileri” vb.’ye yapılan masraf, gerçek bir sel kontrol girişiminin önemli bir kesimini kolaylıkla finanse edebilirdi.

Tüm bu emperyalist borç-üreten projeler, sadece vurgun fırsatları sağlamakla ve sonuçta sellerin çapı, süresi ve hametini büyütmeyle kalmadı aynı zamanda toplumsal adaletsizliği ve sınıfsal sömürüyü, bilhassa köylüler açısından azgınlaştırdı. Baraj, yol ve sulama projeleri inşaatından, toprak ağaları, zengin köylüler ve hakim çevrelerin yakınları vurgunlar vururken, binlerce köylü hiçbir tazminat ödenmeden topraklarından edildi. Dolayısıyla bu projeler yoksul ve aşağı-orta köylülerin hatta bazı orta köylülerin yoksullaşma sürecini şiddetlendirdi. 1960’larda dağlık Çittagong mıntukasında inşa edilen büyük hidro-elektrik projesi, azınlık milliyetten onbinlerce insanı, herhengi bir tazminat ödenmeden, zorla topraklarından sürdü; halen çözüme bağlanmamış olan bu durum , insani ve ulusal barbarlığın ve adaletsizliğin eşsiz bir örneğidir.

Tüm bunlar göstermektedir ki, emperyalistler ve işbirlikçileri komprador burjuva/yarı-feodal Bangladeş hakim sınıfları, sel problemine ve kitlelerin çektiği acılara gerçek bir çözüm bulmaya ne gönüllü ne de muktedirdir.

Tek istedikleri, “kontrollü sel” adını verdikleri kısmi bir çözümdür - zorlukları hafif gösteren ve konforlu yaşamlarına engel olacak pürüzleri düzelter, ama sömürü ve kar çarklarının tekmeden dönmesini sağlayabilmek amacıyla, nüfusu, eziyet ve yoksulluk içerisinde eskisi gibi yaşamaya mahkum eden bir çözümdür bu.

BANGLADEŞ’İN SEL PROBLEMİNİ ÇÖZEBİLİRLER Mİ?

Emperyalist ve yeni-sömürgeci sistemin sel kontrolü sorununu çömede ve halkın ızdırabını hafifletmedeki başarısızlığının uzun tecrübesinden hareketle, şu soru doğal olarak ortaya çıkıyor; gerici sömürücü Bangladeş hakim sınıfları ve onların emperyalist sosyal-emperyalist ve yayılmacı efendileri, sel problemini gerçekten ve kalıcı bir şekilde çözebilir mi? **Yalın cevap şudur: “Hayır”.**

Sorun ne gönülsüz olmaları, ne de emperyalistlerin teknik veya finansman kabiliyetidir. Tersine, mesele temeldeki emperyalist ilişkilerle ve Bangladeş’teki sömürü sistemi ile bağı olan bir sorundur, emperya-

listlerin sınıf çıkarları ve zorunlulukları sorunudur -tek kelimeyle, Bangladeş'teki toplumsal sistemdir. Bu sorunu çözemezler, çünkü Bangladeş, sosyalist şöyle dursun, bağımsız, burjuva demokratik bir toplum bile değildir, tersine emperyalizmin tahakkümü altında olan yeni-sömürge, yarı-feodal bir toplumdur. İktidardaki burjuvazi, gerçek anlamda bağımsız bir burjuvazi değil, yabancı emperyalizme tamamen bağımlı ve onların hakimiyetinde olan komprador-bürokrat bir burjuvazidir. Bu komprador bürokrat burjuvazi ve nezaret ettiği kapitalist gelişme, toplumun içinden, kendi kaynaklarına dayanarak ve kendi iç dinamiği sayesinde oluşmamıştır. Bu burjuvazi; tarım, temel sanayi, bilimsel araştırma ve yeniliklerin alt ve üst yapısı kültür vs. dahil olmak üzere, tüm toplumun bütünsel olarak dengeli, birbiriyle ilişkili bir kapitalist gelişme sürecinden geçmesi sonucu ortaya çıkmamıştır. Tersine, kendi çıkarlarına hizmet etmesi için dış emperyalizm tarafından yaratılıp empoze edilmiştir. Bu gelişme, güdük, çarpık ve dengesiz, esas olarak dış kaynaklara dayalı ve dış etkilerce yönlendirilen bir gelişme olmuştur. Geri feodal üretim ilişkileri temelinde yükselmektedir ve binbir düğümlerle ona bağlıdır. Dolayısıyla emperyalizme bağımlı komprador bürokrat burjuvazinin kendisi, objektif ve subjektif olarak, kendi ayakları üzerinde durup finansman ve teknoloji dahil kendi kaynaklarına dayanarak, herhangi bir kalıcı sel kontrol programı uygulama gücüne, canlılığına ve kabiliyetine sahip değildir.

Öte yandan, Bangladeş'in sel probleminin çözümü, sadece birkaç set, baraj ve bent inşa etmekle ve bir kaç kanal açmakla halledilebilecek bir mesele değildir. Tersine, birkaç heybetli ırmak da dahil tüm nehir sisteminin yeniden inşa edilmesi gibi muazzam bir görev söz konusudur. Bu mesele, sulama, drenaj, tarımsal üretim metodları (yani tarımın makinalaştırılması ve modernizasyonu), ekin metodları, balık üretimi, ağaçlama, kara ulaşım sistemi ve benzeri sorunları da kesinlikle içermektedir.

Bunlar, mevcut yarı-feodal toprak kullanım hakkı sistemi ile köklü bir kopuş yapılmadan ve emperyalist-kapitalist yağma ve hakimiyet kurumları devrimci bir tarzda alaşağı edilmeden başarılamaz. Ve emperyalizme bağımlı komprador bürokrat burjuvazinin bunları, bizzat kendi varlığını da ortadan kaldırmadan halletmesi mümkün değildir.

Sel kontrol problemi, ayrıca Hindistan yayılmacılığına karşı da zorunlu bir mücadele sorunudur; bu, sadece nehir sularını paylaşma ko-

nusunda adil hakların tesis edilmesi için değil, aynı zamanda devlet egemenliği, ulusal bağımsızlık ve eşitlik için de gereklidir. Bu mücadele uzun süreli bir seyir izleyecektir ve özünde, amansız ve cesur bir tavır talep etmekte, zorluklara göğüs germek için sağlam bir şekilde kendi gücüne dayanma ve Hindistan halkını ve kitlelerinin kurtuluş için Hindistan hakim sınıflarına ve onların emperyalist efendilerine karşı verdikleri haklı devrimci mücadeleler ile riskli ama sağlam bir dayanışmayı da içermektedir. Bangladeş hakim sınıflarının emperyalizme bağımlı, komprador bürokrat burjuva ve yarı-feodal niteliği, böylesi bir mücadele vermelerine izin vermemektedir. Tersine, her zaman Hindistan yayılcılığı ile uzlaşmakta ve onların çıkarlarına hizmet etmektedirler.

Bu nedenle gerici hakim sınıflar, muazzam miktarda yabancı emperyalist mali yardıma ve (son zamanlarda emperyalist sermayenin elindeki en karlı meta durumunda olan) ileri teknolojiye dayanmadan karmaşık ve zor sel problemini çözemez. Bu ise şu anda emperyalist çıkarlara hizmet etmemektedir, çünkü Bangladeş'e yapılacak böylesi muazzam miktarda borç-sermaye yatırımının karlı bir getiri yaratma ihtimalleri oldukça zayıftır, ayrıca ülkenin ekonomik durumu, üretici güçlerinin seviyesi ve büyüme oranından ötürü ve daha da önemlisi, elverişsiz siyasi değişiklikler hatta devrim ihtimalini de içeren istikrarsız siyasi ortam yüzünden, risklidir de.

Bangladeş'in sel problemini çözememelerinin gerçek nedenleri - sınıf çıkarları ve sınıf zorunlulukları- işte bunlardır. İzledikleri strateji, problemi, arada bir yapılan estetik amaliyatla yani sözüm ona kontrollü sellerle, denetim altında tutmaktan ibarettir; emperyalistlerin ve onların yerli müttefiklerinin gerici sınıf çıkarlarına uygunluk arzeden budur.

BANGLADEŞ'İN SEL SORUNU HİÇ ÇÖZÜLEBİLİR Mİ?

Bilhassa devrimcilerin üstesinden gelmesi gereken zorluk budur. Seller kontrol altına alınabilir mi, nehirlerden faydalanılabilir mi ve Himalayalar'ın doruklarından gelen şiddetli şelaleler zaptedilip kitlelerin yararına kullanılabilir mi?

Bu yazıya eşlik eden bir makale, devrimci sosyalist Çin'in Mao Zedung önderliğinde Yangtze ve onun gibi birçok çılgın, heybetli ırmağı nasıl yararlanılabilir hale getirildiğini tartışmaktadır. **Devrimci komü-**

nist bir önderlik altında kitlelerin, asırlardır boyun eğdikleri “tanrının gazabını” nasıl “doğanın bir nimeti”ne dönüştürdüklerini, nasıl “suya dağları tırmanıp göğe çıkmasını öğret”tiklerini açıklamaktadır. Eğer böylesi mucizeler, herhangi bir dış yardım veya sözüm ona ileri teknoloji olmadan, tamamen kitlelerin kendi güçlerine dayanılarak, Çin gibi az gelişmiş, geri bir “üçüncü dünya” ülkesinde sosyalizm altında mümküdüyse, Bangladeş halkı da, ellerinde devrimci iktidarla, gökten inen sulara, yumuşak, kontrollü bir tarzda denize akmasını neden öğretemesin ki?

Devrimci komünistlerin kitlelere güvenleri sonsuzdur: Bu mümkündür. Mao'nun öğretileri Lenin ve Stalin'in önderliği altında SSCB'de sosyalizmin inşasının tecrübeleri ile birlikte, sınırsız bir ilham ve cesaret kaynağı olmaya devam etmektedir. Ve dünyanın dört bir yanındaki proletarya ve ezilenlere, özellikle de daha geri ülkelerdekilere, doğal afetlere karşı savaşmak ve doğayı fethetmek için son derece değerli rehberlik sunmaktadır.

Bu derslerin, özellikle de devrimci Çin'in tecrübelerinden elde edilenlerin özü, sadece devrimci proleter bir partinin önderlik ettiği ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi bilimi rehberliğinde bir devrimin, bu sorunları kalıcı ve halkın çıkarlarına uygun bir tarzda çözmesi için, kitleleri silahlandırabileceği idi. Bu metodun kilit ögesi, kitleleri seferber etmek ve onların inisiyatifine, şevkine ve muhteşem yaratıcılığına güvenmek, kendi öz kaynaklarına dayanmak ve Maoist “kendi gücüne dayanma” ve “gayretle mücadele etme” ilkesini izlemektir. Bu, insanın doğayı fethedebileceği ve her türlü mucizeyi gerçekleştirebileceği yüce gerçeğinin bir kanıtıdır.

Böylesi mucizeler, Lenin ve Stalin döneminde devrimci Sovyetler Birliği'nde ve Mao döneminde devrimci Çin'de müşahade edilebildiği gibi, sadece kitlelerin kendi hakimiyeti altında, sosyalizm altında gerçekleştirilebilir. Sadece sosyalizm altında, Çinlilerin dediği gibi, “Kitlelerin inisiyatifi ve yaratıcılığı tam manasıyla harekete geçirilebilir ve hızla, hiçbir kompütürün hesap edemeyeceği, böylece doğanın fethedilmesinde sihirli bir silah haline gelen, emsalsiz bir maddi güce dönüştürülebilir.” Başkan Mao'nun işaret ettiği gibi: “Sosyalizm, eski toplumdan sadece emekçi halkı ve üretici güçleri değil, aynı zamanda eski toplumda yararlanılmayan muazzam tabiat alemini de kurtuluşa kavuşturmuştur.”

SONUÇ

Yeni-sömürge, yarı-feodal Purba Bangla'da yüce amaç sosyalizm ve kitlelerin sel ve diğer birçok doğal afetlerden çektiği acılara son verilmesi gibi mucizelerin sahnelenmesi, sadece proletaryanın önderliği altında ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi rehberliğinde Yeni Demokratik Devrim'den geçilerek başarılabilir. Bir başka deyişle, sel kontrolü, devrim gerektirir: **kitlelerin başlıca beş düşmanının**, emperyalizm, sosyal-emperyalizm, Hindistan yayılcılığı, komprador bürokrat kapitalizm ve yarı-feodalizmin devrimle alaşağı edilmesini talep eder. Bu beş düşman, sellerin sürüp gitmesinin ve gelecek sellerin çapını ve tahrip gücünü şiddetlendirecek olan şartların ortaya çıkmasının başlıca sebepleridir. Bu beşi, sel veya diğer doğal afetler sırasında kitlelerin karşılaştığı zorluklara, talan ve sömürülerini yoğunlaştırmanın fırsatları olarak kucak açan, böylelikle kitlelerin yoksulluğunu ve çilesini katmerleştiren düşmanlardır. Bu beş düşman, kendi-gücüne dayanma ve amansız mücadele yoluyla, selleri kontrol altına almak ve doğayı fethetmek için 100 milyon halkın sınırsız insiyatifi, şevki ve yaratıcılığını dizginlerinden boşandırıp örgütlemenin önünde duran başlıca canlı engellerdir.

Elbette sel ve diğer doğal afetleri kontrol altına alma çabası birçok başka sorunu da içermektedir: para, teknoloji, üretici güçlerin seviyesi, bilimsel araştırma, ekonomi, sel kontrol tedbirlerinin ekolojik dengesi ve toplumsal etkileri, toprak işleme ve ekin metodu, balık üretimi ve benzeri gibi. Tüm bunlara devrimci bakış açısıyla bakıldığında başlıca iki noktaya işaret edilebilir: **Birincisi**, mevcut, özel mülkiyete dayalı yarı-feodal toprak kullanım hakkı sistemin sel kontrolünü imkansız kılmaktadır. Toprak kullanım hakkı sisteminin devrimci dönüşümü, Bangladeş'te sellere herhangi bir kalıcı çözüm getirmek için gereken sosyo-ekonomik temeli yaratmanın ve büyük çoğunluğu köylülerden oluşan kitleleri bu muazzam mücadelede seferber etmenin vazgeçilmez şartıdır. Bangladeş'te toprak kullanım hakkı sisteminin devrimci bir dönüşümü, yarı-feodal toprak mülkiyetini ortadan kaldırmak ve **"toprak işleyenindir"** ilkesi temelinde toprağı dağıtmak anlamına gelir. Bu yalnızca, toprağı dağıtmak için iyi niyetlerle yapılan, peyderpey, barışçıl bir reform meselesi değildir. Tersine bu, yarı-feodal, yeni-sömürge toplumsal düzeni alaşağı etmek için devrimci mücadele talep eder ve özünde, kitlelerin iktidarı ele geçirmek için verdiği bir ölüm-kalım mü-

cadelesidir. Yeni Demokratik Devrim için anti-emperyalist, anti-feodal bir mücadeledir. Bu sadece, proleter sınıfın devrimci partisinin önderliği altında, Mao Zedung'un çizdiği güzergahta, esas olarak “**şehirleri kırlardan kuşatma**” şeklindeki Maoist stratejinin izinde, kırlarda esas köylülerden oluşan kitleler tarafından yürütülecek olan uzun süreli gerilla savaşı ile mümkündür. **İkincisi**, Purba Bangla, ileri teknolojiye ve muazzam sermaye-yoğunluklu projelere gücü yetmeyen yoksul, geri bir ülkedir. Ülkenin, kitleleri milyonlarıyla seferber etmekten ve tamamen ülkenin özgül coğrafik konumuna ve mevcut teknolojik seviyesine tekabül eden devrimci bir yeni yaklaşımla, barajlar, setler, rezervuarlar, dubalı kanallar inşa etmek, kanallar açmak ayrıca tarımı dönüştürmek ve modernize etmek, ekolojik dengeyi sağlamak ve modern iletişim sistemleri kurmak için, onları ayaklandırmak ve insiyatiflerini örgütlemekten başka seçeneği yoktur. Burada da, doğayı fethetmek için verilen bu muazzam mücadelede kitlelere sadece Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi bilimi önderlik edebilir ve bunu sadece 100 milyonluk Bangladeş halkının iradesini ve çıkarlarını temsil eden ve onların destek ve güvenine sahip olan, devrimci bir rejim gerçekleştirebilir. Son tahlilde, sel kontrolü sorunu, Yeni Demokratik Devrim sorunudur. Devrim yapmak, proletarya önderliğinde sosyalizmin yolunu döşeyen Yeni Demokratik bir Devrim yapmak, Bangladeş'te selleri kontrol altına almanın temel taşıdır. Devrim olmadan, kitlelerin beş düşmanı alt edilmeden, selleri kontrol altına almak mümkün değildir.

Kitlelerin artan bir şekilde doğaya hükmünü geçirmesinin yanısıra, giderek finansman, teknoloji, bilimsel uzmanlık vb. meselelerinin de efendisi haline gelmesiyle, seller kontrol altına alınabilir, nehirlerden yararlanılabilir, kuraklık altedilebilir, felaketselere karşı konulabilir ve ızdıraba son verilebilir -yeter ki siyasi iktidar kitlelerin kendi ellerinde olsun ve iktidarlarını icra etmek ve sağlamlaştırmak için Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi rehberliğinde devrimci proleter bir partinin önderliği altında olsunlar. Mao Zedung Düşüncesi'nin öğrettiği gibi, “Siyasi iktidar olmadan, herşey hayaldir. “Siyasi iktidarla, doğru, devrimci bir önderlik altında, herşey dönüştürülebilir”. Yine Büyük Öğretmen Mao Zedung'un işaret ettiği gibi, “insanlar mevcut olduğu müddetçe Komünist Partisi önderliğinde, her türlü mucize gerçekleştirilebilir.”

“Her tarihsel çağda egemen olan iktisadi üretim ve mücadele biçimi ve ondan zorunlu olarak doğan sosyal yapılanma, o çağın üzerine kurulu olduğu temeli meydana getirir; Ve o çağın politik ve düşünce tarihi, ancak bu temele dayanarak açıklanabilir. Dolayısıyla, insanlığın bütün tarihi (toprakta ortak mülkiyete dayanan ilkel kabile düzeninin dağılmasından bu yana) sınıf mücadelesinin, sömürülen ile sömüren, ezilen ile ezen sınıflar arasındaki mücadelenin tarihidir. Bu sınıf mücadeleleri tarihi bir evrimler dizisi içinde bugün, sömürülen ve ezilen sınıfın-proletaryanın- sömüren ve ezen sınıfın-burjuvazinin-boyunduruğundan kurtuluşunun, aynı zamanda ve nihai olarak toplumun tümünü sömürülmekten, ezilmekten, sınıf ayrılıklarından ve sınıf mücadelelerinden kurtarmaksızın elde edemeyeceği bir aşamaya ulaşmıştır.”

ENGELS

(1888 İngilizce baskıya önsöz)